

**EL TREBALL DE LA REGULACIÓ
EMOCIONAL AMB INFANTS I
ADOLESCENTS MALTRACTATS:**

**ANÀLISI DES DE LA VISIÓ DEL I LA
PROFESSIONAL**

TREBALL FINAL DE GRAU

Marta Pradillo Cortés

Tutora: Pilar Folgueiras Bertomeu

Grau Educació Social T1

Curs 2022-2023

15-06-2023

UNIVERSITAT^{DE}
BARCELONA

AGRAÏMENTS

Abans de res, m'agradaria agrair a totes aquelles persones que han contribuït a fer possible aquesta investigació.

En primer lloc, voldria esmentar a la meva tutora Pilar Folgueiras qui des del principi fins al final m'ha acompanyat i guiat al llarg de tot el camí d'aquest Treball Final de Grau.

En segon lloc, agrair als nou educadors i educadores socials que han participat en aquesta investigació i que han destinat una part del seu temps per poder-los fer les entrevistes.

Finalment, voldria donar les gràcies a la meva família que m'ha estat acompanyant i escoltant en tot moment.

ÍNDEX

1.- Resum i paraules clau	6
2.- Introducció	7
3.- Justificació	8
4.- Marc teòric	10
4.1.- El maltractament infantil.....	10
4.1.1.- <i>Definició de maltractament infantil</i>	10
4.1.2.- <i>Situació actual del maltractament infantil a nivell Europeu i d'Espanya.</i>	11
4.1.3.- <i>Tipologies de maltractament infantil</i>	15
4.1.4.- <i>El maltractament infantil des de la perspectiva ecològica de Bronfenbrenner (1979)</i>	17
4.1.5.- <i>Conseqüències del maltractament infantil</i>	19
4.2.- El maltractament infantil en l'afectació de la competència de la regulació emocional	22
4.2.1.- <i>Definició del concepte de regulació emocional</i>	22
4.2.2.- <i>Relació entre el context i el desenvolupament de la competència de la regulació emocional</i>	23
4.2.3.- <i>Models sobre regulació emocional</i>	24
5.- Objectius de la investigació	28
6.- Metodologia	29
6.1.- <i>Tipus de metodologia i mètode</i>	29
6.2.- <i>Mostra i participants</i>	29
6.3.- <i>Tècnica de recollida d'informació</i>	30
6.4.- <i>Consideracions de rigor científic i ètiques</i>	31
6.5.- <i>Fases de la recerca</i>	32
7.- Anàlisi de dades	34
8.- Resultats obtinguts	34
8.1.- <i>Discussió dels resultats</i>	52

9.- Conclusions generals	55
9.1.- Limitacions, fortaleces i línies de futur	58
9.2.- Difusió i impacte	59
10.- Referències bibliogràfiques	60
11.- Annexos	64
11.1.- Annex 1: Guió inicial de l'entrevista	64
11.2.- Annex 2: Transcripcions de les entrevistes	66
11.3.- Annex 3: Anàlisi de dades a partir de l'anàlisi de contingut	133
11.4.- Annex 4: Temes extrets de cadascuna de les dimensions a partir de l'anàlisi de contingut	180

ÍNDIX DE FIGURES

Figura 1: Situació del maltractament infantil a Europa durant l'any 2015. Font: Save the Children (2018; 16).....	11
Figura 2: Situació del maltractament infantil a Espanya durant l'any 2018. Font: Observatori de la Infància (2020; 13).	12
Figura 3: Comparació de situacions de violència entre el 2019 i el 2020. Moment pre-pandèmia. Font: Fundació ANAR (2020; 15).....	13
Figura 4: Comparació de situacions de violència entre el 2019 i el 2020. Moment confinament. Font: Fundació ANAR (2020; 19).....	13
Figura 5: Comparació de situacions de violència entre el 2019 i el 2020. Moment tornada a la normalitat. Font: Fundació ANAR (2020; 31).....	14

1.- Resum i paraules clau

El present Treball Final de Grau es centra en investigar com es treballa la competència de la regulació emocional amb els infants i les adolescents que han patit maltractament i es troben en centres de protecció. Per tal de donar resposta a aquesta qüestió, es parteix des de la mirada del i la professional i es desenvolupa una metodologia qualitativa. Per poder recollir informació, s'ha optat per la tècnica de l'entrevista semiestructurada que s'ha aplicat a nou educadors i educadores socials que treballen o han treballat en centres de protecció i que, per tant, tenen coneixença i experiència sobre com es treballa aquesta competència.

A partir de l'anàlisi dels diferents resultats obtinguts, s'han pogut extreure diverses conclusions al voltant del treball en si que es desenvolupa, de l'anàlisi d'aquest treball efectuat i del paper que exerceix l'educadora i l'educador social en tot aquest entramat.

Paraules clau: Competència de la regulació emocional, intervenció socioeducativa, infància i adolescència, educadora/or social.

Abstract

This Final Degree Project focuses on investigating how the competence of emotional regulation is worked on with children and adolescents who have suffered maltreatment and are in protection centres. In order to answer this question, we start from the professional's point of view and use a qualitative methodology. To collect information, the semi-structured interview technique was used, which was applied to nine social educators who work or have worked in protection centres and who, therefore, have knowledge and experience of how this competence is worked on.

From the analysis of the different results obtained, it has been possible to draw various conclusions about the work that is carried out, the analysis of the work done and the role of the social educator in the whole process.

Key words: Emotional regulation competence, Socioeducational intervention, childhood and adolescence, social educator.

2.- Introducció

El present Treball Final de Grau s'emmarca dins l'àmbit de la infància i l'adolescència. El tema del qual tracta és el treball que els professionals de l'educació social porten a terme sobre la competència de la regulació emocional amb relació a aquells infants i adolescents que han patit maltractament infantil. En concret, em centro en aquelles educadores i educadors socials que treballen o han treballat amb infants i adolescents que es troben en situació de desemparament i que, per tant, estan en diferents centres de protecció a la infància i l'adolescència sota la mesura de tutela.

Pel que fa a l'àmbit escollit, he decidit enfocar-me en aquest perquè poc després d'iniciar el segon any de carrera ja vaig començar a adonar-me que l'àmbit de la infància i l'adolescència era el col·lectiu que més interès em generava i on professionalment em veia més treballant com a educadora social.

A nivell personal, he optat per aquest tema donat que des d'un principi tenia clar que volia centrar-me en una qüestió que estigués relacionada amb el col·lectiu de la infància i l'adolescència. En paral·lel, també l'he escollit perquè em semblava de gran interès i, alhora captivador, ja que desconeixia com es treballa des de la visió del professional la competència de la regulació emocional amb infants i adolescents que han hagut de viure situacions de maltractament infantil al llarg de la seva vida.

A més a més, també m'he decantat per aquest tema perquè trobo que es tracta d'una qüestió amb molta transcendència i significació, ja que al cap i a la fi, la competència de la regulació emocional és una de les dimensions de l'ésser humà que està molt vinculada amb la manera en com ens relacionem amb els altres i en com ens gestionem nosaltres mateixos. Per tant, trobo que si aquest aspecte no està treballat amb aquests infants i adolescents difícilment sabran desenvolupar-se en la vida adulta i gestionar tot el que aquesta etapa comporta.

Per tots aquests motius, vaig decidir voler enfocar el Treball Final de Grau en conèixer com els i les professionals que acompanyen a infants i adolescents que han estat maltractats treballen amb elles i ells la competència de la regulació emocional.

El present treball està desglossat en diferents blocs. El primer bloc està encapçalat per un marc teòric que consta de dos apartats, a saber: una aproximació al fenomen del maltractament infantil i com aquesta realitat afecta en la competència de la regulació emocional dels infants i les adolescents. En el segon bloc es mostren els objectius del treball on es transmet allò que a nivell general i específic es pretén aconseguir mitjançant aquesta investigació. En el tercer bloc es presenta detalladament la metodologia que es porta a terme en el treball. En el quart bloc es mostren els resultats que s'han obtingut a través de la tècnica de recollida d'informació emprada i, en l'últim bloc, es plantegen les diverses conclusions que s'han pogut extreure al llarg de tot el camí d'aquesta investigació.

3.- Justificació

En un principi, vaig decidir realitzar el Treball Final de Grau sobre el maltractament infantil perquè es tractava d'un tema que es trobava emmarcat dins l'àmbit de la infància i l'adolescència i, tal com he apuntat anteriorment, volia enfocar-me en una qüestió que englobes aquest col·lectiu. A més, també tenia interès per investigar sobre aquesta temàtica perquè volia contextualitzar la magnitud que presenta aquest fenomen malgrat que encara es denomina, segons la mateixa Organització Mundial de la Salut, com una realitat oculta (OMS, 2022) a causa de la falta de notificació. Així mateix, també pretenia endinsar-me en descobrir la relació i els impactes que aquesta realitat podia provocar en les diferents àrees que conformen el desenvolupament de l'infant i l'adolescent.

A mesura que anava investigant i explorant en diferents bases de dades, vaig observar que aquests dos elements esmentats anteriorment ja estaven molt investigats, atès que una gran quantitat d'investigacions es centraven en contextualitzar aquesta realitat i en explorar la relació i els possibles impactes negatius que el maltractament infantil podia generar en les diferents esferes que es troben integrades en el desenvolupament de l'infant o l'adolescent. Davant d'això, vaig percebre que havia de canviar l'enfocament

del meu treball, ja que el que en un primer moment pretenia analitzar ja estava molt investigat d'anys enrere.

Mentre continuava cercant per les bases de dades, vaig detectar que no hi havia quasi cap recerca que es centrés en el treball de l'àrea emocional de l'infant i l'adolescent després d'haver viscut una situació d'aquestes magnituds. És a dir, vaig poder comprovar que no s'havia estudiat en gran mesura com els professionals que acompanyen a infants i adolescents que han patit maltractament treballen amb elles i ells una de les competències emocionals com és la regulació emocional.

Arran de tot això, vaig considerar que seria interessant centrar-me en aquesta vessant i conèixer més a fons aquesta qüestió. Alhora, de manera paral·lela, va anar sorgint la meva pregunta d'investigació que finalment va quedar formulada de la següent manera: Com es treballa la competència de la regulació emocional amb els infants i les adolescents que han patit maltractament des de la mirada de les educadores i els educadors socials?

4.- Marc teòric

4.1.- El maltractament infantil

4.1.1.- Definició de maltractament infantil

El fenomen del maltractament infantil, malgrat ser una realitat social i històrica existent en totes les cultures (Losada, 2012, citada a Matràngolo, 2019), s'observa com en la revisió literària "hay cierta dificultad para definirla transculturalmente debido en gran medida a que las prácticas que se consideran o no maltrato infantil varían ampliamente en las distintas culturas." (Aracena et al., 2002; Sánchez & Cuenya, 2011, citats a Matràngolo, 2019, p. 5).

Tenint en compte aquesta premissa, els autors Gilbert et al., (2009) expressen que "globalmente el MI puede entenderse como acciones u omisiones cometidas generalmente por padres o cuidadores que hieren o amenazan la integridad física y emocional de un niño o adolescente menor de 18 años de edad." (Gilbert et al., 2009, citats a Matràngolo, 2019, p.5). Partint d'aquesta definició, la Direcció General d'Atenció a la Infància i Adolescència (DGAIA) afegeix que el maltractament infantil es tracta d'una: "Acció, omissió o tracte negligent, no accidental, que priva a l'infant o l'adolescent dels seus drets i del seu benestar, que amenaça o interfereix el seu ordenat desenvolupament físic, psíquic o social i els autors del qual poden ser persones, institucions o la pròpia societat." (DGAIA, 2017, p.17).

Una altra definició que podem observar és la que proporciona l'OMS (2022) la qual presenta una definició des d'una perspectiva més ampla respecte a la primera definició pel que fa als tipus de maltractaments presents. Concretament, defineix el maltractament infantil com aquells abusos i desatenció que pateixen els menors de divuit anys, on engloba tots els tipus de maltractament físic o psicològic, l'abús sexual, la negligència i qualsevol mena d'explotació que provoquin un perjudici en la salut de l'infant o l'adolescent, en el seu desenvolupament, en la seva dignitat o fins i tot, en la seva supervivència.

4.1.2.- Situació actual del maltractament infantil a nivell Europeu i d'Espanya.

Encara que sembli que el fenomen del maltractament infantil sigui una realitat poc mesurable i quantificable, diferents organitzacions de caràcter internacional i estatal han realitzat diversos informes per tal de posar llum a una realitat que malauradament encara està força oculta i, en conseqüència, intentar visibilitzar amb xifres i dades l'impacte que presenta a nivell europeu i espanyol. Malgrat això, són conscients que les xifres que mostren no són ni molt menys la quantitat real existent, ja que molts casos no s'arriben a notificar (OMS, 2013) i, per tant, no es veu reflectida la totalitat existent de casos de maltractament infantil.

Primerament, ens trobem amb un informe de Save the Children de l'any 2018 portat a terme per Carmela del Moral Blasco, on presenta dades sobre el maltractament infantil a nivell europeu durant l'any 2015.

Figura 1: Situació del maltractament infantil a Europa durant l'any 2015. Font: Save the Children (2018; 16).

En aquest gràfic, es pot observar com en els països que formen part de la Unió Europea, l'any 2015 es va registrar que un 10% d'infants i adolescents van ser víctimes de maltractament físic per part dels seus progenitors. Seguit d'això, es constata com el 30% va viure maltractament emocional exercit pels seus pares i, finalment, s'assenyala que el 20% va patir negligència física.

Més endavant, l'Observatori de la Infància mostra un gràfic on indica les dades que s'han registrat sobre sospites de situacions de maltractament infantil a Espanya durant l'any 2018. Tal com es pot presenciar en la Figura 2, aquestes dades les divideix en diferents categories com són: El sexe, l'edat, la gravetat i la taxa de notificacions.

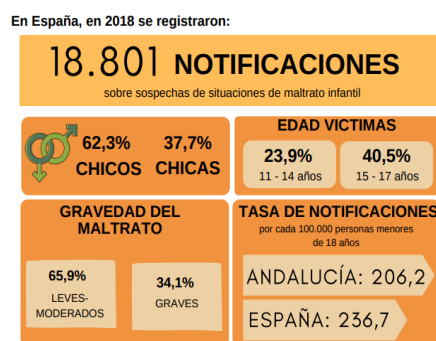

Figura 2: Situació del maltractament infantil a Espanya durant l'any 2018. Font: Observatori de la Infància (2020; 13).

A través d'aquest gràfic, podem percebre que de les 18.801 notificacions que es van realitzar durant l'any 2018 a Espanya sobre sospites de situacions de maltractament infantil, una gran part eren sospites sobre el sexe masculí encara que també trobo que el percentatge de sospites sobre el sexe femení és considerable. Seguidament, es pot observar com el percentatge que preval de l'edat de les víctimes oscil·la entre els quinze i els disset anys. També, se'ns mostra que de les notificacions que es van portar a terme durant el 2018, el 65,9% van ser considerades com a lleus-moderades, mentre que el 34,1% van ser considerades com a greus. Finalment, pel que fa a la taxa de notificacions, s'indica com en Espanya durant l'any 2018 es van arribar a registrar 236,7 notificacions per cada 1.000 persones menors de 18 anys.

Tenint presents les dades esmentades tant en el context europeu com espanyol, s'evidencia com durant els anys 2015 i 2018 hi va haver unes xifres molt elevades i impactants de maltractament infantil tant a escala europea com estatal i, per tant, aquests dos informes posen de manifest la situació alarmant que constata aquesta realitat.

També, m'agradaria destacar un informe que va dur a terme la fundació ANAR la qual va comparar el fenomen del maltractament infantil i altres tipologies de violència entre finals de l'any 2019 i durant tot l'any del 2020 per veure la seva evolució abans i després de l'època de la covid-19. En aquest cas, només em centraré en la violència del maltractament infantil.

Un dels primers gràfics que mostra està enfocat en el moment de pre-pandèmia, on fa una comparació dels casos de violència entre el 2019 i el 2020.

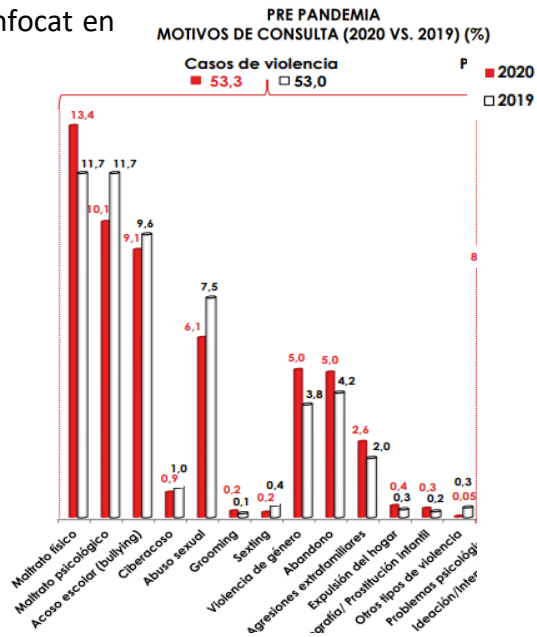

Figura 3: Comparació de situacions de violència entre el 2019 i el 2020. Moment pre-pandèmia.
Font: Fundació ANAR (2020; 15).

Tal com he esmentat prèviament, en el meu cas, només em centraré a comentar la violència de maltractament infantil i les seves tipologies. Dit això, com es pot observar en la figura 3, veiem que la tipologia que ha incrementat més respecte al 2019 és el maltractament físic, on aquest ha augmentat un 1,7% respecte al 2019.

El següent gràfic que presenta la fundació ANAR se centra en el moment en què ja es va produir el confinament.

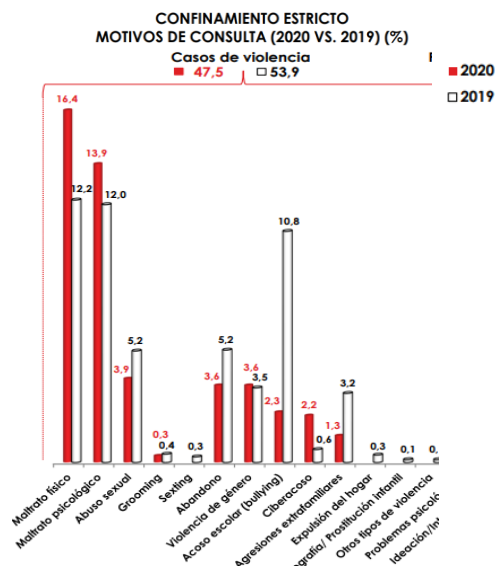

Figura 4: Comparació de situacions de violència entre el 2019 i el 2020. Moment confinament.
Font: Fundació ANAR (2020; 19).

A través de la Figura 4, queda constatat com en el període de confinament hi va haver una variació en dues tipologies de maltractament infantil. Concretament, en aquest gràfic es reflecteix que tant el maltractament físic com el maltractament psicològic van augmentar respecte al 2019. Pel que fa al maltractament físic aquest es va veure incrementat un 4,2% i el maltractament psicològic es va accentuar un 1,9%.

Finalment, l'últim gràfic que mostra està enfocat a la fi del confinament i a la tornada a la normalitat.

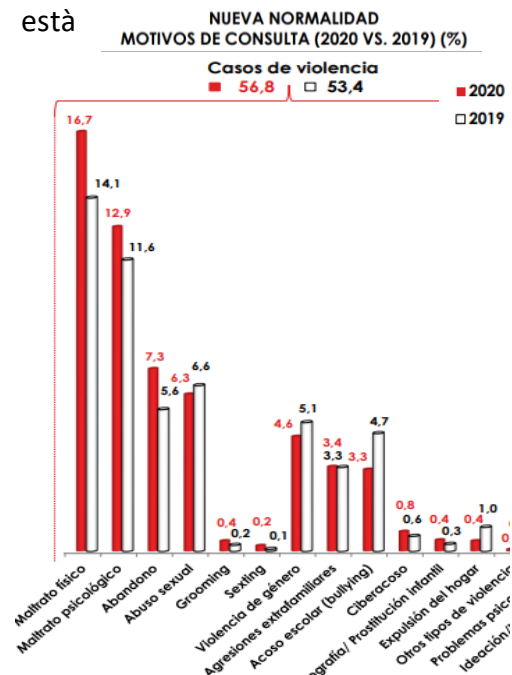

Figura 5: Comparació de situacions de violència entre el 2019 i el 2020. Moment tornada a la normalitat. Font: Fundació ANAR (2020; 31).

En aquest gràfic, s'observa com el maltractament físic torna a augmentar respecte al període de confinament. També, trobo important destacar que el percentatge d'abandonament i d'abús sexual també es veu incrementat respecte a l'etapa del confinament.

A través dels diferents gràfics que ha proporcionat la fundació ANAR, es pot afirmar que hi ha hagut un augment de maltractament infantil durant l'any 2020 respecte de l'any 2019. Concretament, la tipologia de maltractament que s'ha vist més afectada i incrementada és el maltractament físic.

Per acabar, voldria comentar que l'informe que va desenvolupar la fundació ANAR l'any 2020 és l'informe més actual que he trobat sobre com està la qüestió del maltractament

infantil en dades i percentatges. Si s'agafa com a premissa aquest informe, s'evidencia que avui en dia estem davant d'una realitat preocupant amb xifres força elevades al respecte.

4.1.3.- Tipologies de maltractament infantil

Diversos autors consideren que el maltractament infantil es pot classificar en quatre categories específiques que són: "El maltractament físic, el maltractament emocional, l'abús sexual i la negligència emocional i física." (Cicchetti & Toth, 2005, citats per Bonet et al., 2020, p.2; Brignotti, 2008, citats a Matràngolo, 2019, p.5).

El maltractament físic es tracta d'aquelles agressions físiques no accidentals exercides sobre l'infant o l'adolescent que li poden causar danys molt greus. Amb relació a això, autors com Lindert et al. (2014) afirmen que el maltractament físic és "uno de los tipos de maltrato infantil más tolerados en distintas sociedades, ya que suele ser comprendido cómo parte del disciplinamiento del niño a lo largo de la crianza." (Lindert et al., 2014, citats a Matràngolo, 2019, p.7). La tolerància o naturalització cap a aquest tipus de maltractament desencadena que el límit entre la disciplina i la reprimenda física sigui confús (Finkelhor, 1980, citat a Matràngolo, 2019).

El maltractament emocional són totes aquelles agressions verbals com poden ser crítiques, insults, burles, menyspreu, rebuig, entre d'altres, que els pares o cuidadors realitzen cap als seus fills/es.

L'abús sexual es tracta d'un tipus de maltractament on un adult o noi més gran, obliga a l'infant o adolescent a través de l'amenaça o coacció física a realitzar tota classe d'activitats de caràcter sexual (Cantón- Cortés & Cortés, 2015, citats a Matràngolo, 2019).

La negligència emocional es percep com aquella manca de resposta contínua per part dels progenitors enfront de les expressions emocionals i conductes que presenta el nen/a.

Finalment, la negligència física és aquell tipus de maltractament que apareix quan l'adult no atén o no satisfà les necessitats bàsiques de l'infant o adolescent com poden ser: L'alimentació, la vestimenta, les cures mèdiques, la higiene, la supervisió cap al nen/a,

l'assistència a l'escola, entre d'altres. Amb relació a això, els autors Arruabarrena & De Paúl (1999) expressen que aquestes necessitats s'entenen com a negligència física, ja que es representa "una omisión de las acciones que el adulto a cargo debería realizar para garantizar el bienestar del niño y su cronicidad." (Arruabarrena & De Paúl, 1999, citats a Matràngolo, 2019, p.8).

D'acord amb aquesta classificació, l'Observació general nº 13 (2011) del Comitè dels Drets del Nen, emfatitza que també hi està present una altra tipologia com és el cas de l'explotació sexual. A més, la DGAIA (2017) n'afegeix tres més que són l'explotació laboral, la submissió de fàrmacs (síndrome de Münchhausen per poders) i el maltractament institucional. A continuació, explicaré breument cada una d'elles.

L'explotació sexual es tracta d'una pràctica on es coacciona l'infant o adolescent a dur a terme activitats sexuals de caràcter directe com és el cas de la prostitució o indirecta com és el cas de la pornografia.

L'explotació laboral consisteix en què els progenitors obliguen a l'infant a realitzar treballs en edat no laboral per tal d'aconseguir qualsevol mena de benefici.

La submissió de fàrmac o síndrome de Münchhausen per poders consisteix en què els pares de l'infant o adolescent simulen que el seu fill/a presenta símptomes d'alguna malaltia per així poder accedir a medicació innecessària i sotmetre a l'infant a medicaments que realment no necessita per tal d'anul·lar la seva autonomia i generar-li dependència cap a ells.

Finalment, el concepte de maltractament institucional és definit per la DGAIA (2017) com un tipus de maltractament ocasionat per qualsevol legislació, procediment o actuació provinent dels poders públics o privats que perjudiquen i infringeixen els drets fonamentals dels infants i les adolescents.

Amb referència a totes les tipologies de maltractament esmentades anteriorment, els autors Carrillo-Urrego (2018) i Rodriguez (2016) afirmen que "las conductas de maltrato infantil suelen ocurrir en el marco de las prácticas de crianza en la interacción entre padres e hijos, especialmente en la implementación de pautas disciplinares." (Carrillo-Urrego, 2018; Rodriguez, 2016, citats a Matràngolo, 2019, p.5).

4.1.4.- El maltractament infantil des de la perspectiva ecològica de Bronfenbrenner (1979)

A l'hora de parlar sobre el maltractament infantil, és rellevant tenir en compte que aquesta realitat està immersa en diferents contextos que es troben relacionats amb l'infant o l'adolescent que està patint el maltractament. Segons Martínez González et al. (2014) aquests contextos van des de la família i el grup d'iguals fins a la comunitat i la cultura, i es troben englobats en el que Bronfenbrenner (1979) denomina la perspectiva ecològica.

La perspectiva ecològica concep diferents nivells o sistemes relacionals que interactuen entre si i amb la persona. Aquests sistemes afecten de manera directa o indirecte al desenvolupament de l'individu i van de més concrets a més generals.

Partint d'aquesta premissa, Bronfenbrenner (1979) estableix que el model ecològic està format pels següents sistemes:

- **El microsistema** → És aquell sistema on es desenvolupa la persona i on estableix les relacions interpersonals més directes i immediates com poden ser la família i els amics.
- **El mesosistema** → Fa referència a les interrelacions que es donen entre diversos microsistemes. És a dir, en aquest sistema es produeixen relacions entre aquells entorns més directes de la persona, on aquesta es desenvolupa i participa de manera més dinàmica. Un exemple d'interrelació en el mesosistema pot ser entre la família i l'escola o entre la família i els amics.
- **L'exosistema** → És aquell sistema on l'infant no participa de manera directa, però sí que l'afecta. Uns exemples d'això, podrien ser l'horari de treball dels seus pares, la comunitat de veïns, etc.
- **El macrosistema** → Aquest és el sistema més general i compren tot allò relatiu a l'entorn cultural, les creences, les normes, etc. d'una societat que influeixen a la persona encara que aquesta no participi de manera directa.

Tots aquests sistemes estan articulats pel que es coneix com a **cronosistema**. Aquest fa referència a l'època històrica en la qual es troba l'individu.

Tenint present aquesta categorització de Bronfenbrenner, Toldos (2002) afirma que la perspectiva ecològica evidencia que "los niños pueden estar influenciados por la

comunidad, y no solo por la unidad familiar, al mismo tiempo que tanto los niños como los adultos tienen vínculos con las fuentes culturales de una sociedad.” (Toldos, 2002, citat a Martínez González et al., 2014, p.8). És a dir, el focus ja no es centra únicament en la família sinó en altres factors o entorns que també interactuen amb l’infant. Per tant, a través d’aquest model es recalca que l’infant o l’adolescent es veu constantment influenciat/da tant per al seu entorn més proper com pot ser la família, com per l’entorn més llunyà com és la societat.

Amb relació a això, destacar que des de la perspectiva ecològica, la violència és vista com un fet relacional en el qual s’enllacen i s’interrelacionen factors que van des del nivell individual fins al macrosocial (Galdames & Arón, 2007, citades a Martínez González et al., 2014). També, es posa de manifest com aquest model permet percebre tots aquells elements que contribueixen de manera directa o indirecta en la construcció de la violència i en la seva perpetuació (Martínez González et al., 2014).

Finalment, considero important recalcar que sobre l’any 1980, Belsky va agafar com a premissa aquest model i va decidir adaptar-lo afegint un nou nivell abans del microsistema que va anomenar **ontosistema**. Aquest sistema engloba els factors individuals tant dels nens/es que pateixen el maltractament com dels progenitors que l’exerceixen (Gaxiola Romero i Frías Armenta, 2008).

4.1.4.1.- Factors de risc en relació a la perspectiva ecològica que poden desencadenar al maltractament infantil

Una vegada exposada la perspectiva ecològica de Bronfenbrenner i els diferents nivells que la conformen, mencionaré diversos factors de risc que poden aparèixer amb relació a aquest model.

Abans de res, però, esmentaré breument que implica el concepte factor de risc. Tal com expressen Munist et al. (1998) els factors de risc “constituyen cualquier característica o cualidad de una persona o situación/contexto que se sabe que va unida a una elevada probabilidad de dañar la salud o la integridad del individuo.” (Munist et al., 1998, citats a Gaxiola Romero i Frías Armenta, 2008, p.7). Per tant, s’expressa que són tots aquells factors que posen en perill el desenvolupament òptim de la persona i la seva vida en general.

Dit això, un informe de Save the Children realitzat per Carmela del Moral Blasco durant l'any 2018, revela que els factors de risc que poden aparèixer tenint present la perspectiva ecològica es poden classificar en: Factors de risc individuals, familiars, socials i culturals. A continuació, esmentaré alguns exemples que mostra per cada tipus de factor.

- Factors de risc individuals (dels progenitors). A nivell psicològic i emocional, alguns que comenta són: Tenir inestabilitat emocional, presentar baixa tolerància a la frustració, mostrar nivells alts d'estrès, mostrar baixa autoestima i consumir de manera abusiva drogues o alcohol. Pel que fa nivell socio-contextual, alguns que destaca són: Progenitors que han viscut experiències de violència quan eren petits, tenir antecedents per conducta delictiva i mostrar aïllament social.
- Factors de risc familiars. Com per exemple: Poca interacció entre pare/mare i fill/a, manca de cohesió familiar i violència per part d'un dels progenitors sobre l'altre.
- Factors de risc socials. Com és el cas de: Situació d'atur dels pares, situació de pobresa o d'inestabilitat econòmica en la família, no disposar d'un habitatge en condicions que garanteixi el desenvolupament òptim de l'infant o l'adolescent i tenir molt poques xarxes de suport social.
- Factors de risc culturals. Per aquesta última categoria, alguns exemples que proporciona són: Una visió adulto-centrista de la societat cap a la infància, provocant que aquest col·lectiu quedi totalment invisibilitzat i sense tenir veu, percebre al fill/a com a propietat i sense drets i la presència d'una cultura patriarcal que desencadena a què hi estiguin presents uns rols de gènere molt marcats.

4.1.5.- Conseqüències del maltractament infantil

És important destacar que patir maltractament durant la infància dificulta que el nen/a o adolescent pugui desenvolupar-se d'una manera adequada fent que presenti seqüeles de major o menor grau.

L'autora Císcar Cuñat (2019) expressa que des de que naixem fins que assolim l'edat adulta, el nostre cos va experimentant de manera progressiva un desenvolupament físic, conductual i emocional, paral·lel als canvis que es perceben en la maduració cerebral. Amb relació a això, afirma que:

Es por ello que el maltrato, los abusos y el abandono durante la infancia pueden considerarse como agentes que interrumpen el desarrollo cerebral normal y que, dependiendo de la edad de inicio y de la duración de los malos tratos, pueden incluso llegar a producir modificaciones considerables en algunas estructuras cerebrales. (Císcar Cuñat, 2019, p.95).

Per tant, s'evidencia com el fet de patir maltractament des de petit/a pot acabar generant conseqüències en el desenvolupament cognitiu de la persona. S'entén per conseqüències:

Toda la serie de alteraciones en el funcionamiento individual, familiar y social de las víctimas de maltrato, siendo los aspectos más conocidos la reproducción del mismo y las alteraciones en el rendimiento académico, en el ajuste psíquico individual y en el tipo de relaciones en las que el sujeto participa. (Pino i Herruzo, 2000; Friederich i Wheeler, 1982; Lamphear, 1986, citats a Císcar Cuñat, 2019, p.95).

En aquest cas, es posa de manifest que a part d'haver-hi conseqüències a nivell cognitiu, també es produeixen conseqüències a nivell personal, psíquic i social de l'individu.

Tot i això, s'ha de tenir present que no sempre les conseqüències del maltractament infantil són les mateixes per cadascuna de les víctimes, ja que com articulen García i Noguero (2007) citats a Císcar Cuñat (2019) hi estan presents diferents variables i aquestes fan que es produeixin unes seqüeles o unes altres. Algunes de les variables que esmenten són: L'edat de la víctima en el moment en què es van iniciar els maltractaments, la intensitat i freqüència amb la qual es realitzaven, la relació de la víctima amb l'agressor, entre d'altres. Totes aquestes casuístiques provoquen que depenent d'en quin grau s'hagin portat a terme es generin unes conseqüències o unes altres.

Tot seguit, es presenta una classificació realitzada per Pino i Herruzo (2000), on s'esmenten aquelles àrees comportamentals que es veuen més afectades davant les situacions de maltractament infantil.

Àrees comportamentals	Problemàtiques que se'n deriven del maltractament infantil en cada àrea	Afectació principal
Àrea cognitiva	<ul style="list-style-type: none"> • Menor desenvolupament cognitiu. • Major grau d'impulsivitat i dèficit d'atenció que provoca un baix rendiment acadèmic. • Capacitat baixa per resoldre problemes. 	<ul style="list-style-type: none"> • Retard cognitiu respecte als seus companys.
Àrea social	<ul style="list-style-type: none"> • Presenten patrons distorsionats d'interacció tant amb els progenitors com amb els companys. • Conducta emocional alterada. • Menys tolerància a la frustració. • Nivell baix d'empatia. 	<ul style="list-style-type: none"> • Dificultats per una adequada interacció social.
Àrea del llenguatge	<ul style="list-style-type: none"> • Presenten menys vocabulari expressiu. 	<ul style="list-style-type: none"> • Dificultats de comunicació.
Àrea d'autonomia funcional	<ul style="list-style-type: none"> • Grau baix d'obediència • Manca d'autocontrol 	<ul style="list-style-type: none"> • Tendeixen a mostrar un aferrament ansiós.
Àrea conductual	<ul style="list-style-type: none"> • Tendència a presentar conductes agressives amb els companys. 	<ul style="list-style-type: none"> • Problemes de conducta.

Taula 1. Àrees comportamentals afectades davant el maltractament infantil. Elaboració pròpia. Font: Pino i Herruzo, 2000, citats a Císcar Cuñat, 2019.

Finalment, encara que anteriorment s'ha comentat que no sempre hi estan present les mateixes conseqüències per a cada una de les víctimes de maltractament infantil, trobo rellevant destacar i conèixer de manera general una classificació que desenvolupa Juárez (2014) citat a Císcar Cuñat (2019), el qual presenta aquelles seqüeles que tendeixen a aparèixer amb més freqüència en les víctimes de maltractament infantil. La classificació que porta a terme és la següent:

- Seqüeles immediates, on destaca: Sensació d'irrealitat davant la situació viscuda seguida de sentiments de vergonya i culpa i sentiment de pèrdua de control sobre la situació.

- Seqüeles a curt i llarg termini. En aquest cas parla de trastorns que poden aparèixer i els divideix en:
 - Trastorns amb ansietat → Constant preocupació, cansament, dificultats de concentració i alteracions del somni.
 - Trastorns de caràcter depressiu → Pèrdua d'autoestima, desesperança, risc de suïcidi.
 - Trastorn per estrès posttraumàtic → Malsons, flashbacks, records.
- Seqüeles emocionals com: Canvis en la personalitat, afectació en les relacions interpersonals, sentiment d'inseguretat i aïllament emocional i social.

4.2.- El maltractament infantil en l'afectació de la competència de la regulació emocional

4.2.1.- *Definició del concepte de regulació emocional*

Diversos investigadors i investigadores han optat per definir el fenomen de la regulació emocional a partir de la conceptualització i mirada que proporciona al respecte l'autor Thompson (1994).

Dit això, s'entén la regulació emocional com aquella "capacidad para evaluar y modificar las reacciones emocionales a fin de conseguir un objetivo deseado, abarcando una amplia gama de procesos extrínsecos e intrínsecos responsables de manejar las emociones positivas y negativas hacia el logro de la meta." (Thompson, 1994, citat a Bonet et al., 2020, p.2).

Més endavant, seguint la línia d'aquesta definició, el mateix Thompson i altres autors van decidir complementar-la i conceptualitzar la regulació emocional com: "una serie de procesos internos y externos, conscientes e inconscientes, voluntarios e involuntarios, encargados de evaluar y modificar las respuestas emocionales en sus procesos fisiológicos, cognitivos y de componente conductual, siempre con el objetivo de alcanzar metas personales y cumplir con la aceptación social." (Cole et al., 2004; Compas et al., 2001; Eisenberg & Morris, 2002; Eisenberg & Spinrad, 2004; Thompson 1994; Waters & Thompson 2014, citats a Sabatier et al., 2017, p.4).

En aquest cas, podem observar que la diferència que presenta respecte a la primera definició està enfocada en les característiques que mostren els processos o factors que estan presents en el desenvolupament de la regulació emocional.

De totes maneres, en les dues definicions, es vol transmetre que la regulació emocional es tracta d'una capacitat o habilitat de l'individu per graduar correctament les seves emocions mitjançant estratègies de caràcter fisiològic, cognitiu i conductual.

Amb relació a això, diversos autors esmenten que l'habilitat dels nens/es i adolescents d'ajustar i regular les seves emocions d'una manera adequada els hi assegura tenir bones relacions interpersonals i també una capacitat per saber fer front a situacions problemàtiques i aconseguir els seus propòsits o objectius. En definitiva, els hi proporciona un correcte ajustament psicològic (Cole et al., 2004; Eisenberg & Spinrad, 2004; Eisenberg et al. 2007; Spinrad et al., 2006, citats a Sabatier et al., 2017).

Partint d'aquesta idea, alguns dels autors esmentats anteriorment, corroboren conjuntament amb altres autors que les habilitats per gestionar les emocions faciliten als infants i adolescents contenir els impulsos inadequats, centrar-se a encaminar el seu comportament d'una manera positiva i assertiva, adaptar-se a diferents entorns i persones i tenir una millor acceptació dels companys (Eisenberg et al., 2001; Eisenberg, 2002; Eisenberg et al., 2003; Eisenberg et al., 2007, citats a Sabatier et al., 2017).

4.2.2.- Relació entre el context i el desenvolupament de la competència de la regulació emocional

Diversos autors expressen que molts dels estudis que s'han realitzat sobre regulació emocional en l'etapa de la infància i l'adolescència, evidencien que existeix una clara influència del context, sobretot de l'entorn familiar en el desenvolupament de les habilitats de regulació emocional de l'infant o adolescent (Campos et al., 2004; Cole, 2014; Goldsmith & Davidson, 2004; Thompson, 2011; Thompson et al., 2013; Zeman et al., 2006, citats a Sabatier et al., 2017).

Per tant, es fa palès que determinades característiques del context que engloben a l'infant tendeixen a potenciar o dificultar les seves habilitats d'expressió i regulació

emocional (Campos et al., 2004; Cole, 2014; Goldsmith & Davidson, 2004; Lewis & Stieben, 2004; Luna, Padmanabhan, & O'Hearn, 2010; Steinberg, 2005; Thompson & Goodvin, 2007; Thompson, Lewis, & Calkins, 2008; Thompson & Goodman, 2010; Thompson 2011; Zeman et al., 2006, citats a Sabatier et al., 2017). Tot això, dependrà de com siguin els contextos i l'entorn familiar de cada infant o adolescent, és a dir, si són entorns comunitaris amb un alt nivell de violència, si són entorns familiars conflictius, etc.

Seguint amb aquesta línia, altres autors afirmen que “los niños y adolescentes que viven en circunstancias como éstas tienen posibilidades limitadas de adquirir una rica variedad de habilidades de regulación emocional; en cambio, crecen mostrando déficits en el reconocimiento, la expresión y la comprensión de sus propias emociones y las de los demás.” (Raver, 2004; Wadsworth & Compas, 2002, citats a Sabatier et al., 2017, p.9).

A més, s'afegeix que aquells infants i adolescents que des de petits creixen en situacions i ambients vulnerables tenen certa probabilitat de presentar dificultats per regular els seus impulsos, establir relacions interpersonals problemàtiques i, a la llarga, manifestar trastorns tant emocionals com conductuals (Congers & Congers, 2002; Eisenberg et al., 2001; Kim & Cicchetti, 2010; Mejia et al., 2006; Raver, 2004, Wadsworth & Compas, 2002, citats a Sabatier et al., 2017).

4.2.3.- Models sobre regulació emocional

4.2.3.1.- Model processual de regulació emocional de Gross

Gross (1988) va classificar les estratègies individuals de regulació emocional en dos tipus de categories segons el moment en què es produïen dins del procés de les emocions i, per tant, segons l'impacte que tenien en el procés emocional.

Partint del model processual de Gross, els autors Weissman et al. (2019) exposen que aquest model classifica les estratègies de regulació de l'emoció segons si es tracten d'estratègies de regulació centrades en l'antecedent que mencionen que són les que apareixen abans que es produeix-hi l'emoció o segons si són estratègies centrades en la resposta que expressen que són les que apareixen després que es generi l'emoció.

Esmenten que algunes de les estratègies centrades en l'antecedent són la reavaluació cognitiva i l'atenció emocional. La reavaluació cognitiva és entesa per Bonet et al. (2020) com aquella que "consiste en modificar la valoración de una situación a fin de alterar su impacto sobre la respuesta emocional." (Bonet et al., 2020, p.2). És a dir, implica interpretar i valorar una situació des d'una altra perspectiva per tal que l'impacte sobre l'emoció sigui diferent. L'atenció emocional s'entén com la identificació i expressió de les pròpies emocions i sentiments (Fulquez Castro et al., 2011).

Aquestes estratègies es consideren estratègies adaptatives, ja que són capaces de modular les respostes emocionals i la seva intensitat (Gross, 1998a; Gross & John, 2003; Webb et al., 2012, citats a Weissman et al., 2019). Per tant, tal com afirmen Howard et al. (2017) & John et al. (2017) les estratègies adaptatives: "influyen sobre la experiencia y la expresión de las emociones: consciencia, comprensión y aceptación de las emociones, sobre la capacidad para adoptar comportamientos dirigidos a metas en situaciones de estrés emocional, y sobre el acceso a estrategias efectivas de regulación emocional." (Howard et al., 2017; John et al., 2017, citats a Bonet et al., 2020, p. 2).

Pel que fa a les estratègies centrades en la resposta, Weissman et al. (2019) afirmen que aquestes estratègies són desadaptatives perquè no intenten ajustar l'emoció ni tampoc la seva intensitat sinó que es tracten de respostes que es porten a terme després que hagi aparegut l'emoció. Algunes de les estratègies centrades en la resposta que mencionen són: La supressió emocional/expressiva i la rumiació. Entenen la supressió emocional com aquella estratègia on la persona reprimeix i evita l'expressió de les seves emocions, és a dir, no les externalitza. En canvi, mencionen que la rumiació s'entén com aquell mecanisme on l'individu es focalitza de manera repetitiva en les causes i conseqüències d'una situació en concret. És a dir, se centra de manera obsessiva en un problema o en una situació, fent que tingui dificultats per cercar solucions i reduir el seu malestar (Weissman et al., 2019).

Diferents autors afirmen que la desregulació emocional tendeix a aparèixer amb més freqüència en aquells infants i adolescents que han patit algun tipus de maltractament infantil i també, els hi provoca més facilitats per desenvolupar psicopatologies (Howard et al., 2017; John et al., 2017, citats a Bonet et al., 2020, p. 2). Amb relació a això, altres autors argumenten que els nens i les nenes que han patit maltractament infantil poden

presentar una falta d'habilitats de regulació emocional adaptatives, perquè els pares en comptes de potenciar aquestes estratègies, els hi han fomentat estratègies desadaptatives i, en conseqüència, els hi han censurat i castigat qualsevol tipus d'expressió emocional que hagin tingut (Cicchetti et al., 1995; Kim & Cicchetti, 2010 citats a Weissman et al., 2019).

De fet, autors com Balan et al. (2017) citats a Weissman et al. (2019), mencionen que els nens/es i adolescents que han viscut sota estils de criança basats en una baixa supervisió, una disciplina incoherent per part dels progenitors i l'ús del càstig físic, tenen més probabilitats d'utilitzar la supressió emocional com a resposta desadaptativa.

Finalment, altres autors es basen en estudis previs fets sobre maltractament i altres formes d'estrès primerenc, per confirmar que aquells infants i adolescents que han viscut experiències de maltractament tendeixen a utilitzar més freqüentment l'estratègia de la rumiació en comparació amb aquells nens i nenes que no han patit maltractament (Conway et al., 2004; Heleniak et al., 2016; LeMoult et al., 2018; McLaughlin & Hatzenbuehler, 2009, citats a Weissman et al., 2019). Per tant, tal com han expressat anteriorment els autors Cicchetti & Kim (2010) citats a Weissman et al. (2019) es posa de manifest la relació que existeix entre el maltractament infantil i les habilitats desadaptatives de regulació emocional.

4.2.3.2.- El model d'intel·ligència emocional de Mayer i Salovey

Aquest és un altre model des del qual s'ha estudiat l'habilitat de la regulació emocional, però s'ha abordat d'una manera més general ja que també té en compte altres habilitats emocionals.

Concretament, John Mayer & Peter Salovey (1997) conceben la intel·ligència emocional com:

Una inteligencia genuina basada en el uso adaptativo de las emociones y su aplicación a nuestro pensamiento. (...) Por tanto, es esa habilidad centrada en el procesamiento de la información emocional que unifica las emociones y el razonamiento, permitiendo utilizar nuestras emociones para facilitar un razonamiento más efectivo y pensar de forma más inteligente sobre nuestra

vida emocional. (Mayer i Salovey, 1997, citats a Fernández Berrocal i Extremera Pacheco, 2005, p.6-7)

És a dir, Salovey i Mayer entenen la intel·ligència emocional com aquella intel·ligència natural que té qualsevol ésser humà i que consisteix en saber ajustar les emocions segons els nostres pensaments. Per tant, es tracta d'una habilitat que uneix emocions i pensaments per tal de processar-los correctament i aconseguir un raonament òptim.

Aquest model assenyala que la intel·ligència emocional està constituïda per quatre nivells d'habilitats que concretament són:

La habilidad para percibir, valorar y expresar emociones con exactitud, la habilidad para acceder y/o generar sentimientos que faciliten el pensamiento; la habilidad para comprender emociones y el conocimiento emocional y la habilidad para regular las emociones promoviendo un crecimiento emocional e intelectual. (Mayer & Salovey, 1997, citats a Fernández Berrocal i Extremera Pacheco, 2005, p.7)

En aquest cas, només em centraré en l'habilitat de regulació emocional, ja que és el nivell amb què tinc més interès respecte als altres tres a causa de l'objectiu de la meua investigació. De totes maneres, trobo que és rellevant destacar que aquest nivell d'habilitat necessita dels altres tres nivells que formen part de la intel·ligència emocional perquè realment la persona pugui dur-la a terme adequadament. És a dir, es tracten de dimensions que estan interrelacionades. Com s'ha esmentat anteriorment els altres tres nivells són: La percepció i identificació d'emocions, l'habilitat per generar emocions o sentiments que afavoreixin el pensament, la comprensió de les emocions i l'habilitat per regular les emocions (Cha & Nock, 2009 citats a Bonet et al., 2020).

Segons Mayer i Salovey (1997) l'habilitat de la regulació emocional és la més complicada de la intel·ligència emocional perquè comprèn tant la perspectiva intrapersonal com la interpersonal.

Concretament, es tracta d'aquella habilitat que ens permet gestionar tant les pròpies emocions com les emocions dels altres a partir d'ajustar les emocions negatives i incrementar les positives. Mencionen que per dur a terme aquesta habilitat és imprescindible desenvolupar diverses estratègies de regulació emocional que facilitin l'adaptació de l'esfera interpersonal i intrapersonal a nivell emocional i sentimental i

permetin que l'individu pugui aconseguir un creixement tant a nivell emocional com intel·lectual (Mayer i Salovey, 1997, citats a Fernández Berrocal i Extremera Pacheco, 2005).

Finalment, partint de la conceptualització que aquests autors realitzen sobre l'habilitat de la regulació emocional, es pot observar com s'enfoquen més en estratègies de regulació emocional adaptatives.

5.- Objectius de la investigació

Objectiu general:

1.- Conèixer com es treballa la competència de la regulació emocional amb infants i adolescents que han patit maltractament des de la mirada d'educadores i educadors socials.

Objectius específics:

1.1.- Identificar com es treballa la competència de la regulació emocional amb aquells infants i aquelles adolescents que han patit maltractament.

1.2.- Analitzar el treball que les educadores i els educadors socials porten a terme sobre aquesta competència emocional.

1.3.- Analitzar la figura de l'educadora/or social tant en el treball que realitzen sobre la competència de la regulació emocional com en el treball general que porten a terme com a professionals.

6.- Metodologia

6.1.- Tipus de metodologia i mètode

Per tal de poder respondre a la pregunta de recerca i aconseguir els objectius de la present investigació, s'ha cregut oportú utilitzar el paradigma interpretatiu i en conseqüència, la metodologia qualitativa, ja que s'ha considerat que és la que més s'adequa a la manera en com es vol estudiar el fenomen. Tenint present això, el que es pretén és poder arribar a comprendre i interpretar una realitat des de la subjectivitat que, en aquest cas, és poder conèixer com es treballa la competència de la regulació emocional amb els infants i les adolescents que han patit maltractament des de la mirada d'educadores i educadors socials.

Per aquest motiu, s'ha decidit utilitzar la metodologia qualitativa ja que aquesta ens possibilita poder interpretar una realitat des d'una vessant subjectiva i obtenir dades heterogènies. Al mateix temps, ens permet desenvolupar la investigació de forma inductiva, oberta i flexible.

De la manera en com he enfocat la investigació i la mostra, no arribo a aplicar cap mètode en concret, sinó que a través d'aquest treball he portat a terme una metodologia qualitativa exploratòria, ja que no hi ha hagut cap mètode que acabés d'ajustar-se a l'enfocament d'aquesta investigació tenint en compte la rigorositat que presenten cadascun d'ells.

6.2.- Mostra i participants

La mostra de la investigació són educadores i educadors socials de la ciutat de Barcelona que treballen o han treballat amb infants i adolescents que han patit maltractament i es troben en centres de protecció a la infància i l'adolescència.

S'ha arribat a aquesta mostra a través del mostreig no probabilístic, concretament a través del mostreig de bola de neu. Aquest mostreig consisteix en què primer es localitzen a unes persones en concret per aplicar la tècnica de recollida d'informació i aquestes et condueixen a noves persones fins a arribar a una mostra que es consideri

adient per a la investigació. D'aquesta manera, s'ha arribat a aconseguir la mostra esmentada anteriorment.

Els participants de la investigació han estat 9 educadores i educadors socials que treballen o han treballat en centres de protecció a la infància i, per tant, tenen coneixença i experiència sobre com es treballa la competència de la regulació emocional amb els infants i les adolescents que han patit maltractament.

6.3.- Tècnica de recollida d'informació

Tenint en compte que s'ha optat per la metodologia qualitativa, s'ha cregut convenient que la tècnica més adient a emprar en aquesta investigació és l'entrevista, ja que es tracta d'una estratègia de recollida d'informació que permet poder extreure una àmplia informació sobre la temàtica en concret que s'està investigant.

En aquest cas, s'ha cregut adequat que l'entrevista sigui de tipus semiestructurada perquè hi ha més possibilitats de poder extreure informació més fructífera i variada i, al mateix temps, formular noves preguntes que siguin d'interès.

Concretament, s'han portat a terme 9 entrevistes a diferents educadores i educadors socials que treballen o han treballat en centres de protecció a la infància i l'adolescència.

Totes les entrevistes han estat dividides per quatre dimensions que són:

- Una primera dimensió introductòria
- Una segona dimensió sobre el treball de la competència de la regulació emocional amb aquests infants i adolescents
- Una tercera dimensió enfocada en l'anàlisi d'aquest treball efectuat
- I una última dimensió, centrada en el paper de la figura de l'educadora i l'educador social tant en el treball que realitzen sobre la competència de la regulació emocional com en el treball general que porten a terme com a professionals.

La finalitat d'aquestes entrevistes és poder conèixer d'una manera més profunda i detallada com es treballa en els centres de protecció la competència de la regulació emocional amb els infants i les adolescents que han patit maltractament.

En l'Annex 1, es pot veure el guió inicial de l'entrevista i en l'annex 2 es presenten les transcripcions de les entrevistes realitzades.

6.4.- Consideracions de rigor científic i ètiques

En la present investigació, s'han establert una sèrie de criteris tant de rigor científic com ètics per tal de garantir una mínima qualitat d'aquesta.

Pel que fa als criteris de rigor científic s'han tingut en compte diversos. En primer lloc, destacar la credibilitat ja que s'ha considerat un aspecte necessari en aquesta investigació. Per garantir aquest criteri, s'ha contemplat que en finalitzar aquest Treball Final de Grau es realitzi una devolució dels resultats a totes les persones que han participat en aquesta investigació per tal que en puguin ser coneixedors i coneixedores i veure que s'ha pogut extreure mitjançant la tècnica de recollida d'informació i la tècnica de recollida de dades.

En segon lloc, ressaltar el criteri de la neutralitat o objectivitat atès que aquest possibilita que les dades extretes de les entrevistes fetes als participants siguin fiables (Noreña et al., 2012). Per tal d'assegurar aquesta objectivitat, s'ha procedit a transcriure textualment cada una de les entrevistes per així preservar la veracitat de les descripcions desenvolupades pels participants.

Per últim, recalcar el criteri d'adequació teòric-epistemològic en el que hi està present una correlació i coherència entre la teoria emprada durant la investigació i el problema que s'està investigant.

Amb relació als criteris de rigor ètic, s'han determinat una sèrie de procediments per tal d'assegurar tant el benestar com el consentiment informat de les i els participants.

Davant d'això, des d'un principi es va explicar quina era la temàtica i intencionalitat de la investigació i els drets i responsabilitats que tenien com a informants. A més, se'ls va fer coneixedors sobre què les dades que s'obtinguessin serien per fer un posterior anàlisi i només serien per aquest ús en concret.

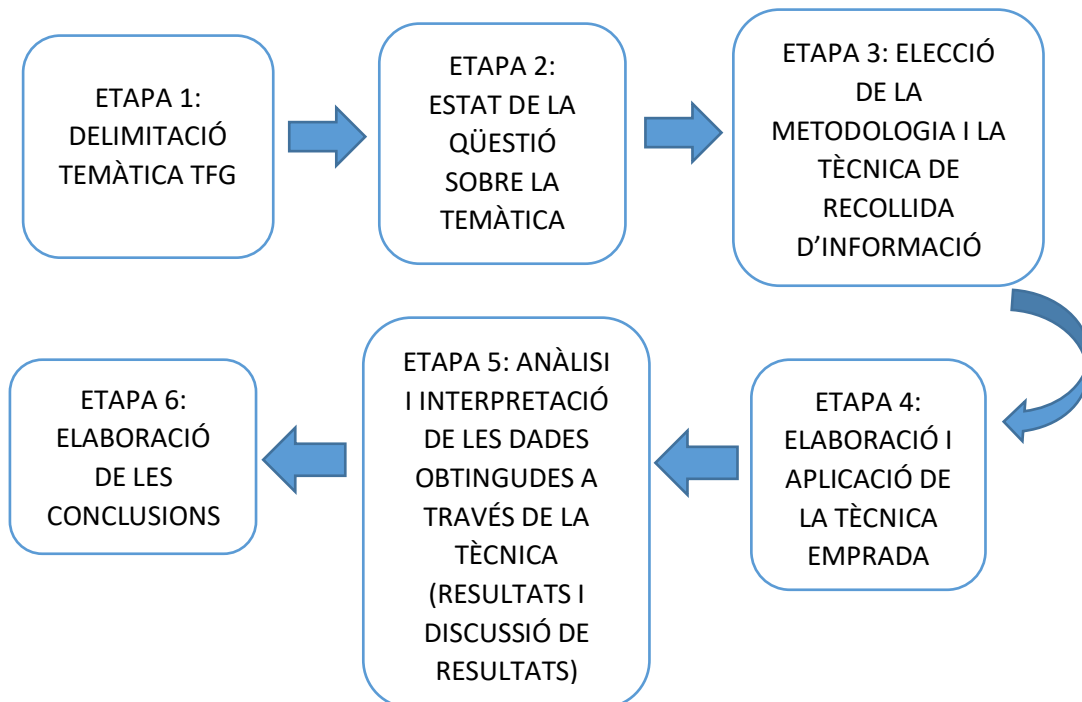
Les entrevistes s'han realitzat i enregistrat amb una prèvia autorització de totes les i els participants que han decidit formar part d'aquesta investigació.

Destacar que durant tot el procés ha prevalgut la confidencialitat i el respecte, garantint així que cadascun de les i els informants se sentissin còmodes i lliures a l'hora d'expressar les seves idees i evitant qualsevol interrupció o judici de valor que els pogués condicionar.

Amb relació al principi de la confidencialitat, voldria fer èmfasi en què cadascun dels noms que apareixen tant en els resultats com en les transcripcions de les entrevistes són ficticis per tal de poder garantir la privacitat de cadascun de les i els participants.

6.5.- Fases de la recerca

El procés de la recerca d'aquest treball final de grau s'ha vist immers en diferents etapes que s'han anat desenvolupant progressivament. A continuació, es mostra en format gràfic les fases per les quals aquesta investigació ha passat des del seu inici fins al seu final.

Gràfic 1. Fases del procés de recerca. Font: Elaboració pròpia.

Seguidament, es presenta a través d'un cronograma la temporalitat aproximada en què s'han desenvolupat cadascuna d'aquestes etapes.

ETAPES DEL PROCÉS DE RECERCA	D'OCTUBRE A NOVEMBRE	DE DESEMBRE A GENER	DE GENER A FEBRER	DE MARÇ A ABRIL	D'ABRIL A MAIG	DE MAIG A PRINCIPIIS DE JUNY
ETAPA 1: Delimitació temàtica TFG.						
ETAPA 2: Estat de la qüestió						
ETAPA 3: Elecció de la metodologia i la tècnica de recollida d'informació.						
ETAPA 4: Elaboració i aplicació de la tècnica emprada.						
ETAPA 5: Anàlisi i interpretació de les dades obtingudes (Resultats i discussió de resultats).						
ETAPA 6: Elaboració de conclusions.						

Gràfic 2. Cronograma etapes de la investigació. Font: Elaboració pròpia.

7.- Anàlisi de dades

En aquest apartat, es presenta l'anàlisi de dades obtingudes a partir de les entrevistes realitzades als diferents professionals. Concretament, es mostra un anàlisi de contingut on s'ha analitzat cadascuna de les preguntes que conformen les diferents dimensions de l'entrevista que s'han presentat anteriorment.

Aquest anàlisi s'ha realitzat per taules, on cadascuna de les preguntes es troba en una taula diferent i totes les taules han estat dividides per tres seccions que han sigut: Segmentació- Separació per unitats (Unitats de registre), la categorització i la codificació.

Trobareu l'anàlisi de dades complet d'aquesta investigació en l'Annex 3.

8.- Resultats obtinguts

A continuació, es presenten els resultats que s'han pogut extreure a partir de l'anàlisi de les dades obtingudes. Concretament, els resultats han estat agrupats a partir de les tres dimensions que s'han mencionat en l'apartat de la metodologia i cadascuna d'aquestes dimensions ha estat dividida per temes. (Veure Annex 4)

Dimensió 0: Introductòria¹

- **Concepte regulació emocional**

Respecte a la primera qüestió sobre que és per les persones entrevistades la competència de la regulació emocional, s'observa que la majoria dels i les professionals consideren que aquesta competència implica coneixes a un mateix i saber identificar i expressar les emocions que sents en diferents situacions d'una forma adequada. Paral·lelament a això, destaquen que aquesta competència també implica saber afrontar i gestionar les emocions de forma correcta, és a dir, regular-les i reconduir-les de manera positiva.

¹ Els noms que apareixen en les cites dels resultats són ficticis per tal de preservar la confidencialitat dels i les participants.

A més d'això, algunes persones quan se'ls hi ha preguntat per aquest terme ho enfoquen més en el treball emocional dels professionals amb el menor. És a dir, han comentat que també es pot entendre com la capacitat dels i les professionals d'acompanyar a infants i adolescents en risc davant d'un procés molt dur per ells i elles. Amb relació a això, alguna d'aquestes persones ha recalcat que en aquest procés d'acompanyament també és important que el o la professional intenti que l'infant o el jove pugui anar rebaixant la intensitat de les seves emocions per tal que aconseguixi trobar un equilibri emocional. Així mateix ho expressa:

És acompanyar i intentar rebaixar la intensitat de les emocions sobretot d'aquelles negatives, però també les positives, perquè a vegades aquests extrems amb aquests nois o noies són com molt evidents i poder trobar un equilibri que sigui el que els hi permeti poder col·locar tot en el seu lloc i treballar-ho de manera que deixi de fer mal al cap del temps. (Gemma)

Seguint amb aquesta línia, quan se'ls hi pregunta per si consideren que és rellevant treballar aquesta competència emocional amb els infants i les adolescents que han viscut situacions de maltractament, tots els professionals entrevistats han respost afirmativament. El motiu principal que han expressat gran part dels informants és perquè consideren que es tracta d'un col·lectiu que presenta dificultats a l'hora de vincular i, per tant, es tracta d'infants i adolescents que no estan acostumats a relacionar-se amb si mateixos ni amb els altres i tampoc reflexionen sobre si la manera en com es relacionen és la més adient.

De fet, algunes de les persones entrevistades recalquen que hi ha infants o adolescents que no acaben d'entendre que les emocions "negatives" que senten o experimenten en determinats moments les han de poder sostenir en el cap i no expressar-les a través de la violència sinó de la paraula.

Per tant, emfatitzen que és fonamental treballar aquesta competència amb ells i elles perquè és un col·lectiu que necessita més eines per poder regular les emocions. Amb relació a això, ho entenen com una prèvia i com un aspecte fonamental a treballar per tal que puguin gestionar altres coses en un futur i en certa manera doncs possibilitar que puguin "normalitzar" la seva vida.

A més, també voldria matisar que una de les persones entrevistades a part d'afirmar que treballar aquest aspecte amb els infants i els adolescents que han patit una situació de maltractament és totalment essencial, ha insistit en la idea que el o la professional també és important que es treballi i es revisi emocionalment per tal de tenir un bon maneig de les diverses situacions en les quals es va trobant. Així ho expressa:

En mi contexto actual de trabajo, yo creo que la regulación emocional es igualmente importante. (...) yo lo trabajaría con cualquier persona que está en un circuito como este. (...) Pero también insisto mucho en los profesionales porque creo que no estamos a salvo de tener un buen manejo emocional de todas las situaciones. Hay cosas que nos superan y eso pasa por revisarnos mucho (...) creo que eso también es un trabajo emocional que nos tenemos que hacer. (Alba)

Dimensió 1: Treball de la competència de la regulació emocional

- **Manera de treballar la regulació emocional**

Respecte a quan se'ls hi pregunta per com treballen la regulació emocional amb els infants i les adolescents, la resposta de tots els participants ha anat enfocada en una mateixa direcció. Concretament, han posat èmfasi en que aquesta qüestió no té una única manera de ser treballada sinó que la forma en com s'aborda depèn de com sigui cada infant o cada adolescent i de les seves necessitats. Per tant, destaquen que la fórmula o l'estratègia per tractar aquesta competència emocional mai és la mateixa i, en conseqüència, el o la professional no homogeneïtza la intervenció. A continuació, ressaltó algunes de les aportacions:

“Sempre es treballa individualitzadament. (...) La intervenció sempre ha d'anar adaptada, ajustada i reorientada.” (Marc)

“Adaptem la manera de fer segons les necessitats que presenti l'adolescent perquè hi ha moments en què el noi està més predisposat a parlar i hi ha altres moments en què no.” (Àngela)

“La manera de treballar tot això s’adaptava una mica a cada infant i cada adolescent. Jo penso que l’objectiu del sistema de protecció és individualitzar respostes. És a dir, no hauria d’haver-hi respostes homogènies.” (Pere)

“Nosotros trabajamos todo lo que es la regulación emocional a partir de distintas estrategias.” (Alba)

A més, alguns dels participants han expressat que aquesta competència emocional es treballa de manera transversal des de diferents espais. Una via són els espais més de caràcter formal com per exemple les tutories on un dels informants destaca que *“l’espai de tutoria serveix per poder ajudar a construir a posar paraula a tot això que ha de venir o bé a tot allò que ha passat si es dóna el cas que hi ha hagut algun incident”*. (Marc)

I una altra via són espais més del dia a dia o informals que es troben dins de la pròpia relació educativa quotidiana entre l’educador/a social i l’infant o l’adolescent, com és el cas de l’hora d’anar a dormir, del moment de sopar, del moment de netejar els plats, etc. Es tracta de moments on sorgeixen diferents temes i on l’educador o l’educadora social pot parlar amb ells i elles d’allò que els preocupa. De fet, un dels participants ressalta que *“són en aquests moments informals en els quals nosaltres podem treballar (...) i parlar de tot el tema de les emocions.”* (Ricard)

Per acabar el primer tema d’aquesta dimensió, malgrat que anteriorment s’ha posat èmfasi en què no hi ha una única manera de treballar aquesta competència emocional, voldria esmentar exemples més concrets que algunes de les persones entrevistades m’han comentat de com treballen la regulació emocional o com l’han treballat amb determinats infants o adolescents.

En primer lloc, alguns han mencionat que per exemple posen molt d’èmfasi en la lectura o els contes com a eina bàsica per treballar amb els més petits aquesta competència emocional. Així mateix ho expressen:

A mi per exemple, m’agrada molt el tema dels contes perquè amb els *nanos* petits és la millor manera. (...) Els contes infantils, sobretot els clàssics jo crec que són els millors. Per exemple, per treballar l’abandonament doncs el conte de Hansel i Gretel. Vull dir que ells entenen perfectament que senten perquè també es troben en aquesta situació o per exemple el nen o nena que no té pare o mare

doncs el conte de bambi. Jo crec que són les millors eines per poder treballar això. (Ricard)

Yo por ejemplo, el tema de la lectura es un elemento irrenunciable para mí y siempre que puedo intento trabajar a partir de algún libro o de algún cuento pues para mí es una estrategia clave. (Alba)

En segon lloc, altres participants han esmentat que treballen o han treballat aquesta competència amb els i les adolescents a través de diverses eines socioeducatives.

Per un costat, un d'ells exposa que com a intervenció a vegades recorren a presentar als nois i noies situacions basades en anècdotes reals per tal de treballar la dimensió emocional. Així ho explica:

Amb els adolescents moltes vegades fem servir experiències personals sempre amb una distància òptima professional perquè no expliques la teva vida privada, però sí que expliques anècdotes personals amb les quals tu poses un exemple d'una situació semblant a la que ells poden experimentar i en les que tu els hi suggereixes maneres en què tu fas front a aquestes dificultats. Tot això, òbviament adaptat a la seva capacitat i al seu moment evolutiu. (Ricard)

I, per un altre costat, l'altre participant esmenta que solia utilitzar com a eina els programes televisius que eren més populars entre els adolescents, ja que aquests li permetien treballar aspectes i dimensions emocionals que potser d'una altra manera no podia treballar tan a fons. D'aquesta manera ho indica en la següent aportació:

Mira per exemple, el programa aquest que veuen molts adolescents que es diu *La que se acerca o Mujeres y hombres y viceversa* doncs a mi em servien molt per treballar totes les emocions i moltes dimensions que pot ser en un espai tutorial les noies sobretot es tancaven més, per exemple amb tota la dimensió socioafectiva, la psicosexual, etc. Llavors, jo aquestes dimensions les treballava molt veient aquesta mena de programes perquè sorgeixen accions quotidianes a la tele que tu les pots rescatar i elles les relacionen amb situacions doncs de la seva vida o de les seves preocupacions. (Pere)

- **Altres eines per treballar-la: Dinàmiques i tallers**

Amb relació a quan se'ls hi pregunta per si utilitzen o han utilitzat altres vies per treballar aquesta competència més enllà dels moments quotidians o informals, la resposta obtinguda a partir de totes les entrevistes ha estat diversa.

Primer, destacar que dues de les persones entrevistades han comentat que en el seu centre no es porten a terme dinàmiques ni tampoc tallers per treballar aquesta competència emocional. Mencionar que una d'elles argumenta que en el cas de la seva institució no es desenvolupen dinàmiques ni tallers *“ja que al ser una casa d'acollida on actualment hi ha 31 o 32 nens i el fet que durant el matí van a l'escola i per la tarda doncs arriben al centre i han de fer deures o tenen visites amb els pares, anar al metge, etc. ho dificulta.”* (Andreu) Per tant, es detecta com el factor del temps obstaculitza la possibilitat de desenvolupar aquest tipus d'eines socioeducatives per treballar més a fons la regulació emocional.

Seguidament, ens trobem que quatre de les persones participants, han afirmat que no realitzen tallers per abordar més a fons aquesta competència emocional, però que sí que han realitzat o realitzen assemblees com a dinàmica en el centre i que les acostumen a organitzar cada quinze dies o una vegada al mes. Alguns d'ells i elles esmenten que en aquest espai es treballen aspectes com: *“objectius que potser li estan angoixant molt a un nano que els treballem de forma grupal”* (Àngela) o que parlaven *“dels conflictes quotidians. (...)”* o *“de la relació amb els companys i les companyes.”* (Pere)

Finalment, s'observa que tres participants expressen que sí que han organitzat i portat a terme tallers i dinàmiques per treballar d'una manera diferent la competència de la regulació emocional tant des d'una perspectiva formal com informal.

Pel que fa als tallers de caràcter formal, una de les participants exposa que:

Es feien activitats que ajudaven a la regulació emocional com per exemple el ioga, exercicis de respiració, etc. Aquestes activitats ajudaven a trobar un espai de calma a on col·locar les coses (...) de com canalitzar quan tinc una emoció negativa en comptes de posar-me en bucle. (...) tot això funcionava molt bé (Gemma)

Amb referència als tallers més informals, un dels informadors apunta que aquests sempre es realitzen sense que sigui una cosa organitzada o formal pels infants o els adolescents ja que menciona que *“si ells sospiten que és una cosa que li donarà contingut formal doncs es neguen en rotund, o sigui no volen ni sentir a parlar-ne.”* (Ricard) Esmenta que actualment estan portant a terme un taller d'art teràpia, però no l'anomenen així per tal d'evitar que no vulguin participar. A més, explica que també porten a terme una dinàmica que és veure pel·lícules durant dos dies a la setmana. Afirma que:

Posem pel·lícules més amb relació a temes que ells o elles viuen. Per exemple, fa res amb les adolescents estàvem veient *“Precious”* i és una pel·lícula que dóna per parlar. (...) Però ja et dic que tot això per elles és molt informal. Vull dir elles no saben o no sospiten d'una manera oberta que jo aprofito les pel·lícules per treballar coses que d'altra manera probablement no m'escoltarien. (Ricard)

Per tant, en aquest centre utilitzen l'eina de les pel·lícules per a poder treballar i reflexionar envers tot el que engloba la dimensió emocional.

I entorn a les dinàmiques més formals, un dels entrevistats explica que en el centre on estava anteriorment treballant en realitzaven de diferents tipus. Per exemple, menciona que feien dinàmiques amb peces de Lego, ja que expressa que *“a través del joc, moltes vegades aconseguixes que sobretot els infants verbalitzin coses que potser d'una altra manera no farien.”* (Josep) També, recorrien força a la dinàmica del dibuix amb els infants ja que afirma que aquesta eina *“els fa connectar una mica amb les emocions i verbalitzar-les i parlar-ne”* (Josep). I per últim, una dinàmica que utilitzen en el centre on està ara amb els i les adolescents és l'eina de la història de vida, ja que a través d'ella l'educador o l'educadora pot abordar el recorregut de vida del noi o noia i tractar el tema emocional amb l'adolescent. Així mateix ho explica en la següent aportació:

Es treballa les etapes de la vida amb el suport de l'educador o educadora i llavors l'educador es fixa una mica en allà on el noi s'atura i explica on se sent millor o pitjor i llavors posa èmfasi a allò emocional preguntant-li com es sentia en aquell moment, etc. (Josep)

- **Treball en xarxa**

Pel que fa al treball en xarxa, s'extreu que totes les persones entrevistades afirmen que a part del treball que realitzen cadascun d'ells i elles amb els seus equips educatius, també es coordinen amb altres serveis externs que també treballen amb els infants i les adolescents aquesta competència emocional. Un dels serveis que han mencionat més és el Csmij (Centre de Salut Mental Infantil i Juvenil).

No obstant això, alguns dels i les participants han esmentat que a part de coordinar-se amb el Csmij també treballen amb xarxa de manera força freqüent amb altres serveis com és el cas de l'ASI que es tracta d'un recurs que atén infants que han patit abús sexual infantil i d'altres entitats especialitzades com per exemple la Fundació Vicky Bernadet que és un servei que realitza teràpies amb nois i noies que han patit abús sexual.

A part, dues de les persones entrevistades han recalcat que una vegada al mes també disposen de la figura del supervisor/a o del que es coneix com a assessorament extern. Un d'ells exposa que *“aquesta figura el que fa és ajudar a l'equip a mirar-se cap a endins a nivell personal i relacional d'equip i també moltes vegades ens dóna una altra mirada de casos determinats d'adolescents que estan en el centre.”* (Josep) Per tant, a través d'aquesta figura es realitza un treball d'equip i es supervisen els casos que té el centre.

Finalment, un altre participant ha posat èmfasi en què a part de coordinar-se amb el Csmij, també porten a terme un treball en xarxa amb un servei privat que desenvolupa intervencions grupals amb els nois i les noies del centre i ho fa des d'una perspectiva més psicopedagògica.

- **Freqüència del treball en xarxa amb el Csmij**

Respecte a aquest aspecte, els i les participants han mencionat que la coordinació amb el Csmij es produeix cada vegada que l'educador o l'educadora social acompanya a l'infant o l'adolescent a la cita amb aquest recurs que normalment és cada setmana o cada quinze dies. Esmenten que abans o després d'aquesta cita porten a terme un feedback amb el professional del Csmij i tracten temes com per exemple: com està el noi emocionalment, com el veuen, entre d'altres. A part, exposen que normalment una vegada al mes o cada x temps porten a terme una reunió telemàtica o presencial amb el

terapeuta o el psicòleg d'aquest servei per veure com va evolucionant l'infant o l'adolescent. A continuació, ressaltó algunes de les aportacions que han fet:

Amb els Csmij normalment les noies quan estan en centres d'acollida són menors i, per tant, van acompanyades. Llavors, se les acompanya i normalment o s'entra al principi de la sessió o s'entra al final. Llavors, més o menys sempre hi ha com un feedback. (Gemma)

Fa anys tenia un nen que anava al Csmij un cop per setmana ja que aquest nen tenia problemes de salut mental. Llavors, jo anava amb el nen al recurs i primer passava el nen en una sala i li comentava a la psiquiatra com li havia anat la setmana. Després, sortia el nen i entrava jo i posava en comú el que havia dit el nen amb la realitat i després estàvem els tres junts a la sala i llavors cada x temps jo tenia una reunió ja fos telemàtica o presencial amb la psiquiatra per valorar una miqueta el procés del nen. (Andreu)

Els nois i noies anaven a teràpia un cop al mes. Llavors, nosaltres els acompanyàvem, ens esperàvem a fora, hi havia moments que ens deia el terapeuta que entréssim i llavors doncs cada mes anàvem fent un seguiment, ens escrivíem de com veiem al nen o nena, etc. (Quim)

Nosotros tenemos convenio con la *Fundació Nou Barris* y ahí hay un equipo de profesionales de servicios como los Csmij. (...) Entonces el educador o educadora acompaña al chaval cada vez que tiene cita en el Csmij y luego se hace el traspaso. (Alba)

Tot i això, hi ha dues informants que han expressat que en el cas dels seus centres a part del traspàs que l'educador o l'educadora social porta a terme amb el terapeuta o el psicòleg cada vegada que l'infant o l'adolescent assisteix a la seva cita, també realitzen cada quinze dies o una vegada al mes sessions de suport tècnic de tot l'equip educatiu amb el o la professional del Csmij. Segons exposa una de les participants, aquestes sessions consisteixen en que:

Lo que hacemos es que le presentamos casos que a nosotros nos preocupan y ella nos hace un acompañamiento desde su mirada para resolvernos dudas u

orientar sobre cómo podemos llevar nuestra intervención o como la podemos llevar por otro lado. (Alba)

Per tant, s'observa que aquestes sessions que realitzen serveixen per poder tractar de manera més profunda determinats casos d'infants o adolescents que els hi generen més inquietud o que no acaben de trobar la manera de com redirigir la intervenció.

Dimensió 2: Anàlisi del treball efectuat sobre la competència de la regulació emocional

- **Respostes/actituds de l'infant o l'adolescent**

A través de les nou entrevistes que s'han portat a terme, s'ha pogut obtenir que la majoria dels i les informants expressen que les respostes o actituds que poden presentar els infants o les adolescents en el moment de treballar amb ells i elles la regulació emocional poden ser respostes molt variades. Amb relació a això, destaquen que existeixen diversos factors que consideren que poden influir al tipus de resposta que l'infant o l'adolescent pot mostrar.

En primer lloc, un aspecte que han recalcat és segons el perfil de cada nen/a o adolescent. És a dir, segons l'edat que tingui, de com estigui treballat anteriorment a nivell emocional, de com sigui a nivell de personalitat, de la manera en com es desenvolupi aquest treball emocional amb ell o ella, és a dir, si de manera explícita, si individualment o per grups. De fet, una de les participants afirma que:

No es lo mismo una intervención a solas con ellos que se abren más que frente al grupo que en el caso de algunos de los adolescentes les sale un poco este punto de hacerse los duros y que la parte emocional no salga tanto. (Alba)

Pel que fa al que comentava sobre si es realitza de manera explícita, un participant ha posat èmfasi en el fet que *“si ells o elles sospiten que és una cosa pautada i que hi ha una intencionalitat molt evident al darrere els hi fa cert recel.”* (Ricard) Aleshores comenta que si, per contra, *“està muntat com una estratègia camuflada, llavors la resposta acostuma a ser bastant bona.”* (Ricard)

En segon lloc, un altre element que també han mencionat considerablement que influeix molt és segons el vincle que el nen/a o jove tingui amb el seu educador o educadora de referència. Tenint present això, un dels informants destaca que al principi *“la primera reacció que té un infant davant de les emocions és tancar-se o no identificar-les.”* (Pere) Però que en el moment en què ja comença a haver-hi un cert vincle entre l’educador/a i el menor *“ja sí que acostumen a obrir-se més i et comencen a explicar de forma explícita com se senten, com s’han sentit, què han viscut, què no han viscut, etc.”* (Pere)

Amb relació a això, aquest mateix informant afegeix un element que va força lligat a l’anterior i que considero que és important recuperar. Concretament, parla de la inestabilitat laboral i de la rotació de personal que segons ell provoca que:

nanos que han passat per cinc o sis educadors doncs després els hi costava molt tornar a explicar el que els hi passa i com es senten perquè tenen la sensació de:
<Para qué te lo voy a explicar, si después ya te irás a otro centro>. (Pere)

Per tant, aquest participant reflecteix que un altre factor que influeix en la resposta que pot mostrar l’infant o l’adolescent són les rotacions de l’equip educatiu que l’únic efecte que generen és que el nen/a o adolescent hagi de passar per diferents educadors i educadores socials de referència.

Tot això, dóna lloc a què constantment aquests nens i nenes hagin de trencar el vincle i tornar-lo a construir i tal com s’exposa anteriorment en la cita, molt d’ells i elles s’acaben cansant i mostren una actitud de tancament a l’hora de parlar de les seves emocions amb el seu educador o educadora de referència.

- **Actuació de l’equip educatiu**

Respecte a quan se’ls hi pregunta per com tendeixen a reconduir juntament amb els seus equips educatius aquelles situacions on l’infant o l’adolescent presenta una resposta més reacia i tancada a parlar de les seves emocions, han destacat diverses estratègies o maneres de fer.

Un primer element que alguns dels participants han ressaltat és identificar amb quin company o companya de feina aquell nen/a o adolescent té més vincle i a partir d’aquí,

fer un cert treball de delegació sobre determinades qüestions que englobin la dimensió emocional. Com per exemple tal com comenta un d'ells dir-li al company/a: *“mira parla tu amb ell, a veure com el veus tu, a veure si a tu t'explica.”* (Marc).

Amb relació a això, un participant ha insistit en què també és important que el professional detecti aquells moments o espais del dia a dia on el nen/a o adolescent s'obre més a nivell emocional. És a dir, ell ha posat un exemple que diu: *“potser la companya que està de nit em diu: <Ostres, doncs mira a l'hora del conte el nen s'obre molt>. Llavors, en aquest cas aprofitar aquestes estones per rescatar o per intentar autoregular les seves emocions.”* (Pere) Per tant, insisteix molt en la idea que *“és intentar sobretot descobrir de quina manera es poden obrir aquests infants o adolescents.”* (Pere)

Un altre element que diversos participants han recalcat és el respecte als tempos. És a dir, fer-los entendre que no estàs jutjant la seva decisió i que si en aquell moment no volen parlar de com se senten no passa res i sobretot de fer-los veure que estàs allà. Però, al mateix temps, posen èmfasi en el fet que també és important que entenguin que mostrar-se tancats emocionalment i reaccis a tot allò que impliqui parlar de les seves emocions no és una situació que els ajudi en cap sentit i, doncs, insisteixen en què l'educador o l'educadora els hi ha de fer veure que en algun moment hauran de reprendre la situació i parlar d'aquest tema amb alguna persona. Així es pot veure reflectit en les següents aportacions:

Que si no volen parlar ara no passa res i que jo ho respecto, però que han de buscar la manera de fer-ho perquè sinó allò se'ls menja. Per tant, sempre ha de quedar clar que jo respecto el teu ritme, que no t'obligaré a què em diguis com et sents, perquè jo no sóc ningú per obligar-te, però ha de tenir clar que allò no l'està beneficiant i que ha de buscar a algú amb el que pugui parlar. (Ricard)

Jo crec que en tots els casos el tema de què la persona se senti acompanyada i no jutjada és bàsic. (...) però el fet que tu diguis: “Mira estic aquí, sé que no estàs bé, no passa res si no m'ho vols explicar, però per poder continuar amb el que tu vols fer això ho hem de posar en el seu lloc, perquè si no no podràs fer res. Llavors, a partir d'aquí, poc a poc sí que es van obrint. (Gemma)

Pues yo respeto bastante. (...) Con los reacios, pues eso a veces es buscar el momento. Pero tampoco puedes ponerte “burra” y si no quieren hablar o no están en el mejor estado de ánimo tampoco puedes forzar la situación. Hay que ser flexible a la hora de buscar el mejor momento y la situación. (Alba)

Finalment, una última estratègia que ha comentat un participant i que en certa manera està relacionada amb l'anterior és el llenguatge que el o la professional emprava davant de l'infant o l'adolescent a l'hora de reconduir aquests tipus de situacions. És a dir, esmenta que per ell és fonamental treballar des d'un llenguatge corporal i verbal que sigui molt positiu i càlid i, per tant, propiciar un acompanyament proper i afectuós. Davant d'això, expressa que *“el límit l'has de posar sens dubte, però la manera en com li dius és la clau”* i afirma que *“si dic les coses cridant és més probable que augmenti el conflicte. Si ho dic de forma càlida és més probable que el conflicte disminueix-hi.”* (Quim) En definitiva, considera que per tal de poder reconduir situacions on l'infant o l'adolescent es mostra tancat, és essencial utilitzar un llenguatge assertiu i evitar la comunicació violenta.

- **Experiències significatives**

Per acabar aquesta dimensió, se'ls hi ha preguntat a cada una de les persones entrevistades si em podrien explicar alguna experiència que els hi hagi marcat o hagi sigut significativa per ells i elles a l'hora de treballar la competència de la regulació emocional amb els infants i les adolescents. Les respostes que s'han obtingut han estat diverses.

En primer lloc, la resposta que s'ha mencionat més per part de diversos participants ha estat que per ells i elles una experiència que els hi ha marcat molt és el canvi o l'evolució que han pogut observar de determinades persones a les quals han anat acompanyant. Aquest fet, recalquen que és molt gratificant per l'educador o l'educadora, ja que són conscients que moltes vegades no es veuen els resultats i això a nivell personal i professional pot arribar a cremar. Davant d'això, consideren que aquells moments on com a professional perceps l'efecte que han tingut les teves intervencions és el que acaba justificant aquesta professió. A continuació, es mostra algunes de les aportacions:

Quan treballes amb un *nano* que realment no hi ha manera i que està molt bloquejat i és una cosa transversal que li passa amb tots els professionals i que és com molt reaci a parlar i, de cop i volta, un dia t'ho xerra tot i connecta i t'escolta (...) és com dir: <Bua, esto es como el dia que recogemos los frutos de dos años de trabajo ¿no?>. I hem trigat dos anys en arribar a aquest punt de què aquest *xaval* pugui obrir-se i parlar de com se sent i de per què actua com actua i de preguntar-se coses sobre si mateix. Clar, això és meravellós, quan dius: “ostres com ens ha costat arribar fins aquí i que guai ¿no?”. En aquests moments, un se sent com: “ostres avui ens hem guanyat el sou ¿no?” o això és el que justifica finalment la nostra feina ¿no?, quan arribem a aquests moments que ho veiem.” (Marc)

Doncs mira jo recordo que teníem una noia que tot el tema dels tallers, de les emocions, etc li costava moltíssim. És a dir, era molt tancada (...) Llavors, jo els dividres els hi feia ioga i després del ioga sempre posava una cançó i els hi deia que escoltessin la lletra, que intentessin pensar el que els hi transmetia i llavors vaig veure aquesta noia que no parava de plorar. (...) llavors em vaig quedar amb aquesta noia i me'n recordo que aquell dia em va explicar moltes coses ¿no?, és a dir, el sentiment de soledat que tenia, el sentiment de no sentir-se estimada per ningú, de sentir-se com una pilota, etc. I doncs, em va dir que m'agraïa molt aquell moment perquè havia estat com un desfogament per ella ¿no?. I sí que és veritat que amb aquest tipus de coses va anar començant a canviar i ja et dic, va ser un moment molt maco. (Gemma)

En segon lloc, hi ha dos participants que per un costat han expressat que una experiència que ha sigut significativa per ells han estat aquells moments quotidians o informals que han passat amb els infants i els adolescents i que els hi han marcat molt. I, per un altre costat, destaquen que una experiència de caràcter més “negatiu” que han viscut són les contencions físiques que més d'una vegada han hagut de portar a terme amb determinats infants o adolescents. Aquestes les caracteritzen com moments espinosos i durs a nivell emocional. Seguidament, es presenten les aportacions que han fet respecte a les dues experiències:

Altres moments són més informals com per exemple anar a veure la cantada de Nadal que feien alguns infants en les seves escoles, anar a veure un partit de futbol d'algun nen o nena del centre. Per a mi, acompanyar-los en aquests moments era molt important i també normalitzar sobretot aquesta relació. Ja et dic, a mi aquests moments de l'espai quotidià m'han marcat molt. (Pere)

Destacar que alguna situació bona per mi són més el dia a dia com per exemple anar a buscar al nen o nena a l'escola doncs normalment sempre estan contents i contentes, t'abracen, et fan dibuixos, etc. Realment, si fas balança, a mi em surt positiu en aquest cas." (Andreu)

Doncs mira per exemple hi ha un nen que ara ja no està en el centre que cada vegada que anava de visita amb l'àvia a casa seva doncs es veu que el nen feia tot el que volia. Què passa? Doncs que el nen arribava al centre es pensava que era el mateix i quan li oferíem el que li podíem oferir i el nen igualment volia més doncs molts cops no acceptava un no per resposta. (...) Llavors, molts cops el nen et buscava el límit i molts cops doncs vaig haver d'arribar a fer una contenció física. (...) en el qual t'insultava, t'intentava mossegar, t'escopia, etc i són situacions que no són gaire fàcils de portar i és complicat. (Andreu)

Mira una que et podria dir era en el moment en què feia algun tipus de contenció en algun infant. Per a mi era un moment molt dur. (Pere)

En últim lloc, hi ha una participant que ha posat èmfasi en què una experiència que a ella li ha marcat de manera significativa tant a nivell personal com professional són les agressions que ha patit alguna vegada per part d'algun adolescent. Insisteix que aquesta és una qüestió que quan estàs estudiant la carrera no s'arriba a mencionar i lamenta que desafortunadament la primera vegada que ella en va sentir anomenar va ser quan la va patir. Així mateix ho reflecteix:

Pues lo más complicado que yo he vivido es el tema de las agresiones. Es ese tema que yo creo que cuando estudias educación social no se nombra ni se aborda. Me preocupa mucho que no se haga y lamentablemente la primera vez que se nombró pues fue cuando la sufrí. Las agresiones para mí es algo que me ha marcado profundamente y que han tenido diferentes grados de gravedad y

que yo incluso también me he enfrentado de formas muy diferentes a ellas desde el bloqueo hasta el llorar. (...) Es un tema que creo que habría que hablarlo y abordarlo más (...) y que cuando hablamos de regulación emocional pues quizá el extremo es este ¿no? y acaba en agresiones entre los chavales y hacia los profesionales. (Alba)

Dimensió 3: Paper de la figura de l'educadora i educador social

- **Funcions de l'educadora i l'educador social en el treball de la regulació emocional**

Pel que fa a les funcions que exerceix el o la professional en el moment de treballar la regulació emocional amb l'infant o l'adolescent, s'ha pogut extreure una resposta bastant homogènia.

Totes les persones entrevistades consideren que en aquest moment exerceixen una funció de suport i acompanyament cap a l'infant o l'adolescent tant en els espais formals com els informals. Tal com exposa un dels participants, l'objectiu d'acompanyar a l'altra persona en aquests processos és que *"el nano tingui consciència de com funciona, de quins són els mecanismes, què li fa saltar, què li fa estar trist i que es pugui anticipar i identificar a aquelles petites situacions quotidianes o aquelles zones de arenes movidizas."* (Marc) Per tant, recalca que a través d'aquest acompanyament es procura que el noi o noia pugui anar coneixent-se i autoregular-se davant aquelles situacions que li generen malestar emocional.

Dins d'aquesta funció d'acompanyament, alguns participants han destacat que al mateix temps també es porta a terme una funció de contenció i de posar límits. És a dir, un d'ells expressa que en el moment en què un infant o adolescent comença a alterar-se de manera considerable o a mostrar una resposta violenta és essencial que el professional limiti *"l'explosió de la persona temporalment perquè si no es limita, les conseqüències són devastadores."* (Ricard).

A més, afirma que aquesta funció contenidora porta de manera implícita *“un pensar sobre allò emocional i un regular l’expressió d’allò que faig amb allò que em passa pel cap.”* (Ricard). Així doncs, es reflecteix que dins d’aquest acompanyament en determinats moments és necessari que el o la professional desenvolupi una funció de contenció que, posteriorment, possibilita que l’infant o l’adolescent pugui reflexionar i prendre consciència envers com estava expressant l’emoció que sentia en aquell moment i tal com es mencionava anteriorment pugui anar autoregulant-se.

- **Valor que aporta l’educadora o educador social a l’infant o adolescent i a la societat**

Arran de les diverses entrevistes realitzades, s’ha pogut comprovar com totes les persones informants mantenen una mateixa postura en el moment en què se’ls hi pregunta per si consideren que la seva figura com a professional aporta valor tant per als infants i adolescents que acompanya com per a la societat en general.

Envers la primera qüestió, es recull que ells i elles sí que consideren que aporten valor en els infants o les adolescents que acompanyen, ja que a través de la feina i les intervencions que fan amb ells i elles observen com amb el temps i picant pedra en la majoria dels casos es va produint un procés i evolució per part del noi o noia. Així doncs, troben que la seva intervenció provoca un efecte en ells i elles.

De manera paral·lela, perceben que els infants i les adolescents també valoren la seva feina encara que segons exposa una participant: *“si que es verdad que no siempre lo dicen o no siempre lo hacen ver, pero yo creo que vas dejando muchas semillas en el trabajo que haces.”* (Alba) En aquest sentit, es pot detectar com molts dels participants asseguren que en certa manera també deixen una empremta en els infants i les adolescents que acompanyen.

Pel que fa al segon aspecte, expressen que socialment tenen la sensació que no aporten valor. Els motius que han exposat són diversos. En primer lloc, perquè consideren que són una figura poc reconeguda i valorada. En efecte, molt d’ells i elles posen com a exemple el període de pandèmia que es va viure on un dels informants recalca que: *“estava molt bé que es reconegués als sanitaris, però també hi havia milers d’educadors*

i educadores que treballàvem amb centres de protecció i érem un servei essencial.”

(Pere)

I, en segon lloc, perquè troben que la societat té desconeixement o poca consciència al voltant del que significa el terme educació social. De fet, un d'ells afirma que *“la població en general no sap ben bé què és el que fem.”* (Josep) Així doncs, es reflecteix que es tracta d'una professió que en certa manera passa desapercebuda per la societat en general.

Tenint present això, creuen que és essencial reivindicar-se com a col·lectiu i visibilitzar la professió, ja que tots i totes afirmen que es tracta d'una figura clau i totalment necessària en la societat. A continuació es destaquen algunes de les aportacions:

“Llavors, una de les missions que tenim també nosaltres és de reivindicar-nos com a figures que treballem moltíssimes coses que són molt útils per la societat.”

(Josep)

“Creo que hay que hacer mucho trabajo desde ahí por reivindicar más nuestra figura, por clarificar a qué nos dedicamos y porqué y para qué lo hacemos.” (Alba)

- **Reconeixement de la professió**

Per acabar, seguint la línia de l'anterior tema, se'ls hi ha preguntat si creuen que aquesta professió se li hauria de donar més prestigi tenint en compte el paper que realitzen com a agents socials de canvi. En aquest cas, també s'ha pogut extreure una resposta homogènia per part de tots i totes les participants.

Concretament, expressen que sí que se li hauria de dotar de més prestigi perquè exposen que els sous són molt baixos en comparació amb la feina que fan i la dedicació i implicació que mostren. A més, defensen que també s'hauria de reconèixer en major mesura perquè la feina que realitzen com a educadors i educadores socials no és gens fàcil i esmenten que es tracta d'una professió dura on et trobes amb situacions d'alta complexitat que requereixen molt de treball.

Així doncs, insisteixen en el fet que actualment encara es tracta d'una professió molt precaritzada pel que fa a les condicions laborals i de drets. Davant d'això, seguint amb el que es mencionava anteriorment, articulen que és necessari que com a col·lectiu expliquem millor en què consisteix la nostra feina, ens reivindicuem i lluitem per canviar la situació per tal d'aconseguir millores en les nostres condicions laborals. Així mateix ho expressen alguns dels i les participants:

“Penso que el sou està totalment desproporcionat i s'ha de lluitar per millorar totes aquestes condicions a nivell tant de drets com de sou.” (Ricard)

“Hauríem de lluitar més per aconseguir millorar aquestes condicions i equilibrar la feina que fem i la dedicació amb el sou que obtenim.” (Gemma)

“Hem de saber explicar millor què fem i hem d'escriure més i tot això també ens ha de servir per reivindicar-nos i reivindicar també les nostres condicions laborals.” (Josep)

8.1.- Discussió dels resultats

Com s'ha pogut veure en els resultats, s'han reflectit i accentuat diversos aspectes entorn a la qüestió investigada.

Un primer aspecte tracta sobre la manera en com l'educadora i l'educador social treballa la competència de la regulació emocional amb els infants i les adolescents que han patit maltractament. Sobre això, s'ha posat molt d'èmfasi en el fet que no es desenvolupa una única intervenció per a tots els infants i adolescents, sinó que aquesta varia en funció de com sigui cadascú, de la seva situació i de les necessitats que presenti. (Bravo i Del Valle, 2009).

Davant d'això, es manifesta que no es pot homogeneïtzar la intervenció i, per tant, aquesta s'ha d'adaptar i reorientar segons la persona. Així doncs, es ressalta el que comenta l'autora Jimeno Jiménez (2017) sobre la importància d'abordar aquesta competència emocional des de la individualització i proporcionant diferents estratègies i recursos. D'aquesta manera, s'ofereix una resposta més bona amb relació al desenvolupament de la persona.

Respecte al treball que porten a terme sobre aquesta competència emocional, els educadors i educadores entrevistades han fet al·lusió a què també es coordinen amb xarxa amb altres serveis externs com és el cas dels Csmij per abordar aquest aspecte. Pel que fa al treball en xarxa, ASEDES (2007) apel·la a aquest element a través del principi de complementarietat de funcions i coordinació, on expressa que l'educador o l'educadora social ha d'operar de forma coordinada i interdisciplinària per tal que les intervencions socioeducatives que porta a terme amb la persona a qui acompanya estiguin inscrites dins d'un marc de coherència i adequació.

Un següent element que s'ha vist ressaltat gira entorn de les respostes que l'infant o l'adolescent pot mostrar a l'hora de treballar amb ell o ella la regulació emocional. Al voltant d'això, han afirmat que aquestes respostes poden ser molt variades i poden veure's condicionades en funció de diferents factors, però sobretot n'han destacat un que és el paper que juga el vincle en la relació socioeducativa. Com assenyala Moyano Mangas (2007) el vincle educatiu és l'eix principal de la intervenció socioeducativa i es tracta d'un element que s'ha d'anar creant i modelant conjuntament amb la persona a la qual s'acompanya. Així doncs, es reflecteix la importància i influència que presenta el vincle en les relacions socioeducatives per tal que a través d'ell es puguin començar a abordar determinades qüestions.

Amb relació al que es comenta del vincle, també s'ha recollit que un altre factor que repercuteix considerablement en la resposta de l'infant o l'adolescent és la rotació de personal a causa de les condicions laborals. Tot això, desencadena a què l'infant o l'adolescent presenti dificultats per vincular-se i expressar les seves emocions, ja que diverses vegades s'ha vist obligat a trencar i reconstruir el vincle amb el seu tutor o tutora de referència. Aquest fet, ens remet al que Fernández-Simó & Cid (2017) comenten sobre que l'única manera d'aconseguir que s'estableixi una atmosfera de treball positiva i una relació socioeducativa basada en la confiança i proximitat és a través de la continuïtat i estabilitat de l'equip educatiu.

Un altre aspecte que s'ha destacat té a veure amb el paper que porta a terme l'educadora i l'educador social en el moment de treballar la competència de la regulació emocional amb aquests infants i adolescents. Respecte a això, s'han destacat dues funcions que han estat considerades com els pilars claus que guien l'actuació del

professional. Aquestes són: la funció d'acompanyament i suport i la funció de posar límits.

Dins d'aquest acompanyament, s'han matisat dos elements que troben que van implícits a aquesta funció; el respecte als tempos de cadascú i l'ús d'un llenguatge corporal i verbal que sigui positiu i càlid per tal de possibilitar un acompanyament proper i afectuós. Així mateix, ho expressa López Viera (2016) la qual exposa que en el moment en què l'educador o l'educadora social està acompanyant a la persona no només ha de tenir present la seva expressió verbal, sinó que ha de ser conscient que l'expressió corporal també juga un paper molt important en aquest procés de comunicació amb l'altra persona.

Finalment, un últim aspecte que s'ha posat èmfasi tracta sobre el grau de reconeixement i el valor que se li dóna a la professió. S'ha pogut recollir com totes les persones entrevistades comparteixen que es tracta d'una professió precària que no està suficient valorada ni tampoc reconeguda malgrat la dedicació i implicació que mostren com a professionals i tot i no ser una feina fàcil a causa de trobar-se en situacions d'alta complexitat. S'insisteix en el fet que aquests dos elements es poden veure reflectits tant en les baixes condicions laborals com de drets. Davant d'això, han recalcat que com a col·lectiu han de reivindicar-se amb major mesura per tal de poder canviar la seva situació.

Per acabar, recuperant el que es comentava de la manca de reconeixement social cap a aquesta professió, Eslava Suanes et al. (2018) comenten que aquest fet a part de condicionar a nivell de drets la figura de l'educadora i l'educador social, també genera una afectació en les seves funcions. És a dir, expressen que tot això provoca que moltes de les funcions que desenvolupen no formin part de les competències definides pel codi deontològic que regeix aquesta professió.

9.- Conclusions generals

A través d'aquest Treball Final de Grau, he pogut donar resposta tant a l'objectiu general que m'havia plantejat per aquesta investigació com als objectius específics i, de manera paral·lela, prendre consciència del grau de rellevància que presenta treballar la regulació emocional amb infants i adolescents que han patit maltractament. A continuació, destaco diverses conclusions i reflexions que he pogut extreure al llarg del camí d'aquesta investigació.

Una primera conclusió està relacionada amb el que comentava de la importància de treballar aquesta competència emocional amb infants i adolescents que han hagut de passar per situacions d'aquestes magnituds. Respecte a això, s'ha pogut obtenir que es tracta de nois i noies on la seva principal dificultat radica en l'acció de vincular-se o relacionar-se amb els altres de manera positiva i sense haver de recórrer a la violència o al conflicte. És a dir, en determinats moments molts d'ells i elles no acaben d'entendre que aquelles emocions negatives que poden estar sentint en el moment de relacionar-se amb els altres no les poden expressar per la via de la violència sinó que s'han de comunicar a través de la paraula.

Per tant, s'ha recollit que treballar aquesta competència emocional amb els infants i les adolescents és molt rellevant, ja que estem davant d'un col·lectiu que requereix de més eines per poder regular les seves emocions. Tenint present això, també es considera que es tracta d'una prèvia per tal que en un futur sàpiguen desenvolupar-se i gestionar-se adequadament en la seva vida adulta.

Seguidament, una altra conclusió que s'ha pogut extreure recau en la manera en com l'educadora i l'educador social treballa la competència de la regulació emocional amb els infants i les adolescents. Al llarg de totes les entrevistes, s'ha vist reflectit com tots i totes les participants han remarcat que es tracta d'una intervenció socioeducativa que no té una recepta estandarditzada i que s'aborda des de l'eix de la individualització. És a dir, la manera de treballar aquesta competència emocional varia en funció de la situació, de les característiques i de les necessitats que presenta cada infant o adolescent.

Així doncs, la intervenció que s'efectua no es troba dins un marc homogeneïtzador, sinó que aquesta competència es tracta a partir de diferents estratègies i recursos socioeducatius que més s'adeqüin a cada noi i noia per tal de proporcionar una resposta el més holística i òptima possible per al seu desenvolupament.

Una tercera conclusió que s'ha recollit gira entorn de les respostes que l'infant o l'adolescent pot mostrar en el moment en què l'educador o l'educadora treballa amb ell o ella aquesta competència emocional. Amb relació a això, es tracta de respostes molt variades que poden estar influenciades per diversos factors. Un factor que s'ha anomenat més és segons el vincle que hi hagi entre l'infant o l'adolescent i l'educadora/or de referència. Per tant, s'extreu que depenent del vincle que estigui establert entre ells, hi haurà més possibilitats o menys què l'infant o l'adolescent s'obri emocionalment i parli de com se sent.

Respecte això, s'ha pogut comprovar tant a través del marc teòric com dels resultats que la primera resposta que acostumen a mostrar els infants i les adolescents que han patit maltractament és la supressió emocional. Per aquest motiu, és tant rellevant que a poc a poc es vagi construint un vincle entre infant o adolescent i educador/a social per tal de trencar aquesta resposta i anar generant una relació de confiança que possibiliti treballar la dimensió emocional de la persona.

Partint de l'anterior idea, un altre factor que també juga un rol fonamental a l'hora de tractar determinades qüestions com la regulació emocional és la rotació de personal. Aquest fet influencia exponencialment la resposta que l'infant o l'adolescent pugui mostrar cap al professional perquè aquest/a es troba en una constant ruptura i reconstrucció del vincle amb l'adult i això suscita a què el noi o noia vagi perdent la confiança d'obrir-se emocionalment amb el seu educador o educadora social de referència.

Una última conclusió que m'agradaria aportar està vinculada amb el paper que exerceix l'educadora i l'educador social en el moment de treballar la regulació emocional amb els infants i les adolescents i amb el grau de valor o reconeixement que aquesta professió obté per part de la societat.

Respecte al paper que desenvolupa l'educadora i l'educador social, s'han pogut extreure dues funcions que són la funció d'acompanyament i suport i la funció de saber posar límits davant de certes explosions emocionals. Aquests elements són els que des de l'inici de la carrera se'ns han transmès com a fonaments claus que hem de tenir sempre presents a l'hora de dur a terme qualsevol intervenció socioeducativa.

Dins d'aquest acompanyament, s'ha insistit en què aquest ha de contemplar el respecte als tempos de cadascuna de les persones a les quals s'acompanya i que ha d'estar encapçalat per l'ús d'un llenguatge tant verbal com corporal que sigui positiu i proper per tal de fomentar una relació socioeducativa de confiança. Així mateix, a través d'aquest acompanyament es pretén que l'infant o l'adolescent pugui anar coneixent-se i autoregular-se davant d'aquelles situacions que li generen malestar emocional.

Pel que fa al valor o reconeixement que els educadors i les educadores socials senten que reben per part de la societat, s'ha recollit que aquest és molt baix i que, per tant, es tracta d'una figura molt poc valorada i reconeguda. A més, s'ha posat èmfasi que un dels motius d'això és perquè es considera que actualment encara hi ha una certa desconeixença entorn del que significa l'educació social i al que aporta. Tot això, desemboca a què es tracti d'una professió precària tant en les condicions laborals com de drets. Davant d'això, es manifesta que com a col·lectiu s'ha de reivindicar tant la feina que es desenvolupa com la rellevància d'aquesta feina per tal d'obtenir una millora de condicions com a professió.

Finalment, a través de tot el que s'ha anat esmentant anteriorment, penso que es reflecteix la necessitat que existeixi aquesta professió i la importància que presenta tant per la societat com per a les diverses persones a les quals s'acompanya, ja que l'objectiu principal és treballar per la promoció social d'aquelles persones que es troben en una situació de vulnerabilitat per tal que acabin sent individus amb els mateixos drets que la resta de la societat i també puguin disposar d'una vida plena.

Amb relació a això, un aspecte que m'enduc d'aquest treball és la significació i satisfacció que té per als i les professionals veure com la persona que estan acompanyant a poc a poc va realitzant un canvi i un procés personal que afavoreix la seva autoregulació emocional. Trobo que aquest aspecte és important destacar-lo perquè es tracta d'una

professió on moltes vegades no es veuen resultats malgrat la dedicació i esforç que hi pugui destinar l'educadora o l'educador social i penso que és necessari donar valor a aquest fet.

9.1.- Limitacions, fortaleeses i línies de futur

Tenint present tot el procés de la investigació, penso que com a "limitació" es podria destacar que el meu treball queda emmarcat en un model de metodologia qualitativa exploratòria atès que no ha sigut possible arribar a cap mètode d'investigació (estudi de cas, fenomenologia...), ja que cap d'ells acabava de ser fidel al que havia recollit ni tampoc acabaven d'ajustar-se a l'enfocament d'aquesta investigació tenint en compte la rigorositat que presenten cadascun d'ells.

Seguidament, una fortaleesa que voldria destacar va relacionada amb la part de treball de camp. Amb relació a això, m'agradaria destacar que el contacte amb les diverses persones entrevistades ha estat ràpid i no he tingut problemes per realitzar cap de les entrevistes. És a dir, he pogut dur a terme les entrevistes de manera força seguida i sense cancel·lacions d'última hora.

Pel que fa a les línies de futur, en voldria destacar dues. Una d'elles s'ha extret dels resultats i penso que podria ser interessant ser investigada en un futur.

Concretament, al principi dels resultats es pregunta a les persones entrevistades si creuen que treballar la competència de la regulació emocional amb infants i adolescents que han patit maltractament és encara més rellevant o no. Davant d'això, totes les educadores i educadors socials han donat una resposta afirmativa, però hi ha una participant que a més ha insistit en el fet que a part d'això també és molt important que el o la professional es treballi emocionalment per tal que pugui manejar adequadament les diverses situacions en les quals es va trobant. Aquest aspecte de l'autorevisió emocional del professional que treballa en l'àmbit social trobo que és una qüestió que no es menciona gaire o no se li dota de la suficient importància i, per tant, considero que podria ser una bona línia a investigar en un futur.

L'altra línia de futur que ha sorgit arran d'aquest treball està enfocada en la possibilitat de poder desenvolupar una proposta sobre com treballar la competència de la regulació emocional a partir dels resultats obtinguts i implementar-la (adaptant-la a les característiques de cada institució i infant/adolescent) en diversos serveis destinats al col·lectiu de la infància i l'adolescència en risc on estigui present aquesta necessitat. Així mateix, aquesta proposta es podria dur a terme a partir de la metodologia d'acció-participativa ja que és un tipus de metodologia que busca canvis i transformació. En aquest cas, possibilitaria un procés de canvi envers la manera que tenen els infants i les adolescents de gestionar i regular les seves emocions.

9.2.- Difusió i impacte

A través d'aquesta investigació s'aporta la mirada dels i les professionals que treballen en centres de protecció envers la manera d'abordar la regulació emocional amb els infants i les adolescents. Considero que podria ser molt interessant i útil poder donar a conèixer i explicar el present treball en una jornada de l'àmbit social perquè així altres professionals que no treballen en centres de protecció i, per tant, en aquest àmbit, puguin conèixer com es treballa aquesta realitat en aquests serveis i es pugui propiciar un espai d'aprenentatge i intercanvi mutu.

A través de presentar aquest treball en una jornada de l'àmbit social seria interessant que també es produís un cert impacte en el sentit de reflexionar sobre la pràctica professional que es porta a terme per abordar aquesta temàtica en concret. És a dir, si s'agafa com a premissa que allò social presenta un caràcter canviant trobo necessari que es creïn espais per repensar la pròpia pràctica socioeducativa per tal d'innovar-la i oferir una resposta el més minuciosa possible a la realitat existent.

Finalment, considero que una altra via de difusió per conèixer aquesta realitat seria que pogués ser publicada en el dipòsit digital de la Universitat de Barcelona per tal que fos un material de caràcter obert a l'abast de totes aquelles persones que vulguin conèixer més a fons la present qüestió investigada.

10.- Referències bibliogràfiques

- Associació Estatal d'Educació Social (2007). *Documents professionalitzadors: Definició d'educació social, Codi deontològic de l'educador i l'educadora social i Catàleg de funcions i competències de l'educadora i l'educador social*. Barcelona: ASEDES.
- Bonet, C., Palma, C., y Gimeno-Santos, M. (2020). Relación entre el maltrato infantil y las habilidades de regulación emocional en adolescentes: una revisión sistemática. *Revista de Psicología Clínica Con Niños y Adolescentes*, 7(2), 63–76.
<https://doi.org/10.21134/rpcna.2020.07.2.8>
- Bravo, A. y Del Valle, J. F. (2009). Crisis y revisión del acogimiento residencial. Su papel en la protección infantil. *Papeles del psicólogo*, 30(1), 42-52.
- Bronfenbrenner, U. (1979). *La ecología del desarrollo humano*. Barcelona: Paidós.
- Císcar Cuñat, E. (2019). *Los problemas emocionales y conductuales como consecuencia de los malos tratos en niños, niñas y adolescentes: Un estudio relacional según la tipología de maltrato* [Tesi doctoral, Universitat de València]. Dialnet.
<https://dialnet.unirioja.es/servlet/tesis?codigo=271774>
- Comité de los Derechos del Niño. (2011). *Observación general nº13: Derecho del niño a no ser objeto de ninguna forma de violencia*.
<https://www.refworld.org/es/publisher,CRC,GENERAL,4e6da4d32,0.html>
- Del Moral Blasco, C. (2018). *Más me duele a mí: La violencia que se ejerce en casa*. Save the Children España.
https://www.savethechildren.es/sites/default/files/imce/docs/mas_me_duele_a_mi.pdf
- Eslava Suanes, M. D., González López, I., de León Huertas, C. (2018). Análisis de las dificultades manifestadas para el desempeño profesional de la educación social. ¿Qué formación hemos recibido? *Educació Social. Revista d'Intervenció Socioeducativa*, 70, 59-82.
- Fulquez Castro, S. C., Alguacil de Nicolás, M., y Pañellas Valls, M. (2011). La atención emocional y la relación con la autoestima, la autoconfianza y las relaciones con

los padres y con los pares: un estudio en adolescentes españoles y mexicanos. *International Journal of Developmental and Educational Psychology: INFAD. Revista de Psicología*, 2(1), 403-412.
<https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=5417936>

Fernández Berrocal, P., i Extremera Pacheco, N. (2005). La Inteligencia Emocional y la educación de las emociones desde el Modelo de Mayer y Salovey. *Revista Interuniversitaria de Formación del Profesorado*, 19(3), 63-93.
<https://www.redalyc.org/pdf/274/27411927005.pdf>

Fernández-Simo, D., i Cid, X. M. (2017). Repensar la calidad en el proceso de acompañamiento socioeducativo con infancia y adolescencia en protección. Retos pendientes desde la educación social. *Revista de Educación Social*, 25, 284-300.

Fundación ANAR. (2020). *Informe anual teléfono/chat ANAR en tiempos de COVID-19*. Fundación Anar. <https://www.anar.org/wp-content/uploads/2021/12/Informe-ANAR-COVID-Definitivo.pdf>

Gaxiola Romero, J., y Frías Armenta, M. (2008). Un modelo ecológico de factores protectores del abuso infantil: un estudio con madres mexicanas. *Medio Ambiente y Comportamiento Humano*, 9(1 y 2), 13-31.
<https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=2789614>

Generalitat de Catalunya. (2017). Departament de Treball, Afers Socials i Famílies. Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència. *Protocol marc d'actuacions contra el maltractament a infants i adolescents de Catalunya*. https://dretssocials.gencat.cat/web/.content/03ambits_tematicas/07infanciaiaadolescencia/DEST_columna_dreta/documents/Protocol-Marc-Maltractament-IA.pdf

Jimeno Jiménez, M. V. (2017). La figura del educador social como tutor de apego en los hogares tutelados para menores en situación de protección. *RES: Revista de Educación Social*, 25, 236-244.

- López Viera, L. (2016). Educadores/as sociales ¿emocionales o racionales?. *RES: Revista de Educación Social*, 22, 348-354.
- Martínez González, M., Robles Haydar, C., Utria Utria, L., i Amar Amar, J. (2014). Legitimación de la violencia en la infancia: un abordaje desde el enfoque ecológico de Bronfenbrenner. *Psicología desde el Caribe : revista del Programa de Psicología de la Universidad del Norte*, 31(1), 133–160.
<https://www.redalyc.org/pdf/213/21330429007.pdf>
- Matrángolo, G. (2019). La violencia en la institución familiar: estilos de crianza, disciplina y Maltrato Infantil. *Revista Subjetividad y procesos cognitivos*, 23(1).
<https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=7543110>
- Moyano Mangas, S. (2007). *Retos de la educación social. Aportaciones de la Pedagogía Social a la educación de las infancias y las adolescencias acogidas en Centros Residenciales de Acción Educativa*. Cuarta Parte. 311-337. [Tesi doctoral, Universitat de Barcelona].
- Noreña, A. L., Alcaraz-Moreno, N., Rojas, J. G., i Rebolledo-Malpica, D. (2012). Aplicabilidad de los criterios de rigor y éticos en la investigación cualitativa. *Aquichan*, 12(3), 263-274.
- Observatorio de la infancia. (2020). *Maltrato infantil: Cifras y datos*. Junta de Andalucía.
https://www.observatoriodelainfancia.es/fichero-soia/documentos/7309_d_CyD-MaltratoInfantil.pdf
- Organización Mundial de la Salud. (2022). *Maltrato infantil*.
<https://www.who.int/es/news-room/fact-sheets/detail/child-maltreatment>
- Sabatier, C., Restrepo Cervantes, D., Moreno Torres, M., Hoyos De los Rios, O., & Palacio Sañudo, J. E. (2017). Emotion Regulation in Children and Adolescents: concepts, processes and influences. *Psicología desde el Caribe: revista del Programa de Psicología de la Universidad del Norte*, 34(1).
<https://www.proquest.com/docview/1895649026?pq-origsite=primo>
- Sethi, D., Bellis, M., Hughes, K., Gilbert, R., Mitis, F., & Galea, G. (2013). *European report on preventing child maltreatment*. World Health Organization (WHO). Regional

Office for Europe.

https://www.euro.who.int/data/assets/pdf_file/0019/217018/European-Report-on-Preventing-Child-Maltreatment.pdf

Weissman, D. G., Bitran, D., Bryant Miller, A., Schaefer, J. D., Sheridan, M. A., & McLaughlin, K. A. (2019). Difficulties with emotion regulation as a transdiagnostic mechanism linking child maltreatment with the emergence of psychopathology. *Development and Psychopathology*, 31(3), 899–915. <https://doi.org/10.1017/S0954579419000348>

11.- Annexos

11.1.- Annex 1: Guió inicial de l'entrevista

Sóc la Marta Pradillo i estic cursant l'últim any del Grau d'Educació Social a la Universitat de Barcelona. Com ja saps, aquesta entrevista té com a finalitat poder conèixer com es treballa la competència de la regulació emocional amb infants i adolescents que han patit maltractament des de la mirada de les educadores i educadors socials que treballen o han treballat en centres de protecció a la infància i l'adolescència.

Davant d'això, el propòsit d'aquesta entrevista és que em puguis proporcionar el teu coneixement i el teu punt de vista sobre com es treballa aquesta qüestió en concret.

També, comunicar-te que la informació que s'obtingui a través d'aquesta entrevista només s'utilitzarà per aquest ús en específic. Així mateix, et vull fer saber que el teu nom no apareixerà en l'entrevista sinó que utilitzaré un pseudònim. Dit això, et volia preguntar si em dones el teu permís per poder gravar l'entrevista?

Dades identificació de l'entrevista:

Codi de l'entrevista:

Dia de l'entrevista:

Hora de l'entrevista:

Duració de l'entrevista:

Format en el que s'ha realitzat l'entrevista:

Dades d'identificació de la persona entrevistada:

Nom:

Servei on estàs treballant actualment i col·lectiu al que et dirigeixes:

Rol:

Col·lectius de l'educació social on has treballat al llarg de la teva trajectòria professional:

Dimensió 0: *Introductòria*

-Quants anys fa que treballes o has treballat amb el col·lectiu d'infància i adolescència en risc que està sota mesura de tutela? Al llarg d'aquest període, en quins serveis has treballat?

- Què és per tu la competència de la regulació emocional? Com l'entens?

- Creus que treballar aquesta competència emocional amb infants i adolescents que han patit maltractament és encara més rellevant? Perquè?

Dimensió 1: *Treball de la competència de regulació emocional*

- En el teu equip educatiu, com treballeu la competència de la regulació emocional amb els infants i adolescents que han patit maltractament? Seguiu alguna mena d'estratègia fixe? O bé opteu per adaptar la manera de treballar aquesta competència segons les característiques individuals que presenti cadascú?

- Entenc que treballar la regulació emocional amb aquests infants i adolescents també és un aspecte que suposo que com a educadora/or social acostumes a tractar de manera quotidiana ja sigui per exemple per possibles conflictes que es donen entre els infants durant el dia a dia. Tot i així, m'agradaria saber si en el servei on treballes destineu una estona fixe a la setmana o al mes a treballar més a fons aquesta competència a través de dinàmiques o de tallers?

- A part de la feina que realitzeu com a equip educatiu sobre la tasca de treballar la regulació emocional amb els infants i adolescents que han patit maltractament, compteu amb algun altre servei extern que es coordini amb xarxa amb vosaltres on també treballi aquesta competència emocional amb ells i elles?

Dimensió 2: *Anàlisi del treball efectuat sobre la competència de la regulació emocional*

- A l'hora de treballar la competència de la regulació emocional amb els infants i adolescents, quin tipus de respostes us acostumeu més a trobar? És a dir, quines actituds acostuma a mostrar l'infant o l'adolescent en aquest moment?

- Davant les respostes amb les que us acostumeu a trobar en el moment de treballar aquesta competència emocional, com a equip com tendiu a reconduir la situació?
- Podries explicar alguna experiència que t'hagi marcat ja sigui per positiva o per negativa a l'hora de treballar aquesta competència amb els infants i adolescents?

Dimensió 3: Paper de la figura de l'educadora i educador social

- Em podries dir quines funcions consideres que realitzes com a educadora/or social quan treballes aquest tipus de competència emocional amb els infants?
- Tenint en compte les funcions generals que exerceixes com a educadora/or social, creus que la teva figura com a professional aporta valor tant per als infants que acompanyes com per a la societat en general? Per què?
- Partint de l'anterior pregunta, consideres que aquesta professió se li hauria de donar més prestigi tenint present el paper que realitzeu com a agents socials de canvi? Per què?

11.2.- Annex 2: Transcripcions de les entrevistes²

Entrevista 1

Dades identificació de l'entrevista:

Codi de l'entrevista: 1

Dia de l'entrevista: 8 de març de 2023

Hora de l'entrevista: 9:30

Duració de l'entrevista: 45 min aproximadament

Format en el que s'ha realitzat l'entrevista: Online

² Els noms que apareixen en les transcripcions de les entrevistes són ficticis per tal de preservar la confidencialitat dels participants.

Dades d'identificació de la persona entrevistada:

Nom: Marc

Rol: Actualment professor associat a la Universitat de Barcelona i anteriorment educador social.

Col·lectius de l'educació social on ha treballat al llarg de la seva trajectòria professional: Ha treballat principalment en l'àmbit de protecció a la infància. Primer va estar forces anys treballant en centres residencials i després va passar a treballar al departament de justícia a execució penal, és a dir, a les mesures de joves que han comès algun fet delictiu.

Dimensió 0: *Introductòria*

Primer de tot, volia agrair-te la teva disponibilitat i el teu temps per poder haver fet l'entrevista.

-Per començar, et voldria preguntar durant quants anys has treballat amb el col·lectiu d'infància i adolescència en risc que està sota mesura de tutela? Al llarg d'aquest període, en quins serveis has treballat?

Doncs uns quinze anys aproximadament. Els primers tres anys vaig estar treballant a la comunitat infantil o centre residencial Norai. Aquest ara ja no es diu així, va canviar de nom i ara es diu CRAE Prim. Després, vaig estar fent alguna coseta però molt puntual a Maria Assumpta, a Badalona. I als últims onze anys, vaig estar a la comunitat infantil de Sant Andreu.

-Ja més amb relació al tema, primer et voldria preguntar què és per tu la competència de la regulació emocional? És a dir, com l'entens o com la definiries?

Bueno, entenc que hi ha una primera part o fase que potser seria de coneixes a un mateix i conèixer com reacciona un davant de les seves emocions ¿no?. Una vegada un té coneixement de com reacciona davant de les diferents situacions o circumstàncies poder dominar per dir-ho d'alguna manera aquests impulsos o aquest "pronto" que potser sortiria més d'entrada.

-Creus que treballar aquesta competència emocional amb infants i adolescents que han patit maltractament és encara més rellevant? Per què?

Jo penso que és essencial en totes les persones, siguin infants, adolescents, persones adultes, etc. Vull dir al final una de les dimensions de l'ésser humà és tota aquesta gestió emocional que finalment també té molt a veure amb la manera en com ens relacionem amb l'altre. Per tant, sí que penso que en aquest sentit és essencial, que s'ha de treballar i s'hauria de treballar de forma transversal. Vull dir que al final forma part de la idea que això s'ha de treballar sí o sí. Finalment, l'element que ens ha de permetre relacionar-nos

amb l'altre és la paraula, no és el crit, no és la violència, per tant, tota aquesta regulació emocional ha d'estar com ben situada. Per exemple quan estic trist em puc portar per diferents opcions ¿no? Em poso en un racó callat, introspectiu, no explico que m'està passant i d'aquí passo a què algú em digui "no sé què" i ja salto ¿no? I surt tot allò que no estava sortint de forma súper explosiva, de forma súper agressiva.

Finalment, penso que s'ha de treballar perquè és la paraula la que ens ha de poder ajudar a trobar sentit a totes aquestes coses, a totes aquestes emocions i reaccions que estem tenint nosaltres mateixos amb l'altre i amb tot allò que ens envolta. Per tant, entenc que és essencial.

- Per tant, consideres que és un aspecte a treballar en tota la societat, però en especial amb aquest tipus de col·lectiu a través del que has comentat de la paraula, com a eix transversal ¿no?

Sí, perquè sobretot també és un col·lectiu que ha patit molt i que moltes vegades no està acostumat ni a relacionar-se amb si mateix o a pensar en si mateix ni tampoc es pregunta si la manera en com s'està relacionant potser és la més adequada, la més útil, la més eficient. Per tant, tenint en compte tota aquesta motxilla que bona part d'ells i elles tenen, al final doncs això que dèiem, haurien de poder posar paraula a tot aquest malestar o fins i tot, poder entendre el perquè estan en un centre de protecció, no des de la mirada de "estoy aquí porque me he portado mal" o "estoy aquí porque mis padres me decían que como hacía campana pues me han llevado a un centro". Davant d'això, potser cal poder posar paraula a tot això i al final, tota la competència de la gestió emocional i de coneixement de les emocions penso que és essencial. Penso que d'alguna manera és com una prèvia ¿no? És a dir, si això no està ben regulat és difícil poder després gestionar altres coses. El que passa és que poder treballar això no sempre és fàcil i és un camí de llarg recorregut, no és allò de "venga los tres primeros meses trabajamos esto y ya está esto fantástico, super resultado y a partir de ahí vamos a trabajar el PEI, las actividades extraescolares, etc". És una feina que s'ha de fer, però que és una feina de llarg recorregut i de la que moltes vegades no es veuen els fruits. És a dir, moltes vegades es fa una feina i no sempre es veu el resultat de tota aquesta feina ¿no?.

Dimensió 1: Treball de la competència de regulació emocional

- En l'últim equip educatiu on vas estar, com treballàveu la competència de la regulació emocional amb els infants i adolescents que havien patit maltractament? Seguíeu alguna mena d'estratègia fixe? O bé optàveu per adaptar la manera de treballar aquesta competència segons les característiques individuals que presentava cadascú?

Pel que fa a la segona pregunta, sempre es treballa individualitzadament. Vull dir no té cabuda allò d'una fórmula i "a todos lo mismo por igual". La intervenció sempre ha d'anar adaptada, ajustada i reorientada sempre que sigui necessari i en aquest sentit, evidentment sí que es té clar que és un dels eixos que s'ha d'anar treballant. Però,

s'entén molt des d'un espai molt personalitzat. Vull dir al final no hi ha res més personal o més íntim que les emocions, que és una cosa que surt i es pot manifestar externament, però que al final és una cosa interna. Per tant, sempre des de l'adaptació, des del respecte als ritmes, des del respecte als tempos, entenent també que no és una cosa lineal i progressiva sinó que dins d'un plantejament educatiu sempre hi ha moments de pujada, de baixada, de crisi, de malestar, d'estabilització. Important també aprofitar aquests espais d'estabilització per dir "ep, que ha passat?", és a dir, quan un està completament desregulat o està fora de control potser cal esperar que la cosa baixi per poder introduir alguna cosa de la paraula, perquè sinó en aquest sentit és difícil.

Respecte a la primera pregunta, aquesta competència es treballa des de diferents espais. Es treballa des de la pròpia quotidianitat, és a dir, des de la pròpia relació educativa quotidiana del dia a dia, des de l'espai tutorial. En l'espai tutorial es parla de totes les qüestions com per exemple de les visites, de com va la cosa, de si hi ha hagut algun conflicte, algun incident, etc. Tot això té l'efecte de ens retrobem i pensem on estem, cap a on anem, què ha passat, com ha anat la setmana, quines coses ens esperen la setmana que ve, o "escolta doncs mira hi haurà una reunió amb l'EAIA, què et penses que et trobaràs?. És a dir, poder anticipar com ets sentiràs si l'EAIA et diu " no sé què...", que t'agradaria dir-los?. Per tant, l'espai de tutoria serveix per poder ajudar a construir a posar paraula a tot això que ha de venir o bé a tot allò que ha passat si es dóna el cas que hi ha hagut algun incident o alguna baralla amb algun company de l'habitació o el que sigui ¿no?. Per tant, es treballa de forma transversal des del dia a dia, a l'espai tutorial, a l'espai també fins i tot d'aquells casos on hi ha algun tipus d'acompanyament terapèutic amb els CSMIJ. En aquí, l'infant o l'adolescent es fa seu el propi espai i diu la seva. I després, en algun moment, també es treballava aquesta competència en l'espai de l'assemblea. És a dir, quan hi havia potser alguna qüestió més transversal o quan volíem tractar algun tema més general per a tot el grup sense que hi hagués cap motivació concreta, posant fins i tot algun vídeo i després comentant-lo.

- Com has comentat, treballar la regulació emocional amb aquests infants i adolescents també era un aspecte que com a educador social acostumaves a tractar de manera quotidiana ja sigui a través de tutories per exemple per possibles conflictes que es donaven entre els infants durant el dia a dia. Tot i així, m'agradaria saber si en el servei on treballaves destinàveu una estona fixe a la setmana o al mes a treballar més a fons aquesta competència a través de dinàmiques o de tallers?

No del tot, sí que és veritat que a vegades això ho destinàvem a l'espai d'assemblea, però clar tot s'havia d'adaptar segons les edats i interessos dels infants i adolescents. És a dir, en algun moment o període sí que havíem dividit les assemblees una mica per interessos en base a l'edat, tot i que l'edat no era un criteri fixe. Però, allò de dir anem a fer un taller sobre la gestió emocional com a tal no ho fèiem.

- A part de la feina que realitzàveu com a equip educatiu sobre la tasca de treballar la regulació emocional amb els infants i adolescents que havien patit maltractament, comptàveu amb algun altre servei extern que es coordinés amb xarxa amb vosaltres on també treballés aquesta competència emocional amb ells i elles? M'has comentat per exemple el Csmij, però a part hi havia algun altre servei extern que també es coordinés amb vosaltres?

No, en principi no hi havia cap més. És a dir, els Csmij és el centre de salut mental infantil i juvenil, hi havia el psicòleg o el terapeuta de referència. Aleshores, sí que en aquest sentit ens coordinàvem per qüestions concretes ¿no?, una mica per veure com estava el noi, si estava bé, com se sentia, si estava regulat, si no estava regulat. Es tractaven tots aquests temes, però més enllà d'això no. A no ser que hi hagués algun "nano" que en algun moment havíem derivat al SAH (Servei d'Atenció a Homes) per treballar en clau preventiva tot el tema de les violències masclistes i les relacions no tòxiques de parella i tal. En aquest cas, sí que es podia fer una feina de coordinació. Amb els Csmij per exemple, era més una relació quotidiana que tenies amb els professionals que es trobaven en aquest servei i on com t'he dit era més de: "Escolta com el veus tu?, el veig en el centre molt neguitós, o amb molt malestar o molt callat". Compartir això amb aquests professionals externs, doncs també els hi donava elements per poder treballar aquestes qüestions, però allò del detall i d'una cosa sistematitzada, en principi no.

Dimensió 2: Anàlisi del treball efectuat sobre la competència de la regulació emocional

- A l'hora de treballar la competència de la regulació emocional amb els infants i adolescents, quin tipus de respostes us acostumàveu més a trobar? És a dir, quines actituds acostumava a mostrar l'infant o l'adolescent en aquell moment?

Depèn, perquè clar com s'inscriu dintre de la lògica de l'acompanyament quotidià, clar tu no agafes al *nano* i li dius: "Vamos a hablar de tu regulación emocional". És una cosa molt transversal, molt diluïda, molt dintre del propi encàrrec. Aleshores, entenent-ho en aquests termes, el que et pots trobar és de tot, des de nois que estan absolutament bloquejats i com a molt en els millors dels casos, l'única cosa que poden fer és assegurar's i escoltar-te ¿no? i ja ho valoren com un èxit ¿no?, el fet que pugui estar assegut i pugui escoltar coses que no li agraden sense aixecar-se i marxar i sense donar un cop de porta dient "dejadme en paz!" fins a altres nois que estan en un moment diferent, que sí que poden parlar ¿no?. Però el que et deia, al final la resposta que et trobes és absolutament diversa en funció del perfil, en funció de l'edat, en funció de la situació, en funció del moment. Per tant, en aquí, és el propi professional també una mica el que ha de saber calibrar, saber orientar, saber en quin moment poder abordar això, etc, perquè potser et trobes a *nanos* que l'espai de tutoria els hi fa molta por, els hi fa molt respecte ¿no? Doncs "nos vamos a comprar kikos o anem a acompañar a fulanito a l'escola, vinga va

acompanya'm" i en aquests deu minuts de trajecte, ostres doncs "como el que no quiere la cosa" van apareixent temes ¿no?. Sense tanta pressió, sense tanta càrrega ¿no? o amb una vivència per part del *nano* en què allò no és tant un espai de tutoria, "no estamos haciendo tutoria, estamos solo hablando o conversando" i potser el resultat és exactament el mateix ¿no?.

Per tant, en aquí la necessitat per part del professional de saber en cada moment de quina manera, en quin punt no ser molt pesats en el sentit que massa sovint "estamos todos cabidos por educar" ¿no? i hi ha hagut un conflicte i tots els educadors en els diferents torns preguntant "¿Oye que ha pasado?" i al final el *xaval* diu deixeu-me en pau de preguntar-me que ha passat, ja explicaré jo el que ha passat perquè m'ha passat a mi. Per tant, aquí una mica doncs això adaptant-ho i les respostes molt diverses. També, de vegades hi ha un element que té a veure amb el vincle que el professional té amb el *nano* i la seva capacitat de saber identificar els moments més adequats i els que no, amb el risc que si t'equivoques de moment el nano es tanca i es replega ¿no? i enlloc d'avançar fas dues passes enrere. Bueno, doncs escolta'm ja sé que així no, doncs deixem que la cosa es reposi, deixem passar una estona, deixem passar un parell de dies i ja tornarem a parlar d'això. Vull dir no tinguem pressa, amb això insisteix-ho molt, vull dir, el nano seguirà estant aquí temps. Si ara no és el moment, no forcem la cosa perquè sinó al final té un efecte contradictori.

-Tu ara comentaves que les respostes poden ser molt diverses perquè realment cada infant o adolescent és un món, llavors la següent pregunta anava enfocada més a vosaltres, com a equip, com reconduíeu la situació? Clar al dir-me que les respostes que ells i elles poden tenir són molt diverses i no hi ha un patró a seguir, entenc que vosaltres com a professionals, la manera de reconduir la situació també varia una mica segons quina sigui aquella resposta que ell o ella us mostri ¿no?

Exactament, vull dir per això insistim en què això no és una ciència exacta, on hi hagi una recepta, on hi hagi una equació a aplicar, sinó que s'adapta a la situació, s'adapta al nano, s'adapta al moment, s'adapta a la relació que pugui tenir l'educador o educadora social amb el nano. A partir d'aquí, doncs això, vull dir les respostes i la manera de reconduir poden ser molt diverses o fins i tot en el propi moment ¿no? osti joestic en un moment en què el nano està molt emprenyat amb mi i jo sóc el tutor i jo sóc el referent i tal, però ostres està la cosa molt tensa darrerament ¿no?. Doncs jo sé que aquest nano té molt vincle amb aquesta altra educadora que no és la tutora, però anem a delegar certes qüestions ¿no?, com mira parla tu amb ell, a veure com el veus tu, a veure si a tu t'explica. Finalment, el nen no és del tutor ni de la tutora ¿no?, sinó que el nen està allà, sí que evidentment té un professional com a referència, però poder utilitzar aquests recursos també forma part de la pròpia habilitat del professional ¿no?.

Tot això, al final es va aprenent ¿no? a partir dels anys i del temps vas coneixent els diferents recursos i les diferents possibilitats i a partir d'aquí, explorar-les on al límit i,

això pot sonar una mica naif, on el límit és només la imaginació. Vull dir podem fer allò que considerem que hem de fer, evidentment sempre dintre de la lògica institucional, de l'encàrrec i dels límits que estableix el codi deontològic. Però, a partir d'aquest marc de referència, adaptar-nos nosaltres, adaptar la institució, adaptar l'organització, etc a allò que necessiti el *nano* en cada moment ¿no?. Això és un dels principis rectors ¿no? i no és el *nano* qui s'ha d'adaptar a la institució sinó que és la institució qui s'ha d'adaptar a les necessitats del *nano*.

- Podries explicar alguna experiència que t'hagi marcat ja sigui per positiva o per negativa a l'hora de treballar aquesta competència amb els infants i adolescents?

Et diria que potser dues situacions concretes. La primera amb relació a una resposta que em va donar un *nano* que realment em va fer molt pensar. Ell es va mostrar agraït per haver pogut parlar de les emocions, que ningú mai li havia parlat de les emocions, ningú mai li havia preguntat com estava, com se sentia, com es veia ¿no?. Per mi això va ser com molt revelador, en el sentit de dir: "Ostres, és que ho troben a faltar, és que ho necessiten". És a dir, moltes vegades donem per fet que els *nanos* com són grans ja ho tenen tot assolit i no ens adonem que moltes vegades el punt de partida realment és absolutament precari. Aleshores, el fet que els propis *nanos* posin en valor el fet de dir: "Ostres, gràcies per preguntar-me per les meves emocions". Per mi, realment va ser molt revelador ¿no?.

I després, això sí que de vegades en diferents moments o situacions, quan treballes amb un *nano* que realment no hi ha manera i que està molt bloquejat i és una cosa transversal que li passa amb tots els professionals i que és com molt reacció a parlar i, de cop i volta, un dia t'ho xerra tot i connecta i t'escolta i li pots preguntar d'una manera natural sense forçar coses, és com dir: "Bua, esto es como el día que recogemos los frutos de dos años de trabajo ¿no?". I hem trigat dos anys en arribar a aquest punt de què aquest *xaval* pugui obrir-se i parlar de com se sent i de per què actua com actua i de preguntar-se coses sobre si mateix. Clar, això és meravellós, quan dius: "ostres com ens ha costat arribar fins aquí i que guai ¿no?". En aquests moments, un se sent com: "ostres avui ens hem guanyat el sou ¿no?" o això és el que justifica finalment la nostra feina ¿no?, quan arribem a aquests moments que ho veiem.

Però de la mateixa manera que et deia abans, moltes vegades tota aquesta feina que nosaltres fem no sempre la veiem, i sortirà i d'aquí a uns anys quan tinguin vint-i-pico anys se'n recordaran que hi havia un educador que era un *pesat* i que li deia no sé què i que en aquell moment l'odiava a mort i no entenia per què estava tot el dia preguntant que pensa, i com et sents i ostres, amb el pas dels anys ho veuen. Però clar, aquesta és una cosa que moltes vegades no es veu i en aquells casos que són casos realment complicats i finalment passa dius: "Bua, dios mío, que catàrsico ¿no?, que xulo, que maco". I en aquest moment d'alguna manera veus i dius: "Bueno mira ostres, totes les bronques, totes les discussions, totes aquelles tutories en les que era un monòleg en el

que jo parlava i l'altre simplement podia escoltar i quedar-se amb alguna cosa o amb res, penses ostres, ha valgut la pena". Però clar, és una feina que fins i tot aquesta pròpia dificultat per veure els efectes de la nostra intervenció, també és una cosa que de forma inherent crema, en el sentit que pot arribar a ser molt frustrant tota aquesta feina quotidiana de desgast i dius: "Ostras, es que nunca veo resultados." Però que mai vegis resultats no significa que els resultats no estiguin o no vagin a sorgir, sempre queda alguna cosa.

Dimensió 3: Paper de la figura de l'educadora i educador social

- Em podries dir quines funcions consideres que realitzaves com a educador social quan treballaves aquest tipus de competència emocional amb els infants i adolescents?

Clar, depèn de la situació i del cas. Evidentment, quan una situació està molt fora de control, en un primer moment hi havia d'haver una aturada i dir: "Eh, que està passant?". Fins i tot, des d'una posició d'estranyesa ¿no?, de dir: "¿Qué haces?". És a dir, des d'una mirada que probablement seria la mirada d'algú que passa pel carrer i veu algú en *modo energúmeno* que el miraria com: "¿Que hace éste tío?". Jo penso que també la pròpia posició del professional, també d'alguna manera ajuda a què el *nano* vegi que està fent alguna cosa que no és el que hauria de fer o que no és com ho hauria de fer ¿no?.

Clar, finalment, l'objectiu últim no és la regulació, sinó l'autoregulació. És a dir, l'objectiu últim és que el *nano* tingui consciència de com funciona, de quins són els mecanismes, què li fa saltar, què li fa estar trist i que es pugui anticipar i identificar a aquelles petites situacions quotidianes o aquelles zones de *arenas movidizas*. D'alguna manera, l'objectiu últim és que el noi pugui circular socialment sense haver de dependre d'un tercer que en aquest cas seria el professional que l'hagi d'estar acompanyant permanentment.

És a dir, poder treballar tot això, però en clau molt de què l'objectiu últim és "la muerte del educador", o sigui, que l'educador/a deixi de ser necessari i requisit perquè ell o ella pugui estar regulat.

-Llavors, entenc que també perquè ell o ella pugui continuar volant (metafòricament parlant) i, per tant, tenir a l'inici aquesta figura de suport, però a partir que vagi creixent ja ha d'intentar de manera progressiva anar millorant tot el tema de com regular les seves emocions i sobretot també la manera en com es comunica amb els altres ¿no?

Sí sí, totalment. Aquella part que dèiem inicialment de començar per identificar que t'està passant per dins. Vull dir, inscrivint-lo dintre també d'una lògica de normalitat, de

dir que puguis estar neguitós ens passa a tots, que puguis estar furiós, que puguis estar trist o dolgut, que et puguis sentir traït. Vull dir, normalitzar que tot això ens passa a tots. És a dir, que puguis odiar el teu company d'habitació perquè és un *pesat* per exemple. És important acompanyar-lo en aquesta primera fase i aprenentatge, però, tenint clar que l'objectiu últim és que finalment sigui autònom i pugui autogestionar-se.

Evidentment, cadascú, cada *nano*, en funció de la seva situació, en funció de la seva història, en funció de com de trencat estigui tindrà més capacitat o menys per fer això sol o sola, costarà més o costarà menys, serà una cosa més progressiva o hi haurà moments de crisi i tindrà la sensació que no ha servit de res, però sí que haurà servit. Sempre serveix, perquè mentre ha estat bé, ha pogut posar paraula i quan deixi d'estar malament tornarà a estar bé, perquè no estarà malament tota la vida ¿no?. Per tant, podem tornar a recuperar aquella conversa, podem fer tota aquesta feina. En definitiva, sempre molt des de la lògica, de la individualització, de l'adaptació, de cada circumstància.

- Tenint en compte les funcions generals que exercies com a educador social, creus que la teva figura com a professional aportava valor tant per als infants i adolescents que acompanyaves com per a la societat en general? Per què?

Clar, finalment acompanyem a *nanos* que formen part i que seguiran formant part de la societat. És a dir, un centre residencial no és un bolet que està aïllat en un "universo alejado de la verdad" sinó que finalment una casa o centre residencial treballa per la normalització, treballa per la circulació social, treballa per la promoció social i és en aquests termes ¿no? en que s'ha de construir tota la intervenció. Aleshores, clar des d'aquesta lògica, qualsevol feina que tu puguis fer evidentment tindrà una translació. Una altra cosa és que hi hagi un reconeixement o que es valori com una cosa extra ¿no?. És a dir, crec que finalment la feina que es fa és la feina que tots i cadascun de nosaltres hem de fer a les nostres cases, amb els nostres fills. Vull dir, *civilización o barbarie*. Al final vivim en societat, hem d'estar civilitzats, hem de poder conèixer, hem de poder relacionar-nos amb l'altre des de la paraula i no des de "estoy que me estan pasando cosas y cómo no sé lo que me pasa, reacciono echo un energúmeno", perquè amb l'energúmeno que no es treballa tot això, després a la societat és un energúmeno que pot arribar a fer mal. Un valor afegit no et sabia dir, és a dir, ho entenc en la lògica de es un requisit necessari per viure en societat i si això no està regulat, aquests nanos quan es vagin fent grans i facin la seva vida i això no ho tenen resolt, doncs bueno acabaran tenint problemes perquè allò que passa no sé què i m'envia a la merda dius bueno mira entra dins del sou, però després quan et digui no sé què el senyor de l'estanc i com ja tens vint-i-pico d'anys l'envies a la merda i vas i agafes un extintor i *se lo estampas* perquè t'ha dit no sé què o tu has interpretat que et mirava malament. Clar, al final tota la feina que fem ha de tenir un sentit dins del marc relacional general ¿no?.

- Partint de l'anterior pregunta, consideres que aquesta professió se li hauria de donar més prestigi tenint present el paper que realitzeu com a agents socials de canvi? Per què?

Sí, categòricament i perquè a més els i les professionals de l'educació social al final som els depositaris de tot allò que la societat no vol veure, grinyola, fa nosa ¿no?, joves amb conflictes, infància tutelada, persones en situació de sense llar. Vull dir, al final som professionals que inicialment a tots aquests col·lectius o a tots aquests perfils se'ls hi donava una resposta des del control o des de l'exclusió i precisament, la nostra feina és dir "ei, són ciutadans igual que qualsevol altre, se'ls hi apliquen els mateixos drets, en el cas d'infants i adolescents s'aplica la convenció dels drets dels infants i, per tant, tenim la responsabilitat". És a dir, al final som part d'aquest "exèrcit de formiguetes" per ajudar-los a circular ¿no? i que no quedin exclosos, que no quedin reduïts en guetos, sinó de dir: "Ostras, tú tienes el mismo derecho que todo el mundo a ser feliz, a poder tener una vida plena, satisfactoria, amb els teus amics, amb la teva feina, amb el que sigui ¿no?". Per tant, crec que sí que categòricament se'ns hauria de valorar més.

Crec que en els últims anys em fa la sensació que progressivament quan algú sent el nom d'educador o educadora social, crec que cada vegada s'entén més quin és el sentit o què és el que fan. Vull dir abans era com "¿pero sois monitores? O entonces que hacéis?, Jugáis con ellos?". Penso que progressivament sí que aquesta mirada social s'ha anat entenent i hi ha hagut un avenç, però cal seguir treballant i reivindicant condicions més adequades a nivell laboral. Al final, també hem de reivindicar que sota el pretext de "no es que es vocacional, si bueno es vocacional, pero mi hipoteca yo no le voy a decir al del banco que sea vocacional ¿no?". Per tant, tots hem de pagar factures i allò vocacional o que un en allò individual estigui compromès amb el canvi, amb determinats col·lectius que es troben en situació de més vulnerabilitat, no pot servir en cap cas de pretext per ni rebaixar la qualitat ni permetre que se'ns menys valori, sinó el contrari. Jo penso que en aquest sentit, com a col·lectiu professional continuem sent força poc reivindicatius o seguim estant una mica desenfocats ¿no?. És a dir, seguim massa *cada uno en sus propias batallas personales* ¿no? i crec que sí que fa falta més cohesió i més reivindicació com a col·lectiu professional.

Doncs fins aquí l'entrevista, no sé si vols afegir alguna cosa més?

No, per mi ja estaria.

Doncs moltes gràcies per haver participat en aquesta investigació i agrair-te de nou el teu temps i disponibilitat per poder haver fet aquesta entrevista.

Entrevista 2

Dades identificació de l'entrevista:

Codi de l'entrevista: 2

Dia de l'entrevista: 22 de març de 2023

Hora de l'entrevista: 17:00 h

Duració de l'entrevista: Aprox 18 min

Format en el que s'ha realitzat l'entrevista: Presencial

Dades d'identificació de la persona entrevistada:

Nom: Andreu

Servei on està treballant actualment i col·lectiu al que es dirigeix:

Treballa en un centre d'acollida per nens i menors d'edat de 0 a 17 anys i, per tant, el col·lectiu en el que es dirigeix és el col·lectiu d'infància i adolescència.

Rol: Educador social

Col·lectius de l'educació social on ha treballat al llarg de la seva trajectòria professional:

Va començar a fer un voluntariat amb infància en un hospital i després va treballar durant quatre anys en salut mental amb gent amb trastorns mentals i esquizofrènia. Després, va estar dos anys treballant amb gent amb diversitat funcional i actualment està treballant amb el col·lectiu d'infància i adolescència.

Dimensió 0: *Introductòria*

Primer de tot, volia agrair-te la teva disponibilitat i el teu temps per haver pogut realitzar aquesta entrevista.

-Per començar, et voldria preguntar quants anys fa que treballes amb el col·lectiu d'infància i adolescència en risc que està sota mesura de tutela? Al llarg d'aquest període, en quins serveis has treballat? (Ex: CRAES, Centres d'acollida, CREI)

Amb el col·lectiu d'infància i adolescència porto ja tres anys treballant. Primer vaig estar en diferents CRAES i després vaig entrar en un centre d'acollida que és on estic actualment.

- Ja més amb relació al tema com a tal, primer et voldria preguntar què és per tu la competència de la regulació emocional? És a dir, com l'entens?

Bueno, doncs l'entenc com la facilitat que pot tenir una persona a l'hora d'afrontar les emocions que sent quan es dedica a treballar amb persones que estan en una situació vulnerable. És a dir, si s'emporta la feina a casa, si li costa molt gestionar segons quines emocions, etc. Pero bueno això que et deia, l'entenc més o menys com la facilitat que té cadascú doncs a l'hora de gestionar les emocions que pot sentir de cara a la feina o de treballar amb aquest tipus de persones.

- Creus que treballar aquesta competència emocional amb infants i adolescents que han patit maltractament és encara més rellevant? Perquè?

Penso que sí perquè si avui en dia treballar amb persones és complicat perquè la gent té poca paciència i autoregulació imaginat amb nens i adolescents que han patit problemes bastant forts durant la seva infància i adolescència. Per tant, crec que tot el que tingui a veure en enfocar-nos i treballar amb ells i elles tot el que té relació amb com expressar-se amb els altres, com regular les seves emocions, treballar la paciència, etc són aspectes necessaris. És a dir, tots aquests elements penso que són importants i més per aquests infants i adolescents que han hagut de passar per situacions tan complicades.

Amb relació al que comentes, creus que treballar aquesta competència també és un aspecte important de cara al seu futur i el seu creixement?

Sí, jo penso que de cara al seu futur també és molt important treballar tot això perquè a través del que han passat i del que han viscut doncs són persones que tenen una vida actual bastant complicada i que segurament doncs en un futur, coses que ara encara no han tret fora i no han externalitzat, doncs igual al cap d'uns anys solen ser coses que comencen a sortir i han de saber com gestionar-se ells mateixos quan es trobin davant d'aquestes situacions en un futur.

Dimensió 1: Treball de la competència de regulació emocional

- En el teu equip educatiu, com treballeu la competència de la regulació emocional amb els infants i adolescents que han patit maltractament? Seguiu alguna mena d'estratègia fixe? O bé opteu per adaptar la manera de treballar aquesta competència segons les característiques individuals que presenti cadascú?

Sí, segons cada infant doncs adaptem una miqueta el tracte cap al nen, ja que cada nen és diferent i cadascú ha tingut unes situacions diferents en el seu entorn vital quan eren petits o més ja de joves i llavors doncs no ho treballem de la mateixa manera. Per exemple, no és el mateix tractar això amb un nen que ha patit maltractament psicològic que amb un nen que ha patit abús sexual per part del pare o d'algú del seu entorn. Llavors, a partir d'aquí doncs sí que s'intenta tractar i treballar aquesta competència d'una manera conjunta, però sí que hi ha coses que igual no tractem igual o aspectes

que potser hem de fer més èmfasi. Per exemple, amb un nen has de tenir més paciència, igual amb un altre tipus de nen amb altres problemes ho treballem en un espai diferent. És a dir, la manera en com ho treballem varia una mica en funció del que hagi passat el nen o la nena.

- Amb relació a això, també m'agradaria saber si en el servei on treballes destineu una estona fixe a la setmana o al mes a treballar més a fons aquesta competència a través de dinàmiques o de tallers?

Això per exemple és més complicat, ja que és una casa d'acollida on actualment hi ha 31 o 32 nens i el fet que durant el matí van a l'escola i per la tarda doncs arriben al centre i han de fer deures o tenen visites amb els pares, anar al metge, etc ho dificulta. Llavors aquest treball nosaltres directament l'intentem fer quan puguem, però no sempre està garantitzat ja que és complicat trobar una estona fixe a la setmana per treballar amb ells i elles aquesta competència. Sí que és veritat que hi ha molts nens que van al Csmij que és el centre de salut mental infantil i juvenil on hi ha un equip de psicòlegs i psiquiatres que tenen visita amb el nen o bé un cop a la setmana o bé cada quinze dies. Després, també hi ha l'ASI que és un servei que va dirigit als infants que han patit abús sexual i llavors doncs aquest servei atén a aquells infants que han patit aquest tipus de violència i doncs el nen fa teràpia en aquest espai ja sigui un cop a la setmana, un cop cada quinze dies, etc. Això depèn també una mica doncs segons el nen i segons la seva situació.

- Mira la següent pregunta que et volia fer anava una mica per aquí i era sobre si a part del treball que vosaltres feu com a equip a l'hora de tractar aquesta competència, compteu amb algun altre servei extern que es coordini amb xarxa amb vosaltres on també treballi la competència de la regulació emocional.

Pel que he entès, m'has dit que sí i que compteu amb el Csmij i l'ASI. Tot i això, m'agradaria saber si vosaltres, és a dir, tu com a educador social i els professionals del Csmij o de l'ASI, establiu alguna mena de contacte més enllà del retorn que us feu quan el nen/a va al servei?

Sí, per exemple en el centre on jo estic cada tutor s'encarrega del nen/a que té assignat i això inclou tot el tema de coordinacions. Llavors jo per exemple, fa anys tenia un nen que anava al Csmij un cop per setmana ja que aquest nen tenia problemes de salut mental. Llavors, jo anava amb el nen al recurs i primer passava el nen en una sala i li comentava a la psiquiatra com li havia anat la setmana. Després, sortia el nen i entrava jo i posava en comú el que havia dit el nen amb la realitat i després estàvem els tres junts a la sala i llavors cada x temps jo tenia una reunió ja fos telemàtica o presencial amb la psiquiatra per valorar una miqueta el procés del nen.

Dimensió 2: Anàlisi del treball efectuat sobre la competència de la regulació emocional

- A l'hora de treballar la competència de la regulació emocional amb els infants i adolescents, quin tipus de respostes us acostumeu més a trobar? És a dir, quines actituds acostuma a mostrar l'infant o l'adolescent en aquest moment? (Ex: Evitació o supressió davant l'expressió de les seves emocions o de com regular-les)

Doncs les respostes que mostren són bastant variades. Per exemple, hi ha nens o nenes que ja per la seva forma de ser són més carinyosos o són més sensibles i fan que treballar aquesta competència amb ells sigui més senzill i, en canvi, hi ha nens que degut a les situacions que han patit doncs són més freds i costa més d'apropar-te i de crear un vincle i llavors doncs a partir d'aquí, es fa més molt més complicat treballar aquest aspecte.

- Llavors, davant les respostes amb les que us trobeu que m'has comentat que són variades en funció del nen, vosaltres com a equip com tendiu a reconduir la situació?

Normalment, quan el nen està més nerviós o més irritable perquè ha tingut una visita amb els pares per exemple doncs s'acostuma a donar un espai en el qual el nen doncs si per exemple ara li diem que s'ha de dutxar o ha de fer segons quina cosa i el nen no vol i estar molt nerviós doncs li donem un espai i al cap d'una estona tornem a parlar amb ell. Hi ha vegades que el nen contesta malament o directament comença a donar cops i oferim al nen que vagi una estona al pati que cridi o el que necessiti i al cap d'una estona que veiem que està més tranquil doncs ens apropem i parlem amb ell i li diem que ens expliqui què li passa, com se sent, etc. Generalment, hi ha nens que és més fàcil i hi ha nens que és més complicat, però normalment, al cap d'una estona solen acceptar parlar amb l'educador o al seu referent i llavors doncs amb el temps sí que es van tranquil·litant una mica.

En canvi, hi ha nens que és al revés, és a dir, és molt més fàcil. Venen d'una visita amb els pares o amb el metge o el terapeuta bastant tristos i, en canvi, quan els hi preguntes que els hi passa ràpidament parlen amb tu i des del minut 1 estan súper propers, afectuosos i veus que realment el que els hi passa és que han tingut un mal dia. I llavors, a partir d'aquí doncs bueno segons el nen o nena, de vegades costa més, de vegades costa menys, etc.

- Podries explicar alguna experiència que t'hagi marcat o hagi sigut significativa per a tu a l'hora de treballar aquesta competència amb els infants i adolescents?

Doncs mira per exemple hi ha un nen que ara ja no està en el centre que cada vegada que anava de visita amb l'àvia a casa seva doncs es veu que el nen feia tot el que volia. Què passa? Doncs que el nen arribava al centre es pensava que era el mateix i quan li oferíem el que li podíem oferir i el nen igualment volia més doncs molts cops no acceptava un no per resposta i començava a buscar el límit, tirava coses per terra, etc. Llavors, molts cops el nen et buscava el límit i molts cops doncs vaig haver d'arribar a fer

una contenció física que aquesta només es fa quan el nen/a comença a donar petades a les portes, a trencar tot el que trobava per davant i llavors doncs, en aquest cas, moltes vegades havíem de fer contenció física en el qual t'insultava, t'intentava mossegar, t'escopia, etc i són situacions que no són gaire fàcils de portar i és complicat.

Però també destacar que alguna situació bona per mi són més el dia a dia com per exemple anar a buscar al nen o nena a l'escola doncs normalment sempre estan contents i contentes, t'abracen, et fan dibuixos, etc. Realment, si fas balança, a mi em surt positiu en aquest cas.

Dimensió 3: Paper de la figura de l'educadora i educador social

- Em podries dir quines funcions consideres que realitzes com a educador social quan treballes aquest tipus de competència emocional amb els infants?

Bueno funcions com a tal, o sigui jo en el lloc on treballo és una casa d'acollida que realment és el lloc que es converteix com la casa del nen/a. Llavors, jo en el meu dia a dia de feina sobretot quan faig torn de tarda doncs vaig a buscar als nens o nenes a l'escola, els hi dono el berenar, jugo amb ells al pati, fem deures, sopars i als més petits doncs els hi llegeixo un conte abans d'anar a dormir.

Llavors, doncs penso que la figura educativa o la meva funció o la dels meus companys i companyes doncs és acompanyar al nen durant el seu dia a dia i suplir una mica la figura del pare i la mare. Òbviament, no és el mateix perquè pare i mare només en tenen un, però en aquest cas la figura de l'educador en el dia a dia és acompanyar al nen o nena en el seu dia a dia ja sigui entre setmana o cap de setmana.

- En aquest cas, amb el tema del treball de la competència de la regulació emocional entenc que també seria acompanyar-los en les seves emocions, a saber gestionar-les i expressar-se amb els altres ¿no?

Clar, sí sí!. Quan arriben en el centre no és fàcil de veritat perquè hi ha nens que venen molt frustrats perquè no entenen la seva situació i, per tant, no entenen perquè han anat a parar en un centre i els hi costa molt gestionar-ho. Llavors molts cops doncs veuen la figura de l'educador no com el dolent, però et diuen que no ets el seu pare, que tu no ets ningú per manar-los i llavors doncs bueno al principi no és fàcil i t'has d'intentar guanyar la confiança i que vegin realment que estàs allà per cuidar-los i intentar apropar-te al nen o nena amb paciència.

- Tenint en compte les funcions generals que exerceixes com a educador social, creus que la teva figura com a professional aporta valor tant per als infants que acompanyes com per a la societat en general? Per què?

Jo penso que sí perquè hi ha molts nens que venen amb l'autoestima molt baixa per situacions que han patit o venen amb carències afectives i el nostre equip per exemple,

a l'hora d'estar amb el nen o nena intentem ser carinyosos, donar afecte, intentar també posar límits, ja que molts cops dius: "Ostres pobre nen o nena amb el que ha passat, doncs si és porta malament és normal". És normal i un cop li pots passar, però has d'intentar amb ell o ella posar límits ja que el nen o nena no per estar en un centre no ha de tenir límits. Per tant, has d'intentar donar afecte i estimació cada dia, però també de vegades posar límits perquè si el nen un dia torna amb els seus pares o es fa gran evidentment ha de saber el que està bé i el que està malament.

- Partint de l'anterior pregunta, consideres que aquesta professió se li hauria de donar més prestigi tenint present el paper que realitzeu com a agents socials de canvi? Per què?

Jo crec que sí que se li hauria de donar més prestigi perquè els sous són molt baixos i realment fas una feina que no és fàcil. O sigui estàs treballant amb nens o nenes que han patit una sèrie de situacions molt desagradables i dures i molts cops la figura de l'educador/a social és vista com que som els cuidadors i ja està. Però, realment estàs passant el teu dia a dia amb nens i nenes que han patit moltes coses i situacions molt complicades. Molts cops és una feina maca, però també molts cops has de fer contenció física i emocional. Costa molt gestionar les emocions si estàs molt posat en la feina i penso que amb relació al tema del sou i les condicions no està ben pagat ni tampoc ben valorat. És a dir, penso que les condicions del sou i la feina que fem està molt desequilibrat, però com en el meu cas és una feina que m'agrada i ho faig molt a gust doncs penso que és una cosa vocacional i ho fas perquè t'agrada la feina, perquè estàs amb persones vulnerables que necessiten més ajuda i un acompanyament.

Doncs fins aquí l'entrevista, no sé si vols afegir alguna cosa més?

No, jo per mi no.

Doncs moltes gràcies per haver participat en aquesta investigació i agrair-te de nou el teu temps i disponibilitat per poder haver fet aquesta entrevista.

Entrevista 3

Dades identificació de l'entrevista:

Codi de l'entrevista: 3

Dia de l'entrevista: 24 de març de 2023

Hora de l'entrevista: 17:15

Duració de l'entrevista: Aproximadament 48 min

Format en el que s'ha realitzat l'entrevista: Online

Dades d'identificació de la persona entrevistada:

Nom: Quim

Servei on està treballant actualment i col·lectiu al que es dirigeix: Actualment, està en un CREI que és només de noies i el col·lectiu en el qual es dirigeix és al col·lectiu de l'adolescència.

Rol: Educador social

Col·lectius de l'educació social on ha treballat al llarg de la seva trajectòria professional: Principalment al col·lectiu on ha treballat al llarg de la seva trajectòria és al col·lectiu de la infància i l'adolescència. Però durant algun temps també ha treballat en altres col·lectius com dones en situació de risc, immigració i justícia juvenil.

Dimensió 0: *Introductòria*

Primer de tot, volia agrair-te la teva disponibilitat i el teu temps per haver pogut realitzar aquesta entrevista.

-Per començar, quants anys fa aproximadament que treballes amb el col·lectiu d'infància i adolescència en risc que està sota mesura de tutela? I al llarg d'aquest període, en quins serveis has treballat?

Bueno jo amb el col·lectiu de la infància vaig començar des del voluntariat, és a dir, des de l'escoltisme. Llavors a partir d'aquí, vaig descobrir la meua vocació de treballar amb infància. En aquella època estava més interessant en treballar amb la infància des de l'animació sociocultural i treballava en cases de colònies, en activitats extraescolars, en casals d'estiu, etc. És a dir, la part més del lleure. Però, va haver-hi un moment que vaig decidir estudiar educació social i això em va portar a treballar dins de l'animació sociocultural però amb la infància en risc. A mesura que anava estudiant em vaig apropar al que seria la protecció a la infància, és a dir, el que serien els centres de protecció d'infància i adolescència. Quan feia segon, vaig començar a treballar en un centre d'acollida al Masnou i en allà vaig estar un any i després vaig estar en altres recursos i ho anava compaginant amb la carrera. Més endavant, vaig estar treballant en una UEC (Unitats d'Escolarització Compartida) i després, vaig començar a treballar amb la DGAIA amb els centres propis que són aquells centres pròpiament de la DGAIA, és a dir, no depenen d'una fundació o d'una entitat. Són centres que tenen casos més complexos.

- Amb relació més al tema en qüestió, primer et voldria preguntar què és per tu la competència de la regulació emocional? És a dir, com l'entens?

Aviam quan jo era petit no vaig rebre cap educació emocional ¿no?. En aquell moment, l'educació emocional es basava més en la negació de l'emoció. Per exemple, si jo em feia mal al dit, el meu mestre em deia: "No ploris que això és només una rascada i no és res." És a dir, em negaven l'emoció. O per exemple si estaves trist perquè arribaves a l'escola i trobaves a faltar als teus pares doncs et negaven aquesta emoció. És a dir, era

aquesta la regulació que jo vaig veure de petit. A mesura que vaig anar creixent, vaig anar veient que la gestió de les emocions eren molt importants perquè moltes de les coses que ens passen rauen amb això, és a dir, en com gestionem aquestes emocions. I em vaig adonar que si els infants per dir-ho d'una manera "normalitzats" o els adults "funcionals" a vegades ens costa regular les emocions, a la infància que està en risc o que està en protecció encara té moltes més dificultats per poder regular aquestes emocions. Llavors, vaig veure que si començàvem a ajudar-nos a identificar quina era aquella emoció que ells sentien si jo li podia posar nom ells l'entendrien i dirien: "Vale, estic trist, estic enfadat, estic alegre" i d'aquesta manera ells podrien començar a entendre's una mica més, perquè en el fons quan tu li dius a l'altre: "Et veig trist", l'altre dirà: "A mira, aquesta persona està interpretant com estic o s'està posant a la meva pell." Llavors, crec que és important treballar les emocions ¿no?

Per altra banda, a vegades quan els infants es porten d'una manera que no és adequada a vegades és perquè tampoc saben com regular aquestes emocions ¿no?. En el moment que ells o elles saben regular aquestes emocions, potser no hi ha tant aquesta necessitat de portar-se d'una forma més disruptiva.

Llavors, pel que m'estaves comentant, entenc que creus que treballar aquesta competència amb infants que han patit maltractament és encara més rellevant ¿no?

Sí, clar perquè normalment aquests infants i joves que han patit situacions de vulnerabilitat necessiten més eines per poder regular aquestes emocions ¿no?. Per exemple, recordo el cas d'una nena, que havia sigut abandonada i maltractada i llavors ella havia agafat un concepte que és la indefensió apresada. És a dir, ella pensava que era dolenta i, per tant, tendia a comportar-se d'una forma negativa davant de les coses. Quan ella hi havia coses que les feia bé, doncs no li encaixava aquesta situació ¿no? perquè en el fons ella sentia que la seva zona de confort era ser dolenta. Llavors, en el fons regular aquestes emocions i generar un vincle afectiu amb ella doncs era una cosa molt important.

Dimensió 1: Treball de la competència de regulació emocional

- I ara ja més en relació al teu equip educatiu de quan treballaves al CRAE, m'agradaria saber com treballàveu la competència de la regulació emocional amb els infants i adolescents que han patit maltractament? És a dir, seguíeu alguna mena d'estratègia fixe? O bé optàveu per adaptar la manera de treballar aquesta competència segons les característiques individuals que presentava cadascú?

Aviam, és que cada maestrillo, tiene su librito ¿no? Llavors cada educador anava una mica amb la seva línia i, per tant, cadascú parteix des dels seus valors, des de les seves creences, etc. A vegades, parlant des de la meua experiència, crec que ens falta unificar més aquesta mena de criteri i treballar més cap a una línia en concret perquè sí que per un costat jo i altres companys meus treballàvem molt més la gestió de les emocions, però n'hi havia d'altres que tenien un tarannà molt més conductista- conductual ¿no?.

Fins i tot, a vegades, dins de l'entorn dels centres de protecció de menors, doncs hi ha un tipus d'educador que com més conductista és, com més autoritari és, li dóna la sensació que millor fa la seva feina ¿no?. Llavors, és aquí a vegades quan algun cop entrem amb "xocs" dialèctics entre les perspectives de fer ¿no?, perquè a vegades una persona més conductista pot generar una explosió emocional. Llavors, si tu com a educadora pots evitar el conflicte això és molt més positiu que si l'intentes arreglar, transformar o posar una mesura educativa. A vegades, hi ha aquesta dicotomia entre els educadors o educadores que són més rígids.

- Amb relació al treball de la competència de la regulació emocional, m'agradaria saber si en el centre on tu estaves destinàveu una estona fixe a la setmana o al mes a treballar més a fons aquesta competència a través de dinàmiques o de tallers?

Bueno, nosaltres això ho fèiem a vegades en l'espai d'assemblea. Llavors, en l'assemblea es treballaven temes d'aquest estil. Però, sobretot quan treballàvem més tot allò relatiu amb la regulació emocional era més en el dia a dia ja fos a través de la tutoria, de les petites intervencions que hi havia quan es produïen conflictes com per exemple quan un adolescent s'aixecava de mal humor i no volia despertar-se o no volia fer tal cosa ¿no?. Llavors com això ho intentes capgirar, intentar gestionar d'una manera, etc. Però bueno, en el fons els educadors i educadores socials una de les eines més importants que tenim és el nostre exemple com a persones ¿no?. I això no sempre es treballa ¿no?. Llavors, com a educador has de treballar-te a tu mateix.

- Llavors, a part de la feina que realitzàveu com a equip educatiu sobre la tasca de treballar la regulació emocional amb els infants i els adolescents , voldria saber si comptàveu amb algun altre servei extern que es coordinés amb xarxa amb vosaltres on també treballés aquesta competència emocional amb ells i elles?

Bueno, hi ha un cert treball en xarxa. Teníem infants i adolescents que anaven a recursos externs com els Csmij i també teníem assessorament extern un cop al mes o cada dos mesos venia algun psicòleg a supervisar els casos que nosaltres teníem i també per donar una visió externa del que hi havia.

- Em comentaves que amb el Csmij teníeu coordinació, llavors et volia preguntar cada quan us coordinàveu? És a dir, amb quina freqüència?

El centre de salut mental el que fa és que els nois i noies anaven a teràpia un cop al mes. Llavors, nosaltres els acompanyàvem, ens esperàvem a fora, hi havia moments que ens deia el terapeuta que entréssim i llavors doncs cada mes anàvem fent un seguiment, ens escrivíem de com veiem al nen o nena, etc. Per tant, ens anàvem coordinant per veure com es podia gestionar tot plegat.

Dimensió 2: Anàlisi del treball efectuat sobre la competència de la regulació emocional

- A l'hora de treballar la competència de la regulació emocional amb els infants i adolescents, quin tipus de respostes us acostumàveu més a trobar? És a dir, quines actituds acostumava a mostrar l'infant o l'adolescent en aquest moment?

En el CRAE, quan estàs amb etapes més de petita infància (6,7,8,9,10 anys) doncs bueno eren més els conflictes del dia a dia, no eren grans coses. Era més de: "Mira aquest m'ha tret tal cosa, jo volia jugar amb això, etc". A vegades, també el malestar que porten dins doncs a vegades l'acaben canalitzant cap a l'altre ¿no? perquè a vegades no saben relacionar-se. Recordo un nano que ell volia jugar amb els altres nens, però no sabia com fer-ho. Llavors, l'única forma que ell sabia era a partir del conflicte, és a dir, els hi feia la "punyeta" perquè així entressin amb conflicte i era la seva forma de dir: "ei, vull jugar amb tu, però com no sé dir-te que vull jugar amb tu, doncs et molesto i tu t'enfades, però per a mi ja m'està bé perquè t'estàs comunicant amb mi i prefereix-ho que et comuniquis d'aquesta manera que està sol." Llavors, a vegades els hem d'ensenyar a què es poden comunicar o jugar amb la resta d'altres maneres que no siguin fer la guitza per buscar el conflicte.

- I davant les respostes amb les que us acostumàveu a trobar en el moment de treballar aquesta competència emocional, com a equip com tendíeu a reconduir la situació?

Bueno, com deia abans cada persona té la seva forma de treballar ¿no?. A mi m'agrada molt treballar a partir del vincle que s'estableix amb l'altre. Llavors utilitzo un llenguatge sempre molt positiu i molt càlid davant d'aquests nens o adolescents. És a dir, el nen pot estar molt enfadat, però jo li poso nom a l'emoció dient: "Pepito et veig molt enfadat, et puc ajudar? Explica'm que t'ha passat". Llavors, també penso que la meva expressió verbal és molt important ¿no? perquè si jo faig cara de preocupat, faig cara de por o faig una cara que no és positiva, doncs el nen o la nena també ho veu. Llavors, l'haig de poder acompanyar davant d'aquestes situacions en el que hi ha un malestar dins, on molts cops la persona no sap identificar que és ¿no?. De vegades, quan fas un buidatge emocional després ja et sents millor i ja comences a posar nom i a dir: "Doncs mira em sento d'aquesta manera o em sento d'aquesta altra".

- Per tant, pel que comentes, si per exemple l'infant veia que tu com a educador reaccionaves enfadat, es devia "rebotar" més ¿no?

Sí. Per exemple un dia un nen que es llevava molt d'hora perquè la seva escola estava bastant lluny del seu centre i llavors com era molt d'hora no anava a la cuina sinó que anava al despatx perquè en allà li guardaven una mica d'esmorzar ¿no? com llet, magdalenes, entrepà, etc. Llavors, el nen quan acabava d'esmorzar ho havia d'ordenar i deixar l'espai net ¿no? I llavors, el nen va deixar alguna cosa per la taula i es veu que es

van tacar alguns papers i llavors l'educador que havia fet nit (també estava molt cansat) li va fer un crit dient: "Què fas aquí?" Llavors el nen es va girar i diu: "A mi no me chilla ni mi padre" i llavors l'educador en comptes de abaixar el to i dir-li no sé què, doncs es va posar al mateix nivell que el nen i li va dir: "Yo te chillo si me da la gana". I al final es va crear conflicte i els altres educadors van haver de fer una contenció física al nen per calmar una mica aquesta situació. Llavors, clar aquí hi va haver una mala praxis de l'educador de nit perquè va dir les coses d'una manera que el que va fer va ser encendre una espurna. Llavors, el límit l'has de posar sens dubte, però la manera en com li dius és la clau. És a dir, allò que a vegades en diem com l'assertivitat o de la comunicació no violenta. Llavors, quan jo utilitzo aquest tipus de vocabulari doncs tinc més probabilitats de què el nen o la nena faci allò que jo vull. També pot ser que no ho faci ¿no?, però si dic les coses cridant és més probable que augmenti el conflicte. Si ho dic de forma càlida és més probable que el conflicte disminueixi-hi. Tot això, com a professional ho has d'anar practicant i interioritzant.

- Després et voldria preguntar si em podries explicar alguna experiència que t'hagi marcat ja sigui per positiva o per negativa a l'hora de treballar aquesta competència amb els infants i adolescents?

Aviam jo crec que en el fons per mi és el meu procés d'aprenentatge ¿no? i de començar a ser conscient que la gestió de les emocions són importants i com tu les vas intentant aplicar en el teu dia a dia ¿no?. Llavors, vas fent com una mena d'assaig-error i que en el fons en la tasca de l'educador o educadora social 2+2 no fan quatre ¿no?. Sinó que el que fas és anar veient. A vegades, és el que et deia abans que la feina que fas no veus els resultats en el moment. És a dir, vas veient els resultats mica en mica, no en el moment. Llavors, vas veient l'evolució de cadascuna de les persones a les que acompanyes i veus que tant tu com la resta de l'equip ha contribuït en aquesta tasca. Llavors, en aquest moment veus que això té sentit. Al final, l'educador o l'educadora social dóna tot allò que pot en cada situació en concret i és important que sapiguem que no sempre funcionarà i que hi ha moments en què l'altre dirà que no. Jo crec que aquesta és la clau o la gràcia de la nostra feina.

Dimensió 3: Paper de la figura de l'educadora i educador social

- Ara ja més amb relació al teu paper com a educador social, m'agradaria preguntar-te si em podries dir quines funcions consideres que realitzaves com a educador social quan treballaves aquest tipus de competència emocional amb els infants?

Bueno jo crec que en el fons és la tasca més d'acompanyar a l'altra persona dins d'aquests processos ¿no? i dins de la quotidianitat de la seva vida. Per exemple acompanyar-los quan esmorzen, quan sopen, etc. En definitiva, crec que és acompanyar

a l'altre dins d'aquests moments i sabent que tu ets un educador o educadora més dins de tot un engranatge d'adults que apareixen en un centre.

- I tenint en compte les funcions generals que exerceixes com a educador social, creus que la teva figura com a professional aporta valor tant per als infants que acompanyes com per a la societat en general? Em podries dir per què?

Bueno aviam jo crec que en principi els CRAE'S sempre han de ser l'últim de tots els recursos. És a dir, quan res funciona és quan tenen sentit aquests centres ¿no?. A vegades, el problema és que s'utilitzen com a primera opció. Llavors, a vegades per exemple tenia un nen que la seva mare tenia un trastorn mental i desatenia als seus fills i llavors la DGAIA li va acabar traient la tutela. Però, malgrat això, la dona tenia la necessitat de tenir nens ¿no? i llavors va tenir fills amb altres persones i perquè l'administració no hi poses l'ull, doncs els va tenir tancats a casa. Per tant, a aquests dos nens els tenia dins de casa, sense anar a l'escola, sense sortir de casa, etc. Un dia, una treballadora social que estava ja jubilada anava pel carrer i va reconèixer a aquella dona i va veure que anava amb dos nens al carrer i li va estranyar. Llavors, va començar a indagar, va contactar amb serveis socials i llavors va veure que realment havia tingut aquests nens i que els havia tingut d'amagat.

Llavors, el nen que et comentava al principi era el primer fill d'aquesta dona que es trobava en el CRAE i quan va arribar tenia uns cinc anys, però físicament era com si en tingués tres perquè no havia rebut una estimulació. És a dir, havia estat molt dins de casa, el joc era minse, no s'havia socialitzat mai amb altres nens, tenia problemes d'esfínters, etc. Llavors clar, tu veus aquest nen i era com una evolució el fet de poder jugar amb joguines molt diverses, poder jugar amb nens més grans, més petits ¿no?. Llavors, tu el veies jugar amb un altre nen i veies que bueno era pura alegria dins de les seves dificultats motrius, de la parla, etc. Llavors, vas veient tota l'evolució que fa aquesta criatura des de que arriba fins que avança.

O per exemple un altre cas que eren dos germans d'ètnia gitana i eren nens que semblaven com "nens primitius". És a dir, no tenien hàbits, menjaven amb els dits, vull dir no sabien menjar amb els coberts. Llavors uns nens que els poses a una taula i li poses un plat de sopa i no agafen la cullera sinó que se'l tiren per sobre i se'ls hi cau tot a què els hi ensenyes a menjar sopa i vas veient l'evolució. El meu objectiu no és que mengi o que per exemple peli la gamba amb el ganivet i la forquilla, però sí que pugui menjar amb la forquilla, tallar amb ganivet ¿no?. Llavors vas veient una miqueta aquesta evolució. O per exemple aquell nen que arriba al centre i està molt enfadat i és molt tancat i veus com de mica en mica es va obrint.

La clau és que tu tens una "foto" que fas un dia, després fas una "foto" que fas un altre dia, però el problema que tenim a vegades és que no ens en recordem de la primera "foto" i llavors només veiem el nen en aquest moment. Però realment, has de veure

enrere i veure quina és l'evolució i penso que nosaltres això també ens ho hem de valorar ¿no?, és a dir, ens hem de valorar la feina que fem.

- Partint de l'anterior pregunta, consideres que aquesta professió se li hauria de donar més prestigi tenint present el paper que realitzeu com a agents socials de canvi? Per què?

Jo crec que l'educació social encara no gaudeix de prou prestigi. Per exemple, jo quan era educador pensava que els educadors i educadores socials cobraven molt bé perquè clar venia del món del lleure i pensava doncs mira cobren més bé. Però tu ara ho veus i en el fons, la feina que fem, totes les hores que dediquem, etc es nota que encara no es reconeix prou. Llavors, falta poder explicar-ho millor, també a vegades els educadors o educadores no fem bé aquesta feina d'explicar bé les coses i a vegades no som prou crítics amb el que fem en la nostra tasca i falta millorar en aquest sentit.

- O sigui diries que falta reivindicació per part nostre com a col·lectiu i també que falta reconeixement de la societat cap a nosaltres i cap a la feina que fem ¿no?

Sí, però tot va lligat. Vull dir, per una banda hi ha una part de reivindicació i d'explicar el que fem i per l'altre de saber-ho explicar. Llavors, hi ha moltes coses que no es veuen i que no es perceben. És a dir, la tasca que tu fas com educador o educadora social no es veu, però hi és ¿no?. Llavors hi ha moltes coses que s'han de treballar i s'han de reivindicar ¿no?. Per exemple, avui a la feina estava llegint un informe d'un noi que ja és major d'edat i va arribar al centre consumint drogues, fent petits delictes i llavors com amb tres anys hi ha hagut com una evolució ¿no?. A més a més, tenia un trastorn psicològic i clar, com aquests educadors i educadores han fet aquesta feina des de que aquest noi va arribar fins que se'n va anar del centre. Això no es veu, és a dir, no es percep. Al contrari, només surten els elements que són negatius i quan hi ha coses positives no surten i, en canvi, quan hi ha coses negatives és quan surten a les notícies.

Doncs fins aquí l'entrevista, no sé si vols afegir alguna cosa més?

No, per mi no.

Doncs moltes gràcies per haver participat en aquesta investigació i agrair-te de nou el teu temps i disponibilitat per poder haver fet aquesta entrevista.

Entrevista 4

Dades identificació de l'entrevista:

Codi de l'entrevista: 4

Dia de l'entrevista: 30 de març de 2023

Hora de l'entrevista: 11:30 h

Duració de l'entrevista: 38 min aproximadament

Format en el que s'ha realitzat l'entrevista: Presencial

Dades d'identificació de la persona entrevistada:

Nom: Ricard

Servei on està treballant actualment i col·lectiu al que es dirigeix: Treballa en un centre residencial d'acció educativa vertical i es dirigeix al col·lectiu de la infància i l'adolescència.

Rol: Educador social i professor associat a la Universitat de Barcelona

Col·lectius de l'educació social on ha treballat al llarg de la seva trajectòria professional: Sempre ha treballat en acolliment residencial. Per tant, sempre ha treballat amb el col·lectiu de la infància i l'adolescència en risc.

Dimensió 0: *Introducció*

Primer de tot, volia agrair-te la teva disponibilitat i el teu temps per haver pogut fer aquesta entrevista.

- Per començar, et voldria preguntar quants anys fa que treballes amb el col·lectiu d'infància i adolescència en risc que està sota mesura de tutela? Al llarg d'aquest període, en quins serveis has treballat?

Porto vint-i-vuit anys treballant com a educador social en el col·lectiu de la infància i l'adolescència en risc i sempre he treballat en centres d'acolliment residencial.

- Ara ja més amb relació al tema de la investigació, primer de tot voldria saber què és per tu la competència de la regulació emocional? És a dir, com l'entens o com la definiries?

Per mi la regulació emocional és poder pensar el que un sent per dins, poder-li posar paraules i que aquestes paraules que un li posa serveixin per expressar si és necessari aquestes emocions o aquests sentiments d'una manera socialment normalitzada. És a dir, si jo m'enfado he de poder ser capaç de dir en aquest moment em trobo molt empenyat i ara mateix llençaria aquesta cadira, però com sóc una persona amb seny i

tinc una capacitat de contenir les meves emocions, puc pensar-les i dir: “Bueno, estoy enfadado pero no me conviene tirar la silla, no vaya a ser que haga un daltabaix”. Per mi això seria la competència de la regulació emocional.

- I creus que treballar aquesta competència emocional amb infants i adolescents que han patit maltractament és encara més rellevant? Perquè?

Aviam, jo pel que veig amb els *nanos* amb els que treballo que és un col·lectiu que ha patit situacions de negligència i maltractament, penso que el tema emocional és un tema sinó prioritari, molt important de treballar perquè moltes vegades ens trobem amb “nanos” que no tenen aquesta forma d’entendre que quan un experimenta una emoció l’ha de poder sostenir en el cap. Amb els *nanos* amb els que jo treballo, quan a vegades parlem de què hi ha hagut algun incident amb el que s’han posat molt neguitosos i llavors hi ha hagut un esclat de violència greu, a posteriori sempre ens diuen: “Bueno, esque me pongo muy nervioso y no sé qué hacer” I dius bueno un ha de poder aprendre a què quan un es posa neguitós doncs que no s’enfonsa el món i que no passa res tenir una emoció “negativa” ¿no?. És a dir, experimentar la ira no té per què ser dolent ¿no?. El problema és si no saps què fer amb això que experimentes. Jo crec que són *nanos* que necessiten tenir espais en els quals poder abordar això.

El que no tinc clar és si el CRAE és el lloc adequat, perquè nosaltres tenim una mirada cap els centres de pensar-los com si fossin una família. Clar és un context artificial de convivència perquè els *nanos* no demanen estar allà ni tampoc volen estar-hi la gran majoria dels casos i una casa seva no té quatre o cinc persones adultes que estiguin per allà dient-li que és el que ha de fer i que és el que no ha de fer. Llavors jo m’imagino que amb aquesta filosofia nostra, igual que amb una família és difícil dir: “Bueno, vamos a sentarnos que hoy vamos a hacer un taller de educación emocional”, seria com molt raro, en allà ells a vegades això ho viuen encara com una cosa molt artificiosa. Llavors, si treballem continguts d’educació emocional, jo crec que s’ha de fer de manera formalitzada per nosaltres, però que per ells o elles resulti un element informal o espontani perquè si no ho veuen de manera artificial i no volen participar.

- Trobes que treballar aquesta competència és un element indispensable pel seu futur? És a dir, creus que és com una prèvia que s’hauria de treballar?

Tinc una opinió ambivalent amb relació a això, perquè jo crec que a vegades li donem un pes molt gran al tema emocional com si fos les emocions o allò educatiu ¿no? I no és o una cosa o una altra. És a dir, el treball amb un *nano* ha de contemplar una visió integral de la persona i, per tant, les emocions són importants, igual que és important treballar els continguts escolars. Per tant, jo considero que les emocions és una part indispensable, però no la única, és a dir, no crec que sigui prioritària per davant d’altres temes. El que passa és que és veritat que està molt lligat. Per exemple, un *nano* que no té una competència emocional acceptable, és difícil que pugui estar a un institut sis hores assegut i captant continguts curriculars. Llavors, no sé si l’educació emocional resol tots els problemes.

Dimensió 1: Treball de la competència de regulació emocional

- Ara ja més amb relació al teu equip educatiu, primer de tot m'agradaria preguntar-te com treballem la competència de la regulació emocional amb aquests infants i adolescents? Seguiu alguna mena d'estratègia fixe? O bé opteu per adaptar la manera de treballar aquesta competència segons cada infant?

El CRAE és un apagafocs, és a dir, nosaltres estem constantment apagant focs perquè no hi ha mai un dia que tu diguis: "Bueno, avui serà un dia tranquil o avui és un dia que podem fer tal." O sigui d'un dia per un altre nosaltres no podem preveure, és molt difícil pensar que podem preveure perquè tu arribes en allà i pot estar molt tranquil i, per tant, pots fer coses o et pots trobar que arribes i allò és una selva. Llavors, aquesta competència la treballem de manera molt informal perquè hem establert espais formals de dir: "Fem un taller d'intel·ligència emocional per exemple" i no han funcionat perquè ells o elles ho viuen com una cosa que allà no toca. A més, t'ho diuen: "Esto ya lo hago en el cole, yo aquí no estoy para hacer esto". Llavors, si aprofitem espais informals com per exemple a l'hora d'anar a dormir on aprofites i els expliques un conte, llavors són molt receptius. O també per exemple quan estàs sopant que es treuen mil temes i llavors és un moment que tu pots treballar coses o pots parlar d'aquelles coses que els preocupa o també per exemple quan estem fregant plats que per a mi és un dels moments estrella juntament amb anar a dormir perquè com estàs uno a uno clar per ells això és com: "un lujaso que puedas estar solo conmigo". Llavors, en allà t'expliquen de l'alçada d'un campanar i són en aquests moments informals en els quals nosaltres podem treballar. Però, l'estratègia cada dia és diferent. És a dir, hi ha vegades que et va bé una xerrada, hi ha vegades que potser aprofites que has vist una peli i els hi dius: "A pues mira he visto una peli que la podríamos ver mañana por la noche". Llavors, no tenim mai una estratègia concreta perquè la dinàmica del dia a dia és una dinàmica molt desenfrenada.

- Amb relació a això, em comentaves que aquesta competència no la treballem d'una manera concreta sinó que és més informal, però et voldria preguntar si em podries posar un exemple de com ho treballem amb un infant en concret en alguns d'aquests moments informals?

A mi per exemple, m'agrada molt el tema dels contes perquè amb els *nanos* petits és la millor manera. Allò de fotre la "xapa" no funciona ni amb els petits ni amb els adolescents. També, amb els adolescents moltes vegades fem servir experiències personals sempre amb una distància òptima professional perquè no expliques la teva vida privada, però sí que expliques anècdotes personals amb les quals tu poses un exemple d'una situació semblant a la que ells poden experimentar i en les que tu els hi suggereixes maneres en què tu fas front a aquestes dificultats. Tot això, òbviament adaptat a la seva capacitat i al seu moment evolutiu.

I després, el que et comentava abans dels contes. Els contes infantils, sobretot els clàssics jo crec que són els millors. Per exemple, per treballar l'abandonament doncs el conte de Hansel i Gretel. Vull dir que ells entenen perfectament que senten perquè també es troben en aquesta situació o per exemple el nen o nena que no té pare o mare doncs el conte de bambi. Jo crec que són les millors eines per poder treballar això perquè a més ells, sobretot els més peques, et demanen una i altre vegada el mateix conte. I això és molt curiós, perquè en altres moments de la vida quotidiana tu pots fer referència a aquell conte i ells entenen molt més el que els hi vols dir que no si els hi expliques. Per tant, si fas servir l'estratègia del conte jo crec que és molt més eficaç.

- La següent pregunta que et volia fer era que si a part de la feina que feu quan treballeu aquesta competència en el dia a dia i de manera més informal, si realitzeu tallers o dinàmiques? Però ja m'has comentat que ho havíeu provat algun cop ¿no? i que no havia acabat de funcionar ¿no?

Ho vam provar, però no va funcionar. Ara, per exemple fem un taller d'art teràpia, però no li posem aquest nom i llavors doncs els petits s'engresquen. Però si ells sospiten que és una cosa que li donaràs contingut formal doncs es neguen en rotund, o sigui no volen ni sentir a parlar-ne. El que sí que fem per exemple però no com una cosa de cara a ells o elles organitzada, o sigui és organitzada per mi perquè jo la monto, és veure pelis. Jo sopo dos dies allà amb ells i llavors són dos dies que posem peli i posem pel·lícules més amb relació a temes que ells o elles viuen. Per exemple, fa res amb les adolescents estàvem veient "*Precious*" i és una pel·lícula que dóna per parlar. Per exemple, jo tinc un grup d'adolescents, on les noies són molt abispades i entren molt bé al "trapo" de parlar de la seva intimitat i de parlar de coses d'elles i amb les pel·lícules ens va molt bé. Però ja et dic que tot això per elles és molt informal. Vull dir elles no saben o no sospiten d'una manera oberta que jo aprofito les pel·lícules per treballar coses que d'altra manera probablement no m'escoltarien. Llavors, dóna joc perquè en altres moments que apareixen dificultats perquè tenen mil problemes, elles connecten bé i diuen: "Esto es como lo de la peli del otro día ¿no?". I per tant, parlant de la pel·lícula, estan parlant d'elles.

Ja et dic, el que et comentava abans dels contes, les metàfores, les pel·lícules són maneres més fàcils d'aproximar-nos a treballar i pensar sobre les emocions i que les puguin experimentar a través d'altres com per exemple el personatge d'un conte, el personatge d'una pel·lícula, etc, abans de posar-te a parlar com a tal només d'això.

- A part de la feina que realitzeu com a equip educatiu sobre treballar aquesta competència amb els infants i adolescents, m'agradaria saber si compteu amb algun altre servei extern que es coordini amb xarxa amb vosaltres on també treballi aquesta competència emocional amb ells i elles?

La coordinació que nosaltres fem és amb un servei privat que treballa des d'una orientació més psicopedagògica. És un servei privat que hi ha al municipi i fa intervencions grupals amb els *nanos* amb un caire més psicopedagògic. I també ens coordinem amb els Csmij pels casos més complexos. Realment, tenim molts *nanos* que van als Csmij.

- I aquesta coordinació que feu amb els Csmij, cada quan la feu aproximadament?

Bueno, es fa una coordinació setmanal via correu electrònic. O sigui, cada setmana parlem amb la terapeuta o amb la psiquiatra de referència i la posem al dia de com ha anat la setmana perquè ella en la sessió doncs pugui treballar coses. I després, tècnicament em sembla que és un cop al mes o un cop cada dos mesos que ens hauríem de trobar presencialment. Però només ens trobem a demanda, és a dir, si hi ha una situació de molta urgència o algun *nano* que està en un moment especialment delicat, llavors aprofitem que acompanyem al *nano* el dia de la visita i fem un petit intercanvi en allà in situ. Però, coordinació en el sentit que vingui els Csmij al CRAE i estiguem parlant i tal es fa un cop l'any.

Dimensió 2: Anàlisi del treball efectuat sobre la competència de la regulació emocional

- Amb relació a l'hora de treballar aquesta competència emocional amb els infants i els adolescents, quin tipus de respostes us acostumeu més a trobar? És a dir, quines actituds acostuma a mostrar l'infant o l'adolescent en aquest moment?

Bueno, és això que et comentava ¿no? Vull dir si ells o elles sospiten que és una cosa pautada i que hi ha una intencionalitat molt evident al darrere els hi fa cert recel. És a dir, amb això són molt cautelosos, és a dir, per ells o elles el CRAE no és un espai d'educació formal. Ells això ho tenen molt clar. Per exemple, va haver-hi un temps que volíem fer una cosa de vídeo fòrum i no va funcionar perquè ells no entenien això de baixar a veure una pel·lícula i haver de parlar sobre la pel·lícula. Llavors si està muntat com una estratègia camuflada, llavors la resposta acostuma a ser bastant bona.

Una altra cosa és quin impacte tenen aquestes accions a l'hora de què això funcioni com una estratègia que al final acabi facilitant que ells o elles siguin més competents per regular-se. Això ja no t'ho podria dir. O sigui, sé que nosaltres treballem el tema de les emocions com treballem altres temes, que aprofitem aquests espais informals per des d'una cosa nostra programada ells o elles puguin parlar i que puguin veure situacions i discutir entre ells i amb nosaltres de quina manera resolen les dificultats o les coses que

han vist que els preocupen això sí, però si això acaba tenint un impacte de que ells millorin doncs bueno jo crec que sí que milloren, però no sé si milloren només per l'acció o perquè el temps a través de fer-se grans també fa que ells acabin sent més competents. Jo crec que és una mica tot, és a dir, el temps, la maduració cerebral i bueno que ells o elles també van aprenent. Però ja et dic, la veritat és que nosaltres no avaluem si realment hi ha un impacte significatiu.

- Amb relació al que em comentes que treballeu molt a partir de moments informals com posar-los pel·lícules, si per exemple l'infant o l'adolescent en aquest moment té una reacció que no és del tot "bona" com per exemple mostra evitació emocional o es tanca, m'agradaria saber com a equip com tendiu a reconduir la situació?

Bueno, jo sóc del parer que no pots obligar a ningú. O sigui, en el tema de les emocions tu no pots obligar al *nano* que parli de les seves emocions si no vol. Llavors, si no vol com a mínim li has de deixar veure que tu estàs sentint que per ell allò és una cosa difícil i que entens que no en vulgui parlar. Però li obres la possibilitat que en algun moment busqui la manera d'agafar allò i tornar-s'ho a mirar. Jo sempre els hi poso l'exemple d'una olla a pressió ¿no?. Jo sempre els hi dic que les seves emocions estan en una olla bullint i que si les tapes i no deixes que surti l'aire allò explota. Llavors, ells i elles han de buscar la manera de deixar que surti el vapor perquè allò no esclati i que si no volen parlar ara no passa res i que jo ho respecto, però que han de buscar la manera de fer-ho perquè sinó allò se'ls menja.

Per tant, sempre ha de quedar clar que jo respecto el teu ritme, que no t'obligaré a què em diguis com et sents, perquè jo no sóc ningú per obligar-te, però ha de tenir clar que allò no l'està beneficiant i que ha de buscar a algú amb el que pugui parlar, que pot ser un altre company o companya del CRAE, com pot ser la cuinera si volen parlar amb ella, com pot ser els Csmij o qui sigui. Però que allò no pot quedar tancat perquè al final s'acaben posant de mal humor i no saben per què.

També és important que ells i elles puguin anar identificant aquells petits moments en què hi ha alguna cosa que els pertorba i que en algun moment tot això ho han de poder tocar i parlar amb algú. Això no sempre funciona eh, tenim algun cas que no funciona, és a dir, de *nanos* que no poden veure que s'estan posant malament i no hi ha manera. O sigui, ho provem tot i no hi ha manera, perquè en aquell moment el pensament no funciona i llavors aquí, sí que tenim un problema.

- I em podries explicar alguna experiència que a tu t'hagi marcat o hagi sigut significativa per a tu a l'hora de treballar aquesta competència emocional amb els infants i els adolescents?

Bueno hi ha una que era un *nano* petit que s'enfadava molt quan el portàvem amb les visites que tenia amb la seva mare. Era un *nano* que estava tutelat i tenia visites vigilades amb la seva mare. La seva mare era una persona que tenia problemes de salut mental

importants i consum de tòxics. Llavors, anàvem en un punt de trobada familiar. Era un *nano* petit amb una certa discapacitat intel·lectual i quan agafàvem el cotxe i anàvem al punt de trobada, com que sempre anàvem pel mateix lloc doncs ell ja sabia on anàvem. Llavors, ell sempre em deia que no li agradava anar a les visites amb la seva mare i no li agradava el fet que a les visites jo no podia entrar perquè anava acompanyat sempre d'un tècnic del servei, però jo no podia entrar a les visites i m'havia de quedar a fora. Llavors, ell plorava molt i llavors treballàvem amb un conte les emocions d'estar enfadat i de sentir ràbia, ja que ell no li podia posar gaires paraules perquè era un *nano* que li costava molt parlar i que li costava molt tenir un pensament més elaborat per la seva edat, però vaig inventar un personatge que anava com donant-se cops per tot arreu i que no entenia res del que li passava i bueno no es va aconseguir que ell anés a les visites amb alegria perquè no li agradava, però almenys jo crec que la seva vivència de malestar era bastant menor que al principi. Ja et dic al principi era un drama, o sigui plorava, però és que a mi sem feia molt dur perquè clar jo el deixava i quan ell s'anava cap al tècnic em deia: "que no que no, que yo no quiero ir". I per mi, era molt colpidor perquè a més era un *nano* amb qui tenia molt de vincle.

- I amb relació a això que m'has explicat, per a tu suposo que també devia ser gratificant el procés aquest de veure que al principi era un drama pel nen ¿no? i al final no li agradava però almenys ja no mostrava tant malestar ¿no?

Sí, sobretot amb una professió com la nostra que no veiem resultats molt immediats, perquè nosaltres no veiem resultats immediats, nosaltres fem coses i potser al cap de cinc anys et trobes aquell adolescent que et diu: "Ah, te hice caso y dejé de trabajar" i jo dient-li: "Pero vamos a ver, cuando te dije yo que dejaras de trabajar?" i em diu: "No, es que estoy estudiando". Clar, nosaltres sempre veiem els resultats molt a llarg termini. És a dir, veure resultats a curt termini almenys en l'àmbit dels CRAES és difícil ¿no?

Llavors, quan veus aquestes coses penses: "Bueno, vale la pena els horaris, les condicions laborals no gaire bones i l'ambient de pertorbació que es viu en un recurs residencials". Realment, aquest recurs és una feina dura, no és una feina fàcil. Bueno, jo crec que no hi ha cap àmbit de l'educació social que sigui fàcil, però l'àmbit residencial és un àmbit complicat.

- I també suposo per el tema d'haver de fer a vegades contencions físiques ¿no? És a dir, suposo que com a professional fer això deu ser dur ¿no?

És molt violent. O sigui haver de fer una contenció física a un *nano* és dur. Vull dir, nosaltres tenim un *nano* ara que està en aquesta línia de què estem pràcticament cada dia i no hi ha un detonant com a tal. O sigui el detonant simplement és: "¿Qué tal te ha ido el día?" i allò potser directament el dispara. O sigui, mai saps, no hi ha manera de prevenir. Tot plegat és molt dur i bueno, estem buscant la manera que ell pugui baixar aquest nivell.

Dimensió 3: Paper de la figura de l'educadora i educador social

- Ara més amb relació a la teva figura com a professional, primer de tot et voldria preguntar si em podries dir quines funcions consideres que realitzes com a educador social quan treballes aquest tipus de competència emocional amb els infants?

Jo penso que fem una funció de suport i d'acompanyament i una funció de contenció. Però quan dic contenció, ho dic amb el bon sentit. Vull dir jo crec que és una paraula que té "mala" premsa perquè està molt vinculada a la contenció física dels hospitals psiquiàtrics. Però, la contenció és una competència que l'entenc com una qüestió de limitar l'explosió de la persona temporalment perquè si no es limita, les conseqüències són devastadores. Per tant, jo crec que també fem una funció contenidora que porta implícit un pensar sobre allò emocional i un regular l'expressió d'allò que faig amb allò que em passa pel cap.

- I tenint en compte les funcions generals que exerceixes com a educador social, creus que la teva figura com a professional aporta valor tant per als infants que acompanyes com per a la societat en general? Per què?

Bueno jo crec que la figura de l'educació social és una figura que durant la pandèmia ja es va veure que era una professió essencial i llavors jo crec que som professionals essencials que hauríem d'estar presents en molts més serveis i recursos per tal de contribuir en aquesta dimensió social a l'educació i a la millora d'algunes de les condicions de vida de les persones. Llavors, jo crec que hauríem de poder estar en centres cívics, en serveis de salut mental que en els Csmij per exemple hi estem cada vegada més, però també amb els hospitals, ambulatoris i en qualsevol altre servei en què la ciutadania intervingui ¿no?, perquè nosaltres som dinamitzadors d'allò social ¿no?. Llavors, jo crec que hauríem d'estar molt més presents, el que passa és que encara no som una figura prou reconeguda i jo crec que aquí els futurs professionals de l'educació social teniu molt a fer, donant-vos a conèixer i els que ja estem professionalitzats també contribuir a que se'ns conegui. Nosaltres des de la pràctica, escrivint i publicant i vosaltres des de la primera frontera que és la formació prèvia a la professió doncs també ho hauríeu de fer. Els treballs no s'haurien de quedar en un despatx sinó que quan acabeu aquests treballs que feu hauríeu de poder publicar.

- I ja per acabar i amb relació a l'anterior pregunta, entenc que consideres que aquesta professió se li hauria de donar més prestigi tenint present el paper que realitzeu com a agents socials de canvi ¿no?

Sí, o sigui no pot ser que un professional de l'educació social tingui un conveni laboral com és el conveni català que no està gens bé i que ens condemna a la màxima precarietat, on treballem amb persones que estan en risc d'exclusió social i nosaltres estem en risc d'exclusió social i no passi res. O sigui, no trobo gens bé que a Catalunya no s'hagi reconegut encara per llei la figura de l'educador/a social i continuïn surtin

places d'educador o educadora social on es pot presentar qualsevol persona. O que també per exemple, es permeti que l'administració contracti personal no qualificat per fer tasques que ha de fer una educadora o un educador social. Per tant, ens hauríem de queixar més.

- Per tant, més reivindicació per part nostre sobre els nostres drets laborals i les condicions ¿no?

Sí, totalment. Les condicions són molt dolentes. La jornada laboral d'un educador o educadora social en un CRAE és un cicle continuat que són 1.700 i algo d'hores, sense plus de nocturnitat, sense plus de perillositat, sense plus de festius i amb un sou que no arriba als 1.400 €. Penso que el sou està totalment desproporcionat i s'ha de lluitar per millorar totes aquestes condicions a nivell tant de drets com de sou.

Doncs fins aquí l'entrevista, no sé si voldries afegir alguna cosa més?

No, per mi ja estaria, mersi.

Doncs moltes gràcies per haver participat en aquesta investigació i agrair-te de nou el teu temps i disponibilitat per poder haver fet aquesta entrevista.

Entrevista 5

Dades identificació de l'entrevista:

Codi de l'entrevista: 5

Dia de l'entrevista: 31 de març de 2023

Hora de l'entrevista: 18:30h

Duració de l'entrevista: 46 min aproximadament.

Format en el que s'ha realitzat l'entrevista: Online

Dades d'identificació de la persona entrevistada:

Nom: Gemma

Servei on està treballant actualment i col·lectiu al que es dirigeix: Actualment, treballa en un pis d'autonomia de joves tutelades de 16 a 18 anys. I també està treballant al servei d'acompanyaments de la DGAIA als hospitals de tota Catalunya.

Rol: Educadora social

Col·lectius de l'educació social on ha treballat al llarg de la seva trajectòria professional: Va començar a treballar amb el col·lectiu de persones amb diversitat funcional. Després,

va treballar en un centre d'acollida amb infants i adolescents en situació de risc. Més endavant, va treballar en un centre amb el col·lectiu de persones sense llar i després ja va tornar a treballar amb el col·lectiu de l'adolescència en aquest cas en un pis tutelat que és on està actualment.

Dimensió 0: *Introductòria*

Primer de tot, volia agrair-te tant la teva disponibilitat com el teu temps per poder haver fet aquesta entrevista.

-Per començar, de manera aproximada, durant quants anys vas treballar amb el col·lectiu d'infància i adolescència en risc? Al llarg d'aquest període, m'has comentat que vas estar treballant en centres d'acollida, però vas treballar en altres serveis?

Amb aquest col·lectiu vaig treballar uns quinze anys. Vaig estar en centres d'acollida i després vaig estar fent suplències a CRAES.

- Ara ja més amb relació amb el tema de la investigació, primer de tot et voldria preguntar què és per tu la competència de la regulació emocional? És a dir, com l'entens o com la definiries?

Aviam, jo això crec que és un concepte molt nou ¿no?. Crec que s'ha treballat sempre perquè com a educadors o educadores sempre hem hagut de gestionar el tema de la regulació emocional, però penso que ara es treballa d'una manera molt més a consciència ¿no?. O sigui, òbviament quan tu estàs treballant amb nens o joves que tenen una situació emocional, mental o psicològica molt complicada doncs els has d'acompanyar per poder fer aquesta regulació emocional. Són emocions que moltes vegades sobrepassen i llavors clar, són les que a vegades els impedeixen tenir una vida normalitzada i a vegades els porten a fer-se fins i tot mal a si mateixos.

Per tant, per a mi és això. És a dir, és acompanyar i intentar rebaixar la intensitat de les emocions sobretot d'aquelles negatives, però també les positives, perquè a vegades aquests extrems amb aquests nois o noies són com molt evidents i poder trobar un equilibri que sigui el que els hi permeti poder col·locar tot en el seu lloc i treballar-ho de manera que deixi de fer mal al cap del temps, perquè estan en un moment molt a flor de pell i llavors clar, són situacions molt difícils i estan molt desbordats emocionalment aquests nois.

- Llavors, pel que em comentes, entenc que consideres que treballar aquesta competència emocional amb infants i adolescents que han patit maltractament és encara més rellevant ¿no?

Sí, és fonamental. Jo crec que aquesta regulació emocional és la que els pot possibilitar normalitzar la seva vida o no, perquè qualsevol persona no pot viure amb els extrems, no pot viure amb una intensitat emocional contínua perquè això et fa tallar la teva vida. Llavors, penso que totes aquestes situacions que viuen si no s'acompanyen i si no es poden sanar no els hi deixen avançar.

Dimensió 1: Treball de la competència de regulació emocional

- I amb relació al teu equip educatiu de quan estaves al centre d'acollida, m'agradaria saber com treballàveu la competència de la regulació emocional amb els infants i adolescents? Seguíeu alguna mena d'estratègia fixe? O bé optàveu per adaptar la manera de treballar aquesta competència segons les característiques individuals que presentava cadascú?

Aviam és com una qüestió molt transversal ¿no?. Nosaltres aquesta competència la treballàvem molt a partir de tallers. És a dir, es feien molts tallers, es feien activitats que ajudaven a la regulació emocional com per exemple el ioga, exercicis de respiració, etc. Aquestes activitats ajudaven a trobar un espai de calma a on col·locar les coses i després també es treballava molt aquesta competència en el dia a dia. És a dir, a partir de l'acompanyament en aquests nois i noies, a partir de la conversa, etc. I després, clar hi havia noies molt tancades emocionalment i que els hi costava molt parlar d'això i, en canvi, hi havia altres noies que no els hi costava tant. Llavors, clar no pots treballar la regulació emocional amb cada persona igual.

- M'has comentat que la manera en com treballar aquesta competència variava una mica segons com era cadascú, però et volia preguntar si em podries posar un exemple de com treballàveu aquesta competència amb x infant o adolescent?

Doncs mira per exemple, jo vaig tenir una noia que va ser la meva primera tutoritzada que havia tingut dos intents de suïcidi i era una noia molt intensa i s'autolesionava molt. I bueno, a més tenia un pronto molt fort i a nivell d'agressivitat també. Llavors, amb ella funcionava molt bé estar al costat, és a dir, en tot moment impedir-li que es tallés. Per tant, sempre tenir el control com a adult d'aquest fet i intentar que flueixi les seves emocions d'una altra manera. Llavors, normalment la persona quan està sola i no sent que pot agafar-se a alguna cosa doncs la seva manera de trencar aquest dolor tan gran és l'autolesió. Llavors amb ella, a mi em funcionava molt estar al seu costat. És a dir, si ella intentava tallar-se jo la parava i llavors li deia que expressés què estava passant en aquell moment per tenir la necessitat de tallar-se.

I després amb ella, també va funcionar molt provar activitats on ella pogués desfogar aquesta agressivitat. Ella tenia com molt de rancor cap a la mare, llavors aquest rancor el bolcava cap a ella mateixa i a vegades, ella havia tingut baralles molt dures. I, per tant, funcionava molt això. Tenia una energia molt calmada al costat d'ella, també li feia entendre que no li jutjaria mai aquesta energia i tampoc perquè feia determinades coses i fent-li veure que entenia la seva necessitat, però que havia de canalitzar aquesta necessitat cap a altres coses.

Llavors, per a mi és trobar una activitat que els ajudi a canalitzar i després molt d'acompanyament. És a dir, sempre des del control, o sigui, hi ha d'haver una part de

control perquè no pots consentir que un nen o una persona adolescent es faci mal però des de l'acompanyament.

Per exemple, ella havia passat per un altre centre on quan es tallava la castigaven. Jo per exemple mai l'havia castigat per tallar-se. Normalment quan es tallava, jo estava encara més per ella. Però bueno ja et dic, a vegades tot això depèn perquè hi ha persones que potser ho fan per cridar més l'atenció. Però amb ella, es va posar molt en evidència que era una qüestió de tallar el dolent emocional per passar-lo al físic. I llavors, sí que funcionava molt això perquè el dolor emocional se li calmava quan estava acompanyada, quan se sentia estimada, quan se sentia compresa.

- Em comentaves que aquesta competència a part de treballar-la més en el dia a dia, també la treballàveu a partir de tallers. Llavors, et voldria preguntar si aquests tallers realment us funcionaven?

Aviam amb les noies sí que funcionaven molt bé normalment. Però amb els nois sobretot els nouvinguts era molt més complicat perquè ells tenen com altres prioritats ¿no? És a dir, tristament fins que no solucionin allò que moltes vegades tenen interiorment que els hi fa molt de mal, de tot el procés que han viscut molt difícilment tindran una feina i una vida estable. Llavors, si tu els hi proposes un taller que sigui de buscar feina o de com s'arreglen els papers doncs llavors sí que s'interessarien, però no et posis a parlar amb ells d'emocions perquè no estan preparats i tampoc és la seva prioritat parlar d'això.

Per tant, amb noies que han patit una situació familiar complicada hi ha arribat a denunciar ja hi ha una consciència de què hi ha una cosa que no està bé i la vull canviar. Amb els nens, també costa perquè en molts casos són serveis socials o la DGAIA o l'escola qui ha denunciat i que han sortit de casa. Llavors, ells o elles potser no tenen tanta consciència de què la seva situació necessitava un canvi. Tampoc els nens igual no tenen la consciència de si mateixos que les persones ja adolescents.

Però ja et dic, amb adolescents noies funcionava molt bé. Fèiem tallers d'autoestima, fèiem tallers de regulació emocional, de tècniques de com canalitzar quan tinc una emoció negativa en comptes de posar-me en bucle. També ho treballàvem a través de pel·lícules, vídeo fòrums, i tot això funcionava molt bé.

- I a part de la feina que realitzàveu com a equip educatiu sobre treballar aquesta competència amb els infants i adolescents, comptàveu amb algun altre servei extern que es coordinés amb xarxa amb vosaltres on també treballés aquesta competència emocional amb ells i elles?

Sí, per exemple treballàvem amb xarxa i ens coordinàvem amb els Csmij i després en el centre nosaltres teníem una terapeuta i hi havia algunes noies que havien fet teràpia a

entitats especialitzades. Per exemple, hi havia algunes que anaven a la fundació Vicky Bernadet ja que teníem bastantes noies que havien patit abús i llavors anaven allà a fer teràpia.

- I cada quan fèieu les coordinacions amb els Csmij o la terapeuta?

Aviam, amb els Csmij normalment les noies quan estan en centres d'acollida són menors i, per tant, van acompanyades. Llavors, se les acompanya i normalment o s'entra al principi de la sessió o s'entra al final. Llavors, més o menys sempre hi ha com un feedback. Després, sí que es fan coordinacions amb l'equip tècnic que és qui després fa la proposta de què serà aquesta nena, és a dir, si després anirà a un CRAE, tornarà a casa, etc.

I amb la terapeuta les coordinacions eren contínuament perquè ella formava part de l'equip tècnic i amb la fundació Vicky Bernadet la coordinació també era força contínua i normalment fèiem la coordinació via telèfon.

Dimensió 2: Anàlisi del treball efectuat sobre la competència de la regulació emocional

- I ara ja més en relació al moment de treballar aquesta competència emocional amb els infants i adolescents, m'agradaria saber quin tipus de respostes us acostumàveu més a trobar? És a dir, quines actituds acostumava a mostrar l'infant o l'adolescent en aquest moment?

Doncs les noies solien estar força obertes a treballar-se d'aquesta manera i els nois menys. Sí que és veritat que quan el noi decideix participar també té una molt bona resposta i amb els nens es treballa d'una altra manera llavors no crec que siguin tan conscients que estan treballant això.

Però ja et dic, la resposta sol ser bona. Sí que és veritat que a vegades clar es toquen temes o es treballa sobre algo que és molt sensible i a vegades passen coses ¿no? de plors per exemple.

- I quan us trobàveu davant les respostes que us mostraven els adolescents de més recel a treballar això i de mostrar-se més tancats, com a equip com tendíeu a reconduir la situació?

Esque és complicat perquè els nois que estan així com molt tancats solen recórrer molt al tema del consum de substàncies. Però, bàsicament jo crec que en tots els casos el tema de què la persona se senti acompanyada i no jutjada és bàsic i llavors, hi ha nois que potser saps que estan trencats absolutament per dins i que no t'ho estan dient i que, fins i tot, si intentes treure el tema serà un problema, però el fet que tu diguis: "Mira estic aquí, sé que no estàs bé, no passa res si no m'ho vols explicar, però per poder

continuar amb el que tu vols fer això ho hem de posar en el seu lloc, perquè si no no podràs fer res". Llavors, a partir d'aquí, poc a poc sí que es van obrint.

Jo sempre tinc molt clar i això crec que ho hauria de tenir clar qualsevol professional que el primer de tot que s'ha de fer sempre quan es treballa amb persones és establir vincle. És a dir, si tu no estableixes un vincle l'altra persona no t'explicarà mai res seu o de com està o què és el que li passa. Llavors, construir aquest vincle té una feina i s'ha de fer aquesta feina primer i després ja podràs treballar, fer mil tallers i tot el que tu vulguis.

Per tant, jo penso que això és molt important. Per exemple amb els nois això passa molt. És a dir, fins que no tenen molt clar que poden tenir confiança amb tu no s'obriran i això per a mi és el més normal del món. I ja et dic, aquest vincle es construeix amb coses molt petites com per exemple que vegin que estàs per elles o ells, que no els jutges.

- I em podries explicar alguna experiència que t'hagi marcat o hagi sigut significativa per a tu a l'hora de treballar aquesta competència amb els infants i adolescents?

Doncs mira jo recordo que teníem una noia que tot el tema dels tallers, de les emocions, etc li costava moltíssim. És a dir, era molt tancada, però tenia moltes coses a dins. Llavors, jo els divendres els hi feia ioga i després del ioga sempre posava una cançó i els hi deia que escoltessin la lletra, que intentessin pensar el que els hi transmetia i llavors vaig veure aquesta noia que no parava de plorar i jo els hi vaig dir a les altres noies: "Va, ir subiendo" perquè ho fèiem al pis de baix del centre i llavors em vaig quedar amb aquesta noia i me'n recordo que aquell dia em va explicar moltes coses ¿no?, és a dir, el sentiment de soledat que tenia, el sentiment de no sentir-se estimada per ningú, de sentir-se com una pilota, etc. I doncs, em va dir que m'agraïa molt aquell moment perquè havia estat com un desfogament per ella ¿no?. I sí que és veritat que amb aquest tipus de coses va anar començant a canviar i ja et dic, va ser un moment molt maco.

- I també per tu devia ser molt gratificant que et digués això ¿no? i de veure el procés que havia fet ¿no?

Sí clar, es que en els centres això és molt maco de veure perquè normalment amb els que aconseguim fer la feina amb ells o elles, es veu un canvi molt gran.

Jo crec que el que paga aquesta professió és poder veure aquests canvis i veure com amb aquest acompanyament ho fan ells i elles, perquè jo sempre dic que nosaltres el que fem és acompanyar i si es deixen acompanyar és com que dones la mà i els ajudes a sortir del pou, però del pou surten ells i elles i qui fan els canvis són ells.

Dimensió 3: Paper de la figura de l'educadora i educador social

- I ara ja més amb relació al teu paper com a educadora social, em podries dir quines funcions consideres que realitzaves com a educadora social quan treballaves aquest tipus de competència emocional amb els infants?

Doncs el que et deia abans, jo crec que les funcions serien de suport i acompanyament. I també jo crec que de la part cognitiva ¿no?, estàs donant uns coneixements o aportant unes tècniques o estratègies i jo crec que això és més una funció educativa. Per tant, jo diria que es duu a terme una funció educativa i d'acompanyament.

- I tenint en compte les funcions generals que exercies com a educadora social en el centre d'acollida, creus que la teva figura com a professional aportava valor tant per als infants que acompanyaves com per a la societat en general? Per què?

Jo penso que pels infants i els adolescents que acompanyem claríssimament sí que els hi aportem valor, però penso que per a la societat no. És a dir, penso que la nostra professió no està gens valorada. Jo recordo durant la pandèmia que tothom òbviament aplaudia als sanitaris i bravo pels sanitaris, però nosaltres anàvem a treballar cada dia també i nosaltres també estàvem arriscant les nostres vides en el sentit que havíem d'estar treballant sí o sí i cuidant uns nens i adolescents que ells o elles soles no es podien cuidar ¿no?. Llavors, clar penso que la nostra figura no està gens valorada.

- Per tant, consideres que aquesta professió se li hauria de donar més prestigi tenint present el paper que realitzeu com a agents socials de canvi ¿no?

Sí, sobretot perquè el fet que no estigui valorada fa que els professionals es cremin molt. Clar al fet que no estigui valorada socialment ja fa que tampoc estigui valorada laboralment i llavors clar, nosaltres tenim sous massa baixos. Vull dir per la feina que fem i pel nivell d'implicació que mostrem està molt poc valorat i això encara que no vulguis et crema perquè és normal. O sigui, tu t'estàs deixant la vida amb una feina que no tens el reconeixement de la societat, però és que tampoc el tens a nivell laboral precisament per això, i sí, s'hauria d'evitar.

A més, jo sempre dic que per exemple amb el tema dels adolescents no acompanyats, el fet que hi hagi persones que estiguin treballant amb aquests nois i noies a nivell ja egoista com a societat capitalista fa que aquests nois i noies es transformin en un capital productiu per la societat. Si no doncs es convertiran en paràsits que és el que va passar amb molts nois quan no es va poder assumir a nivell de tot el sistema de protecció social i tot el que havia vingut. Però ja et dic, tot plegat no es valora gens ni mica. Jo per exemple en els centres que he treballat per nois estrangers, els veïns sempre estan en contra, sempre és el pitjor, sempre es venen a queixar, etc. i es notava molt que ningú volia tenir aquests tipus de centre al costat de casa seva.

- Llavors, entenc que amb relació al que em comentaves falta més reivindicació per part nostre a nivell de millorar aquest reconeixement cap a nosaltres i la professió i també a nivell de drets laborals i condicions ¿no?

Si si, exacte. Penso que ens movem molt poc com a col·lectiu professional. Així com altres col·lectius a la mínima ja es mouen, nosaltres ens costa molt més. Penso que som molt poc reivindicatius i que hauríem de lluitar més per aconseguir millorar aquestes condicions i equilibrar la feina que fem i la dedicació amb el sou que obtenim.

Doncs fins aquí l'entrevista, no sé si vols afegir alguna cosa més?

No, per mi ja estaria.

Doncs moltes gràcies per haver participat en aquesta investigació i agrair-te de nou el teu temps i disponibilitat per poder haver fet aquesta entrevista.

Entrevista 6

Dades identificació de l'entrevista:

Codi de l'entrevista: 6

Dia de l'entrevista: 6 d'abril de 2023

Hora de l'entrevista: 19:30 h

Duració de l'entrevista: Aproximadament 55 minuts

Format en el que s'ha realitzat l'entrevista: Online

Dades d'identificació de la persona entrevistada:

Nom: Josep

Servei on està treballant actualment i col·lectiu al que es dirigeix: Actualment, des de fa un any és el director de dos pisos tutelats de 16 a 18 anys i també és director de quatre pisos de joves extutelats amb edats compreses entre els 18 i els 21 anys.

Rol: Director en pisos tutelats i extutelats i educador social

Col·lectius de l'educació social on ha treballat al llarg de la seva trajectòria professional: Va començar a treballar en un CRAE d'adolescents. Després, va estar uns dotze anys al casal dels infants del Raval i allà va estar fent d'educador i coordinador en el centre obert, treball amb famílies i infants i també va fer d'educador en el casal jove. Després, va estar un temps treballant com a educador de carrer en el Raval. Després, va passar a ser el director d'un CRAE d'adolescents durant uns 10 anys i l'any passat ja va passar a ser director de diferents pisos per tutelats i extutelats.

Dimensió 0: *Introductòria*

Primer de tot, et voldria agrair tant el teu temps com la teva disponibilitat per haver pogut fer aquesta entrevista.

-Per començar, em podries dir de manera aproximada quants anys fa que treballes amb el col·lectiu d'infància i adolescència en risc? I al llarg d'aquest període, en quins serveis has treballat?

Doncs mira exactament fa vint-i-vuit anys que estic treballant amb aquest col·lectiu i he estat treballant en centres oberts infantils, amb treball amb família, centre obert juvenil i en CRAES.

- Ara ja més amb relació al tema, primer de tot et volia preguntar què és per tu la competència de la regulació emocional? És a dir com l'entens o com la definiries?

Doncs jo l'entenc com la capacitat per gestionar les emocions de manera positiva. És a dir, quan dic de manera positiva doncs em refereixo a poder ser tu mateix, deixar que les teves emocions puguin fluir, no deixar-te emportar per allò que diuen de "segrest emocional" i, per tant, poder regular les emocions correctament. De manera positiva no vol dir que sempre estiguis somrient i forçant-te un somriure, sinó que et puguis permetre doncs conèixer què et passa i actuar amb conseqüència. És a dir, si estàs cabrejat doncs ho estàs i ho pots compartir. Però estar cabrejat no vol dir que puguis tirar coses ni cridar, sinó que vol dir regular-te, conèixe't, és a dir, saber quins màxims tens i poder-los reconduir d'una manera positiva.

-I creus que treballar aquesta competència emocional amb infants i adolescents que han patit maltractament és encara més rellevant? Per què?

Home, jo crec que sí. És a dir, quan parlem d'aquest tipus d'infants estem parlant de què la seva gran dificultat està amb relació a la capacitat de vincular ¿no?, perquè la majoria són infants o adolescents que han passat per situacions on el vincle amb les seves famílies doncs ha estat malmès. Llavors, quan aquesta capacitat de vincle ja està malmesa des de la base, les emocions que es generen aquí poden estar o molt inhibides o poden estar molt distorsionades. Llavors, clar que és molt important treballar això amb ells i elles i treballar-ho en la vida quotidiana o sigui treballar-ho a nivell tutorial com treballar-ho fent nosaltres de model perquè nosaltres ens convertim en figures de modelatge per ells i elles. És a dir, ells sempre observen a l'adult i comparen. Llavors, nosaltres hem de ser el que deia abans de ser nosaltres mateixos i, per tant, ens hem d'autoregular molt bé perquè els infants o els adolescents ens vegin i aprenguin maneres i diferències.

- I bueno, entenc que també és important treballar això amb ells i elles de cara al seu futur ¿no?

Sí, sobretot pel seu futur però també pel seu present. Clar hi ha molts infants que a casa seva han vist moltes coses d'alts i baixos brutals com pot ser la violència, rebuig, etc i ells s'han hagut d'adaptar a major o menor mesura al que hi havia. Llavors, quan arriben

en un CRAE o en un altre recurs doncs clar els adults que estan allà es troben amb nois i noies que estan molt malmesos i que tenen molta dificultat per poder reconèixer i verbalitzar les seves pròpies emocions perquè no ho han fet mai i després per poder mirar què fer amb aquesta emoció o sentiment. Llavors, només regular això ja és molt complicat i doncs són situacions que hem d'anar treballant des de la vida quotidiana i anar preguntant amb molta cura.

Dimensió 1: Treball de la competència de regulació emocional

- I amb relació al teu equip educatiu, voldria saber com treballeu la competència de la regulació emocional amb els adolescents? És a dir, seguiu alguna mena d'estratègia fixe? O bé opteu per adaptar la manera de treballar aquesta competència segons com sigui cada adolescent?

Clar, no hi ha un pla de treball exacte. Vull dir, cada institució té segurament unes guies ¿no?. Jo en el centre on estic ara estic amb adolescents d'entre 16 a 18 anys i tenim només dos anys per treballar moltes coses i llavors doncs has de prioritzar una mica per on començar. Sovint, pel tipus d'adolescent que hi ha hem de començar per la contenció emocional. En canvi, en CRAE amb nens més petits el sistema és un altre, ja que tenim més marge de temps per poder treballar competències emocionals i poder-les planificar amb tutories o bé també en grups.

Nosaltres ara tal com estem, doncs amb adolescents no ho fem així, és a dir, no ho treballem amb grup. Simplement, es fa un treball tutorial i doncs l'equip educatiu ho té present.

- Em comentaves que amb els adolescents la forma de treballar tot això ja no és tant amb grups sinó més de manera individual a través de les tutories. Amb relació a això, em podries posar un exemple en concret de com ho treballeu amb x adolescent?

Clar es que amb cada *xaval* és diferent. Vull dir per exemple tenim cinc o sis nois estrangers que vénen de llocs molt lluny i clar estem parlant d'una distància cultural molt gran i doncs ens costa molt treballar aquest esquema "*occidental*" de les emocions amb aquest perfil concret de *nanos*. Amb altres perfils de *nanos* que són d'aquí del territori, clar quan un *xaval* és tutelat amb setze anys doncs només hi ha dues coses. Una és si és un noi que té consciència què ha de sortir de casa seva perquè està patint una situació que no pot sostenir més. Llavors, amb aquest perfil de *nano* sí que podem treballar tot el tema emocional perquè és un *nano* que ja ve amb una demanda ¿no?. Llavors, doncs amb aquest tipus de *xaval* el tutor o tutora té via lliure per fer les tutories que vulgui, per demanar suport terapèutic. Llavors, amb aquests perfils sí que ens plantejem una tutoria molt emocional ¿no? de com et sents, de treballar les emocions a través d'un històric, és a dir, de treballar les etapes de la vida amb el suport de l'educador o educadora i llavors l'educador es fixa una mica en allà on el noi s'atura i

explica on se sent millor o pitjor i llavors posa èmfasi a allò emocional preguntant-li com es sentia en aquell moment, etc. Per tant, amb aquest perfil de *nanos* es poden fer eines d'aquestes com també diaris, àlbums, etc.

I després, hi ha l'altre perfil de nois de territori que són nois que no entenen que fan en un centre. És a dir, que no entenen per què estan allà. Acostumen a ser *xavals* que han viscut una situació insostenible a casa seva i han acabat estant tutelats. Llavors clar, quan un noi és tutelat amb setze anys per ells és un gran canvi perquè estaven acostumats a fer el que volien, a no trepitjar l'institut en mesos, en delinquir alguns d'ells, etc. I clar, de sobte es troben en un lloc on li diuen quatre normes i es queden com: "¿Y esto qué es?". Llavors, clar aquí ja és una batalla amb aquest perfil de *xavals* i en aquí els educadors i educadores hem de ser una mica artistes per poder vincular a poc a poc amb ells, tenir la paciència necessària, no estar amb enfrontament permanent, procurar donar-li un espai i tornar a insistir, etc i amb el temps doncs els nois van agafant la confiança de veure que aquest adult no és un adult negatiu que els vol "fastidiar" la vida, sinó que és un adult que els vol ajudar.

Llavors, a partir d'aquí alguns d'ells comencen a canviar una mica el xip i et comencen a escoltar diferent i és aquí en aquest moment, on sobretot a través de l'espai tutorial i de la vida quotidiana on pots rascar una mica més de tota aquesta part més emocional, perquè són nois que vénen amb les emocions molt distorsionades i qualsevol límit ells ho viuen d'una manera molt agressiva. Llavors, fer que un *xaval* comenci a veure que tu quan li poses un límit no és un acte d'agressió sinó que en el fons és un acte d'estima doncs tot això moltes vegades costa molt.

- M'has comentat que una eina que utilitzeu amb alguns d'aquests adolescents és la història de vida per anar veient el seu recorregut ¿no?. Tot i això, m'agradaria saber si en els CRAES on has treballat anteriorment o en el centre on estàs actualment, treballeu aquesta competència a través d'altres dinàmiques o de tallers?

Sí, mira la nostra feina tenim la sort de què podem ser súper creatius. Llavors, ens podem inventar el que vulguem per treballar el que sigui sempre i quan es faci amb sentit. Per exemple, en un CRAE on treballava fa anys hi havien *nanos* de 13 a 18 anys on ens vam inventar un projecte de ioga i meditació i des d'aquell projecte es va poder treballar a nivell molt primari la calma, és a dir, vam poder treballar l'emoció de la tranquil·litat.

Però ja et dic, eines n'hi ha moltes des d'eines individuals fins a grupals. Llavors, les individuals són les que estarien en la tutoria, on en aquí es poden utilitzar qualsevol tècnica de treball emocional o d'habilitats socials ja sigui eines com el cronograma, o jugar també amb els genogrames familiars.

Nosaltres, també hem fet dinàmiques amb peces de Lego. Llavors, els tutors per exemple deien en els infants: "L'objectiu d'avui és construir una casa" i els educadors anaven preguntant i a partir d'aquí anaven tirant discurs ¿no? dient: "I si això fos casa

teva, on estaria l'habitació dels teus pares? A aquí. I per què? Doncs perquè prefereix-ho que estiguin lluny perquè a vegades em fan por” Llavors, a través del joc, moltes vegades aconseguies que sobretot els infants verbalitzin coses que potser d'una altra manera no farien.

Una altra dinàmica que també s'utilitza molt és el dibuix, ja sigui dibuixar entorns, família, estats d'ànim, dibuixar de manera abstracta, etc. Tot això, els fa connectar una mica amb les emocions i verbalitzar-les i parlar-ne.

- I a part de la feina que realitzeu com a equip educatiu a l'hora de treballar aquesta competència amb els adolescents, compteu amb algun altre servei extern que es coordini amb xarxa amb vosaltres on també treballi aquesta competència emocional amb ells?

Nosaltres ara mateix amb un servei extern amb qui tenim coordinació és amb el Csmij, ja que tenim alguns adolescents que van en aquest servei.

A part d'això, també tenim coordinació amb una figura que s'anomena supervisor/a. Aquesta figura el que fa és ajudar a l'equip a mirar-se cap a endins a nivell personal i relacional d'equip i també moltes vegades ens dóna una altra mirada de casos determinats d'adolescents que estan en el centre.

- I cada quant feu les coordinacions amb el supervisor/a i el Csmij?

Normalment, amb el supervisor/a ens coordinem un cop al mes. És a dir, un cop al mes ve un supervisor en el centre un parell d'hores i es fa un treball d'equip amb ell.

Pel que fa a la relació amb el Csmij doncs són les visites que tinguin els *xavals* i totes les coordinacions que des del centre se li plantegi en el Csmij.

Dimensió 2: Anàlisi del treball efectuat sobre la competència de la regulació emocional

- I en el moment en què vosaltres treballeu la competència de la regulació emocional amb els adolescents, quin tipus de respostes us acostumeu més a trobar? És a dir, quines actituds acostumen a mostrar més els adolescents en aquest moment?

Clar això depèn de l'adolescent, del vincle i del recorregut que portem amb ell. En un moment inicial, si són nois que tenen clara aquesta necessitat ens és molt fàcil i llavors estan molt receptius i fan molta demanda. En canvi, si són nois que no tenen aquesta demanda i estan com en una actitud de què no volen que ningú els hi digui el que han de fer, doncs llavors costa molt en un inici. Tot això va per fases ¿no?.

La primera fase és vincular amb ell i que no et vegi com l'enemic número 1 i la segona fase és llimar aquesta relació perquè hi hagin espais de feedback positiu, perquè vegi que tenim cura d'ell i que estem allà passi el que passi. Quan comencen a veure això,

clar canvien una mica la mirada i la relació i és una mica més fàcil començar a connectar i poder parlar de coses que els hi passa. Moltes vegades és aprofitar les seves qüestions. És a dir, moltes vegades els educadors/es anem a pinyó fix amb el que volem treballar amb l'adolescent, però realment no ens fixem amb els temes que l'interessa a l'adolescent en aquell moment. Després, també et dic que l'educador ha de ser un artista per connectar aquell tema amb el que ell vol treballar, però és important que escoltem els seus interessos.

Per exemple, si l'adolescent està frustrat perquè últimament sempre està a la banqueta i no juga quasi mai doncs és important que ens fixem en les qüestions que a ell l'interessen i en aquest cas doncs anem a treballar la frustració i li fem qüestions com: "Què sents?; Què et passa?; En quins moments t'has sentit així en el passat?". Llavors, el que et deia, és aprofitar el discurs de l'adolescent, les temàtiques que et planteja i estar molt observadors i aprofitar els espais de la vida quotidiana i no només l'espai de la tutoria.

- I per exemple, amb els adolescents que m'has comentat que potser són més reticents a voler parlar de les seves emocions, m'agradaria saber com a equip com tendiu a reconduir aquest tipus de situació?

Bueno, podem fer mil estratègies. És a dir, cada adolescent és un repte. Llavors, amb alguns doncs fem tècnica de "poli bueno/poli malo", amb altres fem que tot l'equip faci el mateix discurs, amb altres som més flexibles. Ja et dic, és una miqueta de mirar el moment i anar provant coses. Llavors, en el moment en què proves una cosa i veus que el noi connecta una mica amb algú doncs dius bueno per aquí estem veient una mica de llum, doncs seguim per aquest camí ¿saps?. És una miqueta moltes vegades anar provant. No podem tenir un sistema fix. Aquest sistema el tenim doncs a l'hora de fer protocols i tal, però tot l'art de treballar amb cada adolescent això és art i assaig.

- Clar, i també depèn del vincle que tinguis amb ell ¿no? Perquè entén que si tu no tens vincle amb un adolescent et costarà més treballar amb ell igual que a ell també li costarà poder confiar en tu i explicar-te segons quines coses ¿no?

Sí, totalment. El tema del vincle és el número 1. Llavors, els educadors/es el primer que han de fer és vincular amb l'adolescent i això sembla que sigui l'ABC, però és difícil també, sobretot quan hi ha *nanos* que no confien en el món adult i que no confien en la institució. Però ja et dic, el fet que et vegin que estàs allà preocupant-te per ells i que no veuen rebuig jo crec que això és el que destrueix una mica aquesta figura de l'adult "*xungo*" que tenen molts d'ells dins del cap moltes vegades. Llavors a partir d'aquí, doncs és una miqueta més fàcil poder establir una mica més de vincle i que aquest adolescent a poc a poc vagi confiant en l'adult.

- I em podries explicar alguna experiència que a tu t'hagi marcat o que hagi sigut significativa per a tu a l'hora de treballar aquesta competència amb els adolescents?

Per exemple una en concret de fa molt poc és amb un noi que estava a l'anterior centre on jo treballava i era un noi molt intel·ligent, però estava molt malmès. És a dir, no confiava en l'adult, tenia uns alts i baixos emocionals brutals, tenia actituds psicopàtiques, o sigui, gaudia fent mal als altres, de fer bullying de manera molt bèstia a l'institut i no connectava amb les emocions dels altres per res. I jo amb aquest noi parlava molt del que significava fer mal a les persones i picant molta pedra i mostrant-li amb cada cosa que passava quina era l'emoció de l'altre doncs ens vam adonar que no era tant psicòpata el tema, sinó que era una barrera que s'havia posat ell perquè no li fessin mal. Però clar, l'havia posat tan alta que li costava molt connectar amb les emocions dels altres. Llavors, es va fer com una feina de tot l'equip, individual, grupal per anar reconeixent les emocions en els altres perquè ell no volia parlar mai del que sent ell, llavors la feina era identificar les emocions en els altres i saber perquè se sentien així.

Llavors, un temps després que jo me n'anés de l'anterior centre, aquest noi va entrar en un declivi i va començar a fer escapoliments i es va començar a perdre's i a tenir enfrontaments molt bèsties amb els educadors. Llavors, ja no sabien què fer amb ell i estaven ja bloquejats i no trobaven la sortida i llavors van pensar que aquest noi anés al centre onestic jo ara perquè en ser un entorn més diferent ja que era més petit i amb nois més grans potser li anava millor. I llavors, doncs van fer això i en un principi, la cosa va anant funcionant. Però en aquest últim mes, doncs ha entrat un altre cop en declivi total. No sabem per què, però ha sigut un bloqueig total on ha trencat vincles amb tots els educadors i amb tots els adolescents. És a dir, no vol saber res de ningú.

Et poso aquest exemple perquè tu vas ensenyant una sèrie de qüestions i com de sobte la pressió i el dany és tan gran que fa que decaigui tot, però això no vol dir que tot s'esborri. Llavors, t'explico tot això perquè tot el tema de les emocions i tota aquesta feina, tu la vas fer i potser no es veu, però va quedant i de cara a l'adulthood doncs són coses que estan allà i que queden en el record i també en el tarannà de cadascú.

Dimensió 3: Paper de la figura de l'educadora i educador social

- I ara més amb relació al paper com a figura d'educador social, em podries dir quines funcions consideres que realitzàves com a educador social quan treballaves aquest tipus de competència emocional amb els adolescents?

Penso que sobretot exercia una funció d'acompanyament. Llavors, això implica posar límits, vol dir també sostenir quan les coses no van bé, estar allà per ell i fer-li veure que

li donem un suport incondicional passi el que passi. És a dir, el professional li ha de fer veure que malgrat passin coses la seva obligació és estar al seu costat. Això no vol dir que li passem tot ¿saps?, sinó que simplement ha de saber que hi ha uns límits i que malgrat tot té un espai on se l'ajudarà.

- I tenint en compte les funcions generals que exerceix l'educador/a social, creus que aquesta figura com a professional aporta valor tant per als adolescents que acompanya com per a la societat en general? Per què?

Mira, jo precisament avui estava parlant amb un company i ens queixàvem de tot el tema dels convenis a nivell laboral que tenim i el company em feia la reflexió de què des de l'època de la pandèmia sí que està la nostra professió com més visibilitzada, però que tampoc està gaire reconeguda i no se sap ben bé què fem. O sigui, nosaltres sí que ho sabem, però la població en general no sap què és el que fem. Llavors, nosaltres sí que sabem molt el valor de què un *xaval* passi per les nostres mans, de sostenir-lo, de vincular-lo a coses, de treballar amb la família, etc. Vull dir, per nosaltres tot això té un valor espectacular, però socialment no se sap.

Llavors, una de les missions que tenim també nosaltres és de reivindicar-nos com a figures que treballem moltíssimes coses que són molt útils per la societat, perquè cada noi o noia amb el que es fa una bona feina i que pot tenir una vida normalitzada i feliç és brutal perquè és una persona que tindrà un funcionament autònom, lliure, positiu i feliç i que segurament, si no hagués passat per segons quins entorns i influència educativa nostra, doncs potser també hauria tingut una vida feliç i autònoma o potser hauria tingut bastants números per no tenir aquest tipus de vida i ser "*disfuncional*", infeliç i hagués caigut en mil històries. Llavors, jo penso que socialment sí que aportem molt, però no ho sabem explicar.

- I partint de l'anterior pregunta, entenc que consideres que aquesta professió se li hauria de donar més prestigi tenint present el paper que realitzeu com a agents socials de canvi ¿no?

Sí, no sé si prestigi o reconeixement. També t'he de dir que el reconeixement primer ens l'hem de donar nosaltres i nosaltres no ens el sabem donar. Llavors, això és una de les qüestions que des de la universitat hem de saber explicar i poder explicar-ho bé i si no ens donem valor nosaltres no ens vindrà donat de fóra. Llavors, hem de saber explicar millor què fem i hem d'escriure més i tot això també ens ha de servir per reivindicar-nos i reivindicar també les nostres condicions laborals perquè la nostra professió és duríssima i no se sap això. És a dir, no se sap el que sostenim cada dia, el que veiem cada dia i, per tant, la societat no és conscient. No necessàriament ha de ser tot violent i agressiu, però sí que és veritat que pel que sostenim nosaltres com a professionals hem d'estar molt forts i molt centrats. És a dir, aquesta feina no la pot fer qualsevol i si algú està en una situació de crisi personal això es nota a la feina i en el fons quan estem així no fem una bona feina perquè no estem centrats. Amb això no vull dir que no ens podem

permetre estar malament, però sí que és important estar centrats per fer front al que ens trobem cada dia.

Doncs fins aquí l'entrevista, no sé si voldries afegir alguna cosa més?

No, per mi no. Gràcies!

Moltes gràcies a tu per haver participat en aquesta investigació i agrair-te de nou el teu temps i disponibilitat per poder haver fet aquesta entrevista.

Entrevista 7

Dades identificació de l'entrevista:

Codi de l'entrevista: 7

Dia de l'entrevista: 11 d'abril de 2023

Hora de l'entrevista: 11 h

Duració de l'entrevista: Aproximadament 55 minuts

Format en el que s'ha realitzat l'entrevista: Online

Dades d'identificació de la persona entrevistada:

Nom: Àngela

Servei on està treballant actualment i col·lectiu al que es dirigeix: Està en un CRAE de Barcelona i es dirigeix al col·lectiu de l'adolescència. Concretament, aquest CRAE només està format per nois amb edats compreses entre els 6 i els 17 anys. Però, actualment només hi ha adolescents d'entre 11 a 17 anys.

Rol: Directora CRAE i anteriorment educadora social.

Col·lectius de l'educació social on has treballat al llarg de la teva trajectòria professional: Va començar a treballar amb el col·lectiu de diversitat funcional, concretament en una residència amb paralítics cerebrals. Va estar allà uns quatre anys treballant i, després, la van traslladar en el CRAE on està actualment. En aquest Crae va començar treballant com a educadora social, després va estar a coordinació i ara està assumint la direcció perquè el director que hi havia abans es va jubilar i estan a l'espera que la seva plaça quedi coberta.

Dimensió 0: *Introductòria*

Abans de res, volia agrair-te la teva disponibilitat i el teu temps per poder fer aquesta entrevista.

-Per començar, voldria saber quants anys fa aproximadament que treballes amb el col·lectiu d'infància i adolescència en risc que està sota mesura de tutela? I durant aquest període, en quins serveis has treballat en altres serveis?

Doncs mira porto ja deu anys treballant amb aquest col·lectiu i respecte als serveis, només he treballat en CRAES.

- I ja més amb relació al tema de l'entrevista, primer et voldria preguntar què és per tu la competència de la regulació emocional? És a dir, quan tu sents aquesta paraula com l'entens o com la definiries?

Per mi el tema de la regulació emocional és més un acompanyament de cara als menors. Pensa que tot *nano* que entra en un centre, entra molt tocat. És a dir, porta una motxilla molt gran que s'ha d'anar desgranant a poc a poc. També, primer has d'anar guanyant el vincle amb l'adolescent, que tinguin suficient confiança amb tu per poder-te explicar determinades coses. Tot aquest tema de l'acompanyament i la regulació ho treballem conjuntament amb els Csmij, però l'equip educatiu fa molta feina.

-I bueno, llavors entenc que creus que treballar aquesta competència emocional amb infants i adolescents que han patit maltractament és encara més rellevant ¿no?

Sí, totalment.

Dimensió 1: *Treball de la competència de regulació emocional*

- I ja més amb relació al teu equip educatiu, primer de tot et voldria preguntar per com treballeu la competència de la regulació emocional amb els infants i adolescents? És a dir, segueix alguna mena d'estratègia fixe? O bé opteu per adaptar la manera de treballar aquesta competència segons com sigui cadascú?

Sí, és a dir, adaptem la manera de fer segons les necessitats que presenti l'adolescent perquè hi ha moments en què el noi està més predisposat a parlar i hi ha altres moments en què no. O sigui tu no pots plantejar tenir una estratègia educativa quan el *nano* no està en predisposició a treballar. Llavors, nosaltres tot i tenir un PEI i uns objectius que volem treballar amb el *nano* i que moltes vegades aquests PEI'S al ser participatius són objectius que els volen treballar ells mateixos, en aquell moment no té una predisposició a parlar de determinats temes. Llavors, t'ho has de fer venir bé i has de conèixer prou bé el *nano* per veure en quin moment pots treure determinats temes.

- I em podries posar un exemple de com treballem aquesta competència amb x adolescent?

Bueno, puc explicar-te així una mica en línies transversals. Llavors, ens entra un *nano* ¿val?. Nosaltres sabem la problemàtica que té aquest *nano* i sabem perquè el *nano* entra en el centre. Posem que ha estat un *nano* maltractat per part de la parella de la seva mare i que es tracta d'un ingrés d'urgència. Nosaltres, hem de fer-li l'acollida i nosaltres en aquest moment de l'acollida, en cap cas li parlarem del perquè, sinó que aquesta acollida és per explicar-li les normes del centre, perquè conegui als companys, als educadors/es. Aquesta primera acollida acostumem que la faci sempre el tutor de l'infant o l'adolescent en concret perquè la persona que arriba sempre es queda amb la primera persona que l'acull i el vincle és molt més fàcil fer-lo amb qui et dóna la benvinguda que amb la directora per exemple perquè ho veuen com un "estament superior".

Llavors, en el moment en què el *nano* entra donem un més aproximadament perquè es vagi adaptant i nosaltres fem un protocol d'observació i a partir que tot l'equip omplim aquest protocol, doncs aleshores ens marquem uns objectius. El primer PEI acostuma a ser fet per als professionals, és a dir, no entra el *nano*. Llavors tenim un mes on ens marquem uns objectius i en aquest mes, el *nano* ja comença a conèixer la normativa, ja coneix els educadors i comença a establir el vincle amb el seu tutor/a. Llavors, elaborem el primer PEI i el tutor que ha tingut el suport de tot l'equip educatiu per omplir aquest protocol, es marca uns objectius molt bàsics, però, ell va fent tutories un cop a la setmana d'una hora aproximadament per treure determinats temes que el professional vol parlar, però també recull el del *nano*.

Per tant, en el moment en què passa uns tres mesos ja coneixem més o menys les necessitats del noi i a partir d'aquí, és el tutor/a qui comença a fer aquest acompanyament. Però, tots els professionals que intervenim amb aquest *nano* també en certa manera l'acompanyem. Quan el *nano* se sent segur ell ja comença a deixar històries de la seva vida. Si parlem de què aquest *nano* ha entrat per maltractament, el que no farem és que qualsevol professional pugui parlar amb ell sobre aquest tema, sinó que ho derivem a l'espai de tutoria perquè el tutor/a és qui té tota la potestat per posar-se en contacte amb tots els serveis amb els quals el *nano* intervé. O sigui, jo no agafaré i "trepitjaré" a un company perquè el *nano* m'ha dit que: "He tenido una pesadilla porque recuerdo cuando x me estaba pegando", si no que el que jo faré serà escoltar-lo i anar-li preguntar coses amb compte com per exemple com et puc ajudar? Què puc fer?, etc, però sempre amb la coletilla de: "Escolta mira això li explicaré al teu tutor perquè tu puguis parlar i puguis esplaïar-te més". Per tant, en aquest cas, el que hauria de fer jo és recollir la necessitat del *nano*, però dir-li que ho treballarà més en l'espai tutorial. Llavors, nosaltres l'acompanyem el treballem d'aquesta manera. O sigui, nosaltres sempre recollim tota informació i sempre fem acompanyament, però tots els temes que són més "peliagudos" sí que els treballem en un espai molt més íntim i intentem que

sigui el tutor/a o cotutor qui pugui treballar aquests aspectes. I aquests aspectes, tampoc els traiem en reunió d'equip. O sigui, hi ha elements que són prou "íntims" perquè sigui el tutor/a qui ho vagi treballant i no agafem i escampem el tema en una reunió d'equip que tothom se n'assabenti.

- Em comentaves que aspectes d'aquesta competència emocional els treballeu més en l'espai tutorial entre adolescent i tutor/a, però m'agradaria saber si també destineu alguna estona fixe ja sigui a la setmana o al mes a treballar aquesta competència a través per exemple d'altres dinàmiques o de tallers?

Sí, per exemple també fem assemblea. A vegades, hi ha objectius que potser li estan angoixant molt a un *nano* que els treballem de forma grupal. Llavors, és una assemblea obligatòria i no la fem cada setmana, sinó que la fem un cop al mes i treballem diferents aspectes. Per exemple, l'últim tema que vam tractar és l'homosexualitat. És a dir, tenim un *nano* que fa poc es va declarar obertament homosexual i a ell li costa ser tal com és ell. Aleshores, vam estar tractant el tema de l'homosexualitat trencant estigmes, vam estar comentant entre tots una mica tot el tema sexual i les diferents sexualitats que hi ha.

Per tant, destinem espais que tenim en conjunt amb tot el grup, per treballar aspectes d'aquest tipus que poden angoixar a un únic noi o a més d'un noi. O sigui, l'assemblea no és únicament per parlar de normatives sinó que ens plantejem doncs molts temes d'aquests. Llavors, arran de nosaltres obrir el tema de l'homosexualitat, vam demanar que s'elaborés un taller per part del SAAH per treballar tot el tema de les masculinitats i les diferents masculinitats. És un espai que vam destinar dues tardes durant dues setmanes. Ens va venir un professional extern perquè d'aquesta manera seria diferent perquè al ser una persona desconeguda doncs els *nanos* es podrien mostrar tal com són.

- Abans, em comentaves que amb relació al treball que feu d'aquesta competència, també compteu amb el treball en xarxa amb els Csmij ¿no?. Llavors, a part dels Csmij, voldria saber si compteu amb algun altre servei extern que es coordini en xarxa amb vosaltres on també treballi aquesta competència amb ells?

Clar, això depèn de la necessitat, perquè també pot entrar el SEJAS (Servei d'Orientació a joves en temes de sexualitat). També, hi ha altres *nanos* que estan assistint en diferents teràpies d'altres fundacions. O sigui intentem tenir moltes coordinacions amb tot el tema de serveis i sexualitat. Nosaltres estem en el moment en què la sexualitat s'està despertant, s'estan descobrint i li donem molta importància a tot aquest acompanyament.

- I de manera aproximada, cada quant feu aquestes coordinacions?

Doncs amb els Csmij cada tutor/a té via directe amb el terapeuta del seu *nano*. Nosaltres tenim com a referència la fundació nou barris. En aquesta fundació, tots els *nanos* que estan assistint a teràpia doncs tenen un terapeuta ja sigui psicòleg o psiquiatre i un cop al mes com a equip fem amb els Csmij el que nosaltres diem com a sessions de suport, on presentem un cas d'un dels nostres *nanos* i li plantegem aquells dubtes o aquelles angoixes que nosaltres com a equip estem patint sobre un *nano* determinat i el tractem a fons. Llavors, nosaltres quan fem aquest tipus de presentació fem una breu història familiar, el perquè va entrar en el centre, la situació actual i quines són aquestes angoixes. Llavors, amb la persona que nosaltres tenim de referència doncs tractem tot el tema de necessitats del *nano*, aspectes rellevants que a nosaltres ens criden l'atenció ja sigui de la seva personalitat, de la seva conducta, a nivell d'estudis, etc. i d'allà elaborem com unes pautes a seguir com a equip.

De totes maneres, el tutor o tutora sempre que ho cregui necessari pot tenir interconsultes amb el terapeuta del *nano* en concret, és a dir, sempre que ho cregui convenient pot parlar amb el terapeuta, però mai el terapeuta li explicarà a l'educador/a de què parlen ell i el *nano* durant la teràpia. Llavors, en cas que com a equip no podem presentar el cas, llavors sí que podem tenir una coordinació amb el terapeuta per dir-li les coses que ens preocupen i doncs anem bastant de la mà amb els Csmij.

Dimensió 2: Anàlisi del treball efectuat sobre la competència de la regulació emocional

- I ara, ja més amb relació en el moment de treballar aquesta competència emocional amb els adolescents, m'agradaria saber quin tipus de respostes us acostumeu més a trobar? És a dir, quines actituds acostuma a mostrar l'adolescent en aquest moment?

Doncs quan nosaltres intentem treure el tema normalment ens trobem rebuig. Quan és el *nano* qui vol parlar, és quan tu ho has de deixar tot per recollir aquest neguit que ell té. Llavors clar, en el moment en què tu estàs tractant un tema que a ell li està provocant molta angoixa, l'actitud d'ell canvia totalment. O sigui ells tenen com una "patata calenta" que necessiten treure-se-la de sobre i en el moment en què tu els fas cas i en el moment en què tu dones la teva opinió que ells realment la demanen és com que es treuen un pes de sobre. O sigui és com que el problema te l'han passat a tu perquè tu com a adult l'ajudis a gestionar. És a dir, ells tenen com un nus a l'estómac i quan poden expressar i posar paraules al que els hi està passant, l'actitud del *nano* dins del centre canvia. Per tant, un *nano* pot ser molt problemàtic, però en el moment en què aconsegueix parlar del que li està angoixant i ja s'ha tret aquest pes, la seva actitud canvia i passa a ser un *nano* molt col·laborador, passa a ser un *nano* que se sent estimat i entès i llavors passa a ser un *nano* col·laborador dins del centre. O sigui quan trenquem

aquesta barrera, l'actitud del *nano* de ser totalment refractari a l'acció educativa es torna al revés i et demana consell, vol estar amb tu en els llocs que tu estàs, etc. Per tant, passem d'una actitud totalment reacia cap a l'adult a un *nano* que necessita de l'adult.

- O sigui quan veu que pot comptar i confiar en l'adult canvia el xip en el centre ¿no?

Sí, totalment. És un acte de maduresa. Llavors clar, en el moment en què tens un *nano* que sempre l'han catalogat com un *nano* problemàtic i com un *nano* que és dolent doncs clar fa que portin una motxilla emocional que és com la seva zona de confort. En el moment que l'adult l'ajuda a entendre aquesta situació que ell està vivint canvia totalment. O sigui el que necessiten els *nanos* que tenim aquí al centre és algú que destini una estona a escoltar-lo i a ajudar-lo. Pensa que per un *nano* no és fàcil prendre la decisió de no voler saber res de la seva família o no voler estar tant amb la família. Llavors, quan algú l'acompanya i quan ell no pot posar paraules i l'adult li posa les paraules el *nano* comença a prendre un altre tipus de camí. És a dir, molts *nanos* amb el temps veuen una altra realitat i veuen que li estan donant una altra oportunitat que a casa seva no tindrien i sobretot que no estan decidint per ells. Tot això, fa que s'adonin que els estan ajudant a créixer i molts decideixen canviar de rumb en la seva vida.

- I amb relació a les respostes amb les quals us acostumeu a trobar en el moment de treballar aquesta competència emocional, abans em comentaves que alguns dels adolescents mostren rebuig ¿no?. Davant d'això, m'agradaria saber com a equip com tendiu a reconduir aquest tipus de situació?

Doncs buscant la persona que més vincle té amb el *nano* i no té per què ser el tutor/a. Vull dir, potser l'adolescent té més feeling amb un educador que no sigui el seu tutor. Llavors, si per exemple un *nano* amb mi com a tutora no vol parlar d'un tema en concret, però sé que amb un altre educador sí que es mostra més obert doncs pot ser ell i jo treballarem en equip. O sigui hi hauran determinats temes que li passaré a l'educador com dient: "Aviam si pots agafar aquest *nano* i en algun moment que hagi de sortir a comprar x cosa doncs te l'emportes i l'intentes treure el tema." D'aquesta manera, s'intenta reconduir situacions d'aquests tipus.

- I em podries explicar alguna experiència que t'hagi marcat o hagi sigut significativa per tu a l'hora de treballar aquesta competència amb algun adolescent?

Un exemple que et podria posar és un de fa uns anys on un *nano* va ser apunyalat a la Sagrera. Es tractava d'un *nano* que no volia estar dins del centre i era el segon ingrés que ens feien d'aquest *nano*. Era un *nano* totalment refractari a qualsevol acció educativa i que a més era un *nano* que si s'empenyava et retirava la paraula i et tractava com si fossis una esclava. Aquest *nano* no volia tenir vincle amb ningú. Llavors, un dia va ser apunyalat perquè li van robar el mòbil i quan va reconèixer qui l'hi havia robat es va enfrontar i llavors va ser quan el van apunyalar. Van trucar al que ara és l'antic director

del centre i aquest automàticament va anar directe a l'hospital per estar amb ell. En aquest *nano* se li havien de fer unes cures i l'havíem de deixar reposar. Doncs resulta que aquest *nano* en veure com a punt de "dinyar-la" tots ens vam bolcar amb ell, és el que et comentava abans de què va canviar totalment l'actitud. És a dir, en el moment en què va veure que l'adult es preocupa per ell doncs va canviar totalment. De fet, aquest *nano* és dels *nanos* que mira que ens ho ha fet passar malament, però és dels *nanos* que un cop ha marxat més el trobo a faltar. O sigui, la seva percepció al veure's acompanyat emocionalment, cuida't i veure que l'enteniem i que sobretot no el jutjàvem perquè s'hagués posat enmig d'una baralla i l'haguessin apunyalat doncs el va fer canviar i la seva actitud dins del centre i de cara a la vida va canviar moltíssim. Per tant, va ser un canvi total i veure aquest canvi i aquest procés que va fer va ser molt gratificant.

Dimensió 3: Paper de la figura de l'educadora i educador social

- I ara ja més amb relació al paper que exerceix l'educador i educadora social, voldria saber quines funcions consideres que realitzaves com a educadora social quan treballaves aquest tipus de competència emocional amb els adolescents?

Jo crec que la funció principal és ajudar a l'adolescent a créixer. I quan dic ajudar, no em refereixo a imposar el que ha de fer, sinó a ajudar-lo i respectar. Tu pots aconsellar una cosa que tu no faries, però no és la teva vida sinó que és la vida d'un *nano* amb el qual tu estàs treballant. Per tant, tu no pots imposar i has d'ajudar a què el *nano* vagi creixent amb uns valors i intentar treure'l de situacions que es pugui posar en perill, però, al cap i a la fi, la decisió és seva. Llavors, has d'ajudar-lo a créixer.

- O sigui, també seria fer-li una mica de guia ¿no?

Sí, exacte.

- I tenint en compte les funcions generals que exerceix l'educador/a social, creus que aquesta figura com a professional aporta valor tant per als infants i adolescents que acompanya com per a la societat en general? Per què?

Sí, totalment. La figura de l'educador/a social és una figura totalment necessària. O sigui en el moment en què tries totes les varietats del món social, quan ja tens l'opció de triar entre educació social i treball social, ja decantes tota la teva experiència i tot el teu món, És a dir, l'educació és acció. Llavors, un educador o educadora social es posarà en mil històries abans de fer un informe negatiu i haurà d'explorar totes i cadascuna de les realitats del *nano*. Ja et dic, jo penso que és una figura totalment necessària en qualsevol àmbit i és una professió de pica pedra contínuament. És a dir, jo crec que es tracta d'una professió que mai ens donem per vençuts i sempre acabem trobant un pla b.

- I partint de l'anterior pregunta, consideres que aquesta professió se li hauria de donar més prestigi tenint present el paper que realitzeu com a agents socials de canvi? I per què?

Sí, jo crec que sí. Som unes figures totalment necessàries. De fet, tenim un col·legi que no se li dóna la importància que se li hauria de donar, tampoc se li dóna el valor tècnic que hauria de tenir, no se'l convida a moltes taules sectorials on es debaten temes que són totalment importants i vitals. Nosaltres som les figures directes d'intervenció en el que sembla que la nostra paraula no serveix-hi. És a dir, penso que no se'ns dóna el valor que hauríem de tenir. Per exemple, ha costat moltíssim que un educador social entri dins d'una escola i ja s'ha vist com es tracta d'una figura totalment necessària perquè en les escoles hi ha moltes famílies desestructurades i molts *nanos* que ho estan passant molt malament i que l'educador o educadora social pot acompanyar. Llavors, si se'ns escoltés una mica més, veurien com no som una figura que haguem de tapar forats sinó que la nostra feina és detectar-los abans que surtin i fer tot un treball de prevenció.

Doncs fins aquí l'entrevista, no sé si voldries afegir alguna cosa més?

No, per mi ja estaria.

Doncs moltes gràcies per haver participat en aquesta investigació i agrair-te de nou el teu temps i disponibilitat per poder haver fet aquesta entrevista.

Entrevista 8

Dades identificació de l'entrevista:

Codi de l'entrevista: 8

Dia de l'entrevista: 12 d'abril de 2023

Hora de l'entrevista: 9:15 h

Duració de l'entrevista: Aproximadament 30 min

Format en el que s'ha realitzat l'entrevista: Online

Dades d'identificació de la persona entrevistada:

Nom: Pere

Servei on està treballant actualment i col·lectiu al que es dirigeix: Actualment, està coordinant dos pisos de l'àrea de suport al jove extutelat. És a dir, són pisos adreçats a joves entre 18 a 21 anys que prèviament han estat tutelats o tutelades.

Rol: Educador social i professor associat a la UAB.

Col·lectius de l'educació social on ha treballat al llarg de la seva trajectòria professional: Va estar treballant a justícia juvenil i també va estar a la fiscalia provincial de Barcelona on acompanyava als joves i les seves famílies durant tot el procés judicial i després, va estar treballant en un CRAE de la DGAIA.

Dimensió 0: *Introductòria*

Primer de tot, et voldria agrair tant el teu temps com la teva disponibilitat per haver pogut fer aquesta entrevista.

-Per començar, durant quants anys diries que has estat treballant amb el col·lectiu d'infància i adolescència en risc que està sota mesura de tutela? I al llarg d'aquest període, en quins serveis has treballat?

Bàsicament, he estat quinze anys repartits entre deu o onze anys treballant al sistema de protecció a la infància com per exemple el CRAE i quatre o cinc anys treballant al sistema penal juvenil.

- I ja més amb relació al tema de l'entrevista, primer de tot et voldria preguntar què és per tu la competència de la regulació emocional? És a dir, quan tu sents aquesta paraula, com l'entens o com la definiries?

Doncs mira és una competència que jo l'entenc com la capacitat que té un ésser humà de regular les seves emocions davant de les diverses circumstàncies, contextos i situacions que li pertoquen viure. En el cas dels educadors o educadores, seria regular totes les emocions de tot el patiment que tenen els infants i com poder acompanyar-los en un procés tan dolorós com és la separació del nucli familiar o reviure relats de maltractament, d'abús, etc. I en el cas dels infants, ho entenc com sobreviuen o com se sobreposen a tot el maltractament o a tota la negligència viscuda que crec que també té molt a veure amb la resiliència.

-Per tant, entenc que tu com a professional creus que treballar aquesta competència emocional amb infants i adolescents que han patit maltractament és encara més rellevant ¿no?

Sí, totalment. Ja et dic, són infants i adolescents que han passat per situacions molt complicades i necessiten que els ajudem i els acompanyem en tot aquest procés de com regular les seves emocions i també de com regular-se davant dels altres.

Dimensió 1: *Treball de la competència de regulació emocional*

- I ja més amb relació al teu equip educatiu de per exemple quan estaves en el CRAE, m'agradaria saber com treballàveu la competència de la regulació emocional amb els infants i els adolescents? És a dir, seguíeu alguna mena d'estratègia fixe? O bé adaptàveu la manera de treballar aquesta competència segons com era cada infant o adolescent?

Sí, la manera de treballar tot això s'adaptava una mica a cada infant i cada adolescent. Jo penso que l'objectiu del sistema de protecció és individualitzar respostes. És a dir, no hauria d'haver-hi respostes homogènies per cada situació i a nivell d'equip hi ha moltes maneres de treballar aquesta competència. Primer, a nivell individual jo crec que cadascú ha de disposar de les seves competències personals i professionals per poder treballar les emocions. És a dir, el com desconnecto de la feina, el com m'afecten aquestes situacions de maltractament, el com m'afecta la manera en com s'adrecen a mi els infants o els adolescents per exemple no prendre-m'ho com alguna cosa personal. Després ja a nivell d'equip petit, és a dir, les reunions de pis que són setmanals. Jo crec que són bastant *xules* si s'aprofiten per poder parlar de com m'afecta a mi aquestes situacions i després, ja més a nivell d'equip o a nivell d'entitat també s'havia treballat a partir de processos de supervisió que és com el que té explicat de les reunions de pis però a cor obert i amb tot l'equip. És a dir, són processos de supervisió de casos, processos de supervisió d'aquestes emocions, etc.

- Al principi, em comentaves que la manera de treballar aquesta competència emocional variava una mica en funció de com era cada infant o adolescent, tot i això, et voldria preguntar si em podries posar un exemple en concret de com la treballàveu amb x infant o adolescent?

Doncs mira, per exemple amb els adolescents és molt important l'acompanyament sobretot en espais més informals. Jo sempre dic que les millors tutories les feia fent coses del dia a dia amb el noi o noia com per exemple netejant els plats, veient algun programa de la tele, etc i no pas parlant en un despatx. Jo penso que són en els moments quotidians quan tu pots parlar de tot el tema de les emocions. Mira per exemple, el programa aquest que veuen molts adolescents que es diu *La que se avvicina o Mujeres y hombres y viceversa* doncs a mi em servien molt per treballar totes les emocions i moltes dimensions que pot ser en un espai tutorial les noies sobretot es tancaven més, per exemple amb tota la dimensió socioafectiva, la psicosexual, etc. Llavors, jo aquestes dimensions les treballava molt veient aquesta mena de programes perquè sorgeixen accions quotidianes a la tele que tu les pots rescatar i elles les relacionen amb situacions doncs de la seva vida o de les seves preocupacions. Per tant, aquesta manera de treballar seria més des d'un espai informal.

Amb els petits, treballàvem molt aquesta competència a través del joc simbòlic, de l'espai del sopar, a l'hora del conte, etc. Tot això, també és molt important perquè puguin identificar i expressar aquestes emocions ¿no? i a partir d'aquí, treballar-les.

Ja et dic, jo m'atreveria a dir que aquesta competència es treballava a tot arreu i en tot moment a través de l'espai tutorial i el vincle que jo crec que és l'eina més poderosa que tenim els educadors i educadores socials.

- I a part de treballar aquesta competència d'una manera més informal, et voldria preguntar si destinàveu una estona fixe a la setmana o al mes a treballar tot el que envolta aquesta competència a través de dinàmiques o de tallers?

Sí, per exemple setmanalment o cada quinze dies fèiem assemblees. En aquestes assemblees parlàvem dels conflictes quotidians, no només per parlar de la normativa sinó també de com se sentien ells respecte a aquesta normativa ¿no?. És a dir, les injustícies que ells o elles creien, com els hi ha sentat que x educador o educadora els hi hagi dit tal cosa. També parlàvem de la relació amb els companys i les companyes.

Després, una altra cosa que vam fer va ser un equip de participació i comunicació. Era una dinàmica semblant al consell dels infants. Concretament, hi havia un representant dels educadors i un representant dels infants i adolescents per poder fer millores de cara a l'entitat, a horaris, a reclamacions que tenien ells com per exemple l'ús del mòbil, l'ús de l'internet, també volien fer activitats conjuntes, etc. I arran d'aquesta dinàmica una proposta que va sortir va ser fer colònies i fer activitats que ells reclamaven i jo crec que aquestes fins i tot, van millorar tot el tema competencial a nivell emocional.

- Clar i a través d'aquesta dinàmica que em comentaves, tot això a ells i elles els anava molt bé en tots els sentits no?

Sí, ja et dic donar-li veu a la infància i a l'adolescència va molt bé perquè els fas partícips de les accions socioeducatives que generem nosaltres i si els fem partícips ells i elles aquestes accions se les creuen i les executen. Si no el que faran és enfrontar-se a tu i rebutjar-les per així dir-ho.

- I a part del treball que vosaltres com a equip realitzàveu sobre aquesta competència, voldria saber si comptàveu amb algun altre servei extern que és coordines en xarxa amb vosaltres on també treballés aquesta competència emocional amb ells i elles?

No, alguna vegada havíem fet supervisions que aquestes sí que eren amb entitats externes i el que feien era supervisar tot el tema emocional i després també s'havia fet alguna formació aliena a l'entitat però ja està.

Dimensió 2: Anàlisi del treball efectuat sobre la competència de la regulació emocional

- I amb relació en el moment en què treballàveu aquesta competència emocional amb els infants i adolescents, m'agradaria saber quin tipus de respostes us acostumàveu més a trobar? És a dir, quines actituds acostumaven a mostrar els infants o els adolescents en aquest moment?

Clar això depèn de com estigui treballat prèviament l'infant, depèn de la seva capacitat que tingui de resiliència i depèn també del vincle que hagi generat amb l'educador o educadora. És a dir, no et podria donar una resposta universal, però sí que són processos

molt llargs en els infants i en les respostes perquè la primera reacció que té un infant davant de les emocions és tancar-se o no identificar-les. O sigui, si les identifica es tanca i si no les identifica és perquè no sap identificar-les, ja que ell no té les pròpies competències per poder-les identificar.

Llavors, a través del vincle i a través de tots aquells espais quotidians de cura, d'afecte, d'acompanyament, etc ja sí que acostumen a obrir-se més i et comencen a explicar de forma explícita com se senten, com s'han sentit, què han viscut, què no han viscut, etc. El que passa és que això repercuteix sobretot el vincle amb el temps i el temps repercuteix amb l'estabilitat laboral. Llavors clar, *nanos* que han passat per cinc o sis educadors doncs després els hi costava molt tornar a explicar el que els hi passa i com es senten perquè tenen la sensació de: "Para qué te lo voy a explicar, si después ya te irás a otro centro." En canvi, els que ja portaven més temps amb el seu educador o educadora de referència llavors clar en aquí hi havia un vincle tan potent que es podia regular força bé les emocions o les respostes de l'infant o l'adolescent eren positives davant del treball emocional.

- Al principi em comentaves que a vegades alguns infants o adolescents mostraven com tancament o evitació a l'hora de parlar de les seves emocions, davant d'això et voldria preguntar com a equip com tendíeu a reconduir aquest tipus de situació?

Bueno, sobretot et diria identificar de quina manera aquests infants que són més hermètics o que no mostren tanta predisposició a mostrar les emocions s'obren en diversos espais per exemple o en quin professional s'identifica. És a dir, per exemple potser la companya que està de nit em diu: "Ostres, doncs mira a l'hora del conte el nen s'obre molt". Llavors, en aquest cas aprofitar aquestes estones per rescatar o per intentar autoregular les seves emocions. O per exemple et diuen: Mira aquella noia que és molt agressiva amb nosaltres, ara està jugant en un equip de futbol i allà no presenta cap problemàtica d'agressivitat." Llavors en aquest cas dius doncs anem a aprofitar l'esport com una eina per intentar canalitzar i obrir l'esport no només fora sinó dins del crae per exemple. A partir d'aquí, són moments també informals que permeten doncs canalitzar o regular totes aquestes emocions. És intentar sobretot descobrir de quina manera es poden obrir aquests infants o adolescents, identificar amb qui s'obren i en quins espais s'obren.

- I em podries explicar alguna experiència que t'hagi marcat o hagi sigut significativa per a tu a l'hora de treballar aquesta competència amb algun infant o algun adolescent?

Mira una que et podria dir era en el moment en què feia algun tipus de contenció en algun infant. Per a mi era un moment molt dur, però que si ho feies mitjanament bé podies rescatar molt a nivell emocional i es generava un vincle increïble. Quan et dic

rescatar, em refereixo a no només fer la contenció per parar aquesta conducta agressiva sinó després fer tot un acompanyament i tota una recollida a nivell emocional. Per exemple preguntar-li com t'has sentit?, etc. Jo en aquest moment, una cosa que a mi m'ajudava bastant era doncs expressar com m'havia sentit amb l'infant quan m'insultava, quan em mossegava o directament m'agredia i fer-li veure que a mi tot això no m'agradava i a partir d'aquí ja no et veu com un enemic. Llavors, el que feia l'endemà era fer-li veure o demostrar-li que m'importava i que no perquè m'hagués agredit el dia anterior doncs jo canviaria la seva posició per a ell, sinó fer-li veure que m'importa. Això jo crec que és molt important.

Després, altres moments són més informals com per exemple anar a veure la cantada de Nadal que fan alguns infants en les seves escoles, anar a veure un partit de futbol d'algun nen o nena del centre. Per a mi, acompanyar-los en aquests moments era molt important i també normalitzar sobretot aquesta relació. Ja et dic, a mi aquests moments de l'espai quotidià m'han marcat molt. Jo crec que per ells i elles són moments que marquen molt a nivell emocional i, sobretot, també marquen la relació socioeducativa.

- Clar perquè de manera indirecta, el tema del vincle s'accentua més amb el nen o la nena en concret i després si els hi demostres que estàs allà per ells i et preocupes per ells la seva visió cap a tu canvia totalment ¿no?

Sí, canvia de manera radical. El que passa és que és pica pedra. O sigui no és tan fàcil. Vull dir a vegades per aconseguir això passen anys o fins i tot, a vegades piques pedra i no ho aconsegueixes. Pero bueno, al cap i a la fi, no passa res i no tots podem generar vincle amb tots els infants o adolescents, a vegades depèn molt del moment del professional i del moment de l'infant.

Dimensió 3: Paper de la figura de l'educadora i educador social

- I amb relació al paper de la figura de l'educador/a social, primer de tot et voldria preguntar si em podries dir quines funcions consideres que realitzaves com a educador social quan treballaves aquest tipus de competència emocional amb els infants o els adolescents?

Jo penso que hi ha molts moments i moltes funcions. Llavors, jo crec que hi ha des d'una funció de cura a una funció més emocional o fins i tot, una més tècnica a l'hora de fer un informe o una incidència. Jo per exemple tenia vincle amb un nano que tenia una discapacitat bastant alta que l'havia de punxar pel tema de l'hormona del creixement i només es deixava punxar per a mi i per una companya. És a dir, aquesta seria una funció més sanitària per exemple o més de cura quotidiana per exemple.

I després també, una altra funció seria la de l'acompanyament a espais formals i no formals. Els formals seria per exemple anar a l'escola, anar al psicòleg i els espais

informals seria el lleure, l'acompanyament per exemple a una botiga a comprar els cromos de la lliga, jugar amb ells i elles en el moment del pati o de la tarda.

- I tenint en compte les funcions generals que exercies com a educador social, creus que la teva figura com a professional aportava valor tant per als infants o adolescents que acompanyaves com per a la societat en general? I per què?

Sí. Mira pels infants jo crec que aportava valor perquè inexorablement els hem acompanyat en un moment bastant dur de la seva vida i crec que és bastant important ¿no?, perquè jo crec que tots recordem aquell mestre o aquella mestra que ens ha acompanyat. És a dir, les vivències que es produeixen durant la infància els marquen ¿no?, i en el cas d'aquests infants es marquen doblement perquè els separen del nucli familiar i els acompanyen uns "estranyos" que són les educadores i els educadors socials. Llavors, jo crec que inexorablement els marquem.

I de cara a la societat no ho tinc tan clar. La pandèmia va ser un bon exemple. Estava molt bé que es reconegués als sanitaris, però també hi havia milers d'educadors i educadores que treballàvem amb centres de protecció i érem un servei essencial, ja que era de 24 hores els 365 dies de l'any i estàvem treballant allà a peu del canyó. Aleshores, jo crec que la societat no té prou consciència del que significa l'educació social o encara pensen que treballem com a assistents. Llavors, jo crec que encara queda molt per recórrer i per visibilitzar la professió.

- I partint de l'anterior pregunta, entenc que consideres que aquesta professió se li hauria de donar més prestigi tenint present el paper que realitzeu com a agents socials de canvi ¿no?

Sí. El que passa és que hi ha molta mobilitat laboral perquè els sous són molt precaris, els torns, també les persones que just ara comencen com a educadors o educadores doncs no tenen aquesta consciència tant de pertinència sinó que a molts sí que els hi agrada la feina però, ja d'entrada no volen treballar caps de setmana, nits, perquè bueno és una altra generació i això jo crec que també està afectant. Però, jo crec que sobretot afecta la precarització del sector, per exemple qualsevol professió ja pot cobrar més que aquesta i tal com està l'habitatge, la vida, etc. doncs bueno jo crec que afecta molt ja que la vida s'ha encarat.

- O sigui, amb relació a això, creus que s'hauria de fer més reivindicació per part nostre com a col·lectiu ¿no?

Sí, ja et dic és curiós perquè som una professió que reivindicuem molt des de la carrera i quan estem dins dels àmbits, però com a professió com a tal no reivindicuem per exemple millores salarials. Llavors, encara estem amb els mateixos sous, les mateixes ràtios, les mateixes condicions laborals, etc i ostres jo crec que això són millores que com a col·lectiu hauríem de reivindicar.

Doncs fins aquí l'entrevista, no sé si voldries afegir alguna cosa més?

No per mi ja estaria, gràcies. Espero que t'hagi servit.

Sí, segur que sí. Ha estat molt interessant la veritat. Moltes gràcies per haver participat en aquesta investigació i agrair-te de nou el teu temps i la teva disponibilitat per poder haver fet aquesta entrevista.

Entrevista 9

Dades identificació de l'entrevista:

Codi de l'entrevista: 9

Dia de l'entrevista: 25 d'abril de 2023

Hora de l'entrevista: 13 h

Duració de l'entrevista: Aproximadament 50 min

Format en el que s'ha realitzat l'entrevista: Online

Dades d'identificació de la persona entrevistada:

Nom: Alba

Servei on està treballant actualment i col·lectiu al que es dirigeix: Actualment està treballant en un CRAE vertical i es dirigeix al col·lectiu de la infància i l'adolescència.

Rol: Educadora social.

Col·lectius de l'educació social on ha treballat al llarg de la seva trajectòria professional: Va començar treballant en una comunitat terapèutica que era un recurs per persones amb diferents tipus d'addiccions. Després, va estar treballant durant uns mesos en un centre d'acollida només per noies. Més endavant, va passar a fer substitucions en una residència de gent gran. Després, va estar coordinant un projecte a Santa Coloma de Gramanet per alumnes de tercer i quart d'ESO en itinerari de diversificació curricular. I finalment, ja va passar a treballar en el CRAE on es troba actualment.

Dimensió 0: *Introductòria*

Abans de res, volia agrair-te la teva disponibilitat i el teu temps per poder fer aquesta entrevista.

-Per començar, voldria saber quants anys fa que treballes amb el col·lectiu de la infància i l'adolescència en risc que està sota mesura de tutela?

Pues te diría que unos tres años aproximadamente desde que estoy en el CRAE.

- I ja més amb relació al tema de l'entrevista, primer de tot et volia preguntar què és per tu la competència de la regulació emocional? És a dir, quan sents aquesta paraula com l'entens? O com la definiries?

Para mi tiene que ver con el manejo emocional para que esas emociones eviten que la persona que está con esa emoción en ese momento pueda llevarse por ellas o sea incapaz de gestionarlas de una forma adecuada y pongo muchas comillas en todo esto, porque adecuada para qué ¿no?, para no desbordarse, para la gente que está a su alrededor e incluso para el profesional ¿no?.

-Creus que treballar aquesta competència emocional amb infants i adolescents que han patit maltractament és encara més rellevant? Perquè?

Claro, en mi contexto actual de trabajo, yo creo que la regulación emocional es igualmente importante. Sí que es verdad que cada uno tiene su propio proceso y su particularidad. Es decir, no es lo mismo trabajar con una situación de duelo que con una situación de maltrato o de abuso pero ya te digo, yo lo trabajaría con cualquier persona que está en un circuito como este y que solo el hecho de tener que pasar de vivir en tu casa a vivir en un centro con otros niños, con educadores que van cambiando ya de por si es complicado. Por lo tanto, si a todo esto le añades otras capas de dificultades, pues la regulación emocional es fundamental.

Pero también insisto mucho en los profesionales porque creo que no estamos a salvo de tener un buen manejo emocional de todas las situaciones. Hay cosas que nos superan y eso pasa por revisarnos mucho y escuchar a nuestros cuerpos y saber cuándo no estamos bien haciendo el trabajo y creo que eso también es un trabajo emocional que nos tenemos que hacer.

Dimensió 1: Treball de la competència de regulació emocional

- Ara ja més amb relació al teu equip educatiu, voldria saber com treballau la competència de la regulació emocional amb els infants i adolescents? És a dir, seguiu alguna mena d'estratègia fixe? O bé opteu per adaptar la manera de treballar aquesta competència segons com sigui cada infant o adolescent?

La parte de la regulación emocional más psicológica o psiquiatra está derivada. Es decir, nosotros tenemos convenio con la *Fundació Nou Barris* y ahí hay un equipo de profesionales de servicios como los Csmij por ejemplo que son los que atienden a estos chavales que se ha considerado que necesitan un apoyo terapéutico.

Respecto al equipo educativo, nosotros trabajamos todo lo que es la regulación emocional a partir de distintas estrategias. Por ejemplo, cada quince días tenemos lo que llamamos "*suport tècnic*" donde hay una psiquiatra y lo que hacemos es que le presentamos casos que a nosotros nos preocupan y ella nos hace un acompañamiento desde su mirada para resolvernos dudas u orientar sobre cómo podemos llevar nuestra

intervención o como la podemos llevar por otro lado. Por tanto, una estrategia que tenemos es apoyarnos en profesionales especializados y luego, cada compañero y compañera tiene su personalidad y su forma de trabajar. Yo por ejemplo, el tema de la lectura es un elemento irrenunciable para mí y siempre que puedo intento trabajar a partir de algún libro o de algún cuento pues para mí es una estrategia clave.

Y luego también, es muy diferente la intervención en lo cotidiano, es decir, en esos momentos en los que acompañas dentro de unas rutinas a un acompañamiento en situaciones más delicadas o más problemáticas de crisis.

- M'has comentat que cada educador o educadora social té la seva manera de treballar aquesta competència. Tot i així, em podries posar un exemple de com treballau aquesta competència amb x infant o adolescent?

Pues ahora por ejemplo una de las situaciones complicadas que tenemos es que tenemos un chaval con discapacidad intelectual que reacciona a las provocaciones de los demás desde los insultos que generan en los otros pues ganas de agredirlo ¿no?. Entonces, esto es por ejemplo una situación que nos supone un reto profesional de como regular esto y con la dificultad añadida de que nos cuesta relacionarnos con una persona con diversidad. Yo por ejemplo no me he formado en el trabajo de personas con diversidad y cuando intentas articular desde la palabra un: “¿Por qué haces esto? o un ¿No te das cuenta que esto sienta mal?” y no sabes si la otra persona te está entendiendo o que tu mensaje no cala porque le corriges y a los cinco minutos vuelve a hacerlo pues por ejemplo eso comporta una complejidad ¿no?.

En base a tu pregunta de cómo lo trabajamos, pues analizando situaciones, buscando espacios individuales con las personas para hablarlo y a veces, implicando a otros compañeros. Sobre todo, una estrategia fundamental para mi es abordar lo que ocurre a través de la palabra y no dejarlo pasar. Pero ya te digo, tienen que ser estrategias diferentes en función de la edad, en función de las características de la persona, del vínculo que tengas con ella, del tiempo del que dispongas, etc.

- I a part de treballar aquesta competència quotidianament, m'agradaria saber si en el servei on treballes destineu una estona fixe ja sigui a la setmana o al mes a treballar més a fons aquesta competència a través de dinàmiques o de tallers?

No, la verdad es que en el CRAE donde estoy no hay tendencia a trabajar esta competencia a través de talleres o actividades.

- Al principi, em comentaves que a part de la feina que feu com a equip educatiu sobre el treball d'aquesta competència emocional, també compteu amb altres serveis externs com els Csmij que es coordinen amb xarxa amb vosaltres i que també treballen aquest aspecte. Llavors, voldria saber com és aquest treball amb xarxa i cada quan us coordineu?

Pues con los Csmij, los chicos y chicas que han sido derivados a este servicio pues tienen sus espacios terapéuticos con diferentes periodicidades. Entonces, el educador o educadora acompaña al chaval cada vez que tiene cita en el Csmij y luego se hace el traspaso y ya está. Y luego está la parte que te decía antes del “suport tècnic” que la hacemos los miércoles cada quince días de 9:30 a 11h con la profesional del Csmij.

Dimensió 2: Anàlisi del treball efectuat sobre la competència de la regulació emocional

- Ara, ja més amb relació en el moment en què treballeu aquesta competència emocional amb els infants i els adolescents, et voldria preguntar quin tipus de respostes us acostumeu més a trobar? És a dir, quines actituds acostuma a mostrar l'infant o l'adolescent en aquest moment?

Claro esto depende. Es que es como te decía antes que cada uno es un mundo. O sea tienen en común que son chavales que viven en un centro de protección pero es que luego cada uno es completamente complejo porque en función del tipo de vínculo que tengas, de si hay alrededor gente o no. Es decir, no es lo mismo una intervención a solas con ellos que se abren más que frente al grupo que en el caso de algunos de los adolescentes les sale un poco este punto de hacerse los duros y que la parte emocional no salga tanto. Entonces, yo creo que tú también tienes que saber observar y escuchar mucho y saber cuándo es un buen momento y cuando no.

Mira yo por ejemplo, este domingo me toco acompañar a una chica a la visita con su madre y durante el trayecto tanto de ida como de vuelta a mí me sirvió para trabajar sobre algunas situaciones que había tenido la chica. Yo sabía que esa misma conversación en el centro era imposible porque está con una actitud muy diferente a cuando no hay gente del centro alrededor y por eso aproveche este momento.

Y otros chavales por ejemplo cuando intentas tocar el tema emocional te gritan, te insultan y pues a veces en estos casos es mejor marcharse porque si no sabes que entras en una escalada y retomar la charla en otro momento cuando ya están más tranquilos. Mira yo por ejemplo me acuerdo que hace poco durante una cena con dos chicos del centro, ellos no están acostumbrados a hablar de la parte más emocional y yo ese día flipé porque estuvieron como una hora hablando cada uno desde su situación personal. De hecho, yo les felicite por la valentía porque compartieron cosas muy personales de su situación familiar y les agradecí haber podido tener este espacio para hablar, para intercambiar, para acompañar. Es decir, para mí esto es muy importante. Entonces, para mí el tener como un momento de conversación durante la cena dónde ellos hablan, tu escuchas y aportas es oro y también reconocérselo.

- Davant aquestes situacions que m'has comentat de què algun cop els adolescents es mostren més tancats o reaccis a parlar del tema emocional, m'agradaria saber com a equip com tendiu a reconduir aquest tipus de situacions?

Pues yo respeto bastante. A ver también te digo que depende de la situación. Es decir, si es una situación grave donde te han insultado y demás pues tienes que tarde o temprano retomarla. Yo por ejemplo en algunos casos con algunas chicas que he tenido un conflicto me cuesta dejarlo pasar pero como en la vida misma. No cambia mucho como me enfrento a las situaciones en la vida personal que en la vida en el trabajo ¿no? y si hay una situación de conflicto con alguien y siento que no puedo dejarlo pasar y que necesitamos abordarlo pues igual puedo esperar al día siguiente pero para mí es importante el hablar de ello.

Con los reacios, pues eso a veces es buscar el momento. Pero tampoco puedes ponerte "burra" y si no quieren hablar o no están en el mejor estado de ánimo tampoco puedes forzar la situación. Hay que ser flexible a la hora de buscar el mejor momento y la situación. Si necesitan en ese momento de rabia estar a su aire pues es lo mejor dejarlo pasar, pero al mismo tiempo para mí es importante retomarlo ¿no? y no dejarlo porque luego sí que es verdad que hay malos rollos porque no se han aclarado las cosas.

- I em podries explicar alguna experiència que t'hagi marcat o hagi sigut significativa per a tu a l'hora de treballar aquesta competència amb els infants i els adolescents?

Pues lo más complicado que yo he vivido es el tema de las agresiones. Es ese tema que yo creo que cuando estudias educación social no se nombra ni se aborda. Me preocupa mucho que no se haga y lamentablemente la primera vez que se nombró pues fue cuando la sufrí.

Las agresiones para mí es algo que me ha marcado profundamente y que han tenido diferentes grados de gravedad y que yo incluso también me he enfrentado de formas muy diferentes a ellas desde el bloqueo hasta el llorar. Y para mí esto es importante, aunque han sido situaciones muy difíciles y que hubiese preferido que no pasaran también puedo recoger que quizás gracias a esas agresiones mi posicionamiento ante ellas, mi forma de ver la profesión, mi manera de enfrentarme a la violencia, viene marcado por esos episodios y por la actuación y no actuación de compañeros y de todo lo que se abre alrededor ¿no?.

Es un tema que creo que habría que hablarlo y abordarlo más y que requiere más clarificación de conceptos y que cuando hablamos de regulación emocional pues quizá el extremo es este ¿no? y acaba en agresiones entre los chavales y hacia los profesionales.

Dimensió 3: Paper de la figura de l'educadora i educador social

- Ara ja més amb relació al paper que exerceixes com a professional, em podries dir quines funcions consideres que realitzes com a educadora social quan treballes aquest tipus de competència emocional amb els infants o els adolescents?

Bueno igual me sale más fácil decirte verbos que funciones, pero tiene que ver con observar, con escuchar, con ayudar a poner palabras, con ayudar a canalizar, acompañar, revisar, ofrecer herramientas alternativas ¿no?. Yo te diría estas.

- I tenint en compte les funcions generals que exerceixes com a educadora social, creus que la teva figura com a professional aporta valor tant per als infants i adolescents que acompanyes com per a la societat en general? Per què?

Yo creo que muchísimo. Creo que estamos en una profesión que desgraciadamente no se conoce apenas o lo suficiente y de hecho nos siguen confundiendo con trabajadores sociales o con asistentes sociales. Por tanto, creo que hay que hacer mucho trabajo desde ahí por reivindicar más nuestra figura, por clarificar a qué nos dedicamos y porqué y para qué lo hacemos.

Entonces, creo que sí y que es una pieza clave en este tipo de contextos igual que el trabajo de otros profesionales. Creo que cada uno tiene que tener claro cuál es su función y saber trabajar con ellos.

Y respecto a los chavales, yo creo que si que sientes que ellos valoran lo que haces. Si que es verdad que no siempre lo dicen o no siempre lo hacen ver, pero yo creo que vas dejando muchas semillas en el trabajo que haces. Yo creo que hay que ser muy cuidadoso porque queda mucha huella en las buenas pero también en las malas intervenciones.

Al final creo que somos una figura clave y más en este contexto en el que la familia está poco presente porque tienen visitas una vez a la semana o en algunos casos no se ven casi nunca y porque conviven en un sitio donde la figura de referencia es el educador social.

Y por lo que respecta a la sociedad, pues yo creo que depende. Cuando la sociedad conoce que haces y porque lo haces pues se da cuenta de que somos una pieza clave, pero cuando desconoce tu perfil pues pasas un poco más desapercibido.

- Partint una mica de l'anterior pregunta, entenc que consideres que aquesta professió se li hauria de donar més prestigi tenint present el paper que realitzeu com a agents socials de canvi ¿no?

Sí. Bueno la palabra prestigio depende de cómo tú la entiendas. Pero sí, llámale reconocimiento, llámale valor. Pero al igual que otras figuras que para mí son importantes y que juegan un papel muy importante y a veces de tanto normalizar no nos paramos a pensar en el papel que juegan. Y claro, y nuestra profesión por supuesto.

Doncs fins aquí l'entrevista, no sé si voldries afegir alguna cosa més?

No, por mí ya estaría.

Doncs moltes gràcies per haver participat en aquesta investigació i agrair-te de nou el teu temps i la teva disponibilitat per poder haver fet aquesta entrevista.

A ti.

11.3.- Annex 3: Anàlisi de dades a partir de l'anàlisi de contingut

Dimensió 0: Introductòria

1.- Què és per tu la competència de la regulació emocional? Com l'entens?		
Segmentació – Separació per unitats (Unitats de registre)	Categories (Categorització)	Codis (Codificació)
E. Marc: “Entenc que hi ha una primera part o fase que potser seria de coneixes a un mateix i conèixer com reacciona un davant de les seves emocions ¿no?. Una vegada un té coneixement de com reacciona davant de les diferents situacions o circumstàncies poder dominar aquests impulsos.”	Autoconeixement emocional	AE
E.Andreu: “L’entenc com la facilitat que pot tenir una persona a l’hora d’afrontar les emocions que sent quan es dedica a treballar amb persones que estan en una situació vulnerable.”	Afrontament	A
E.Quim: “Aviam quan jo era petit no vaig rebre cap educació emocional ¿no?. En aquell moment, l’educació emocional es basava més amb la negació de l’emoció.” (...) “A mesura que vaig anar creixent, vaig anar veient que la gestió de les emocions eren molt importants perquè moltes de les coses que ens passen rauen amb això, és a dir, en com gestionem	Gestió emocional Identificació de les emocions	GE IE

<p>aquestes emocions. I em vaig adonar que si els infants per dir-ho d'una manera "normalitzats" o els adults "funcionals" a vegades ens costa regular les emocions, a la infància que està en risc o que està en protecció encara té moltes més dificultats per poder regular aquestes emocions. Llavors, vaig veure que si començàvem a ajudar-los a identificar quina era aquella emoció que ells sentien si jo li podia posar nom ells l'entendrien i dirien: "Vale, estic trist, estic enfadat, estic alegre" i d'aquesta manera ells podrien començar a entendre's una mica més."</p>		
<p>E.Ricard: "Per mi la regulació emocional és poder pensar el que un sent per dins, poder-li posar paraules i que aquestes paraules que un li posa serveixin per expressar si és necessari aquestes emocions o aquests sentiments d'una manera socialment normalitzada."</p>	<p>Expressió emocional</p>	<p>EE</p>
<p>E.Gemma: "És acompanyar i intentar rebaixar la intensitat de les emocions sobretot d'aquelles negatives, però també les positives, perquè a vegades aquests extrems amb aquests nois o noies són com molt evidents i poder trobar un equilibri que sigui el que els hi permeti poder col·locar tot en el seu lloc i treballar-ho de manera que deixi de fer mal al cap del temps."</p>	<p>Acompanyament emocional Reducció de la intensitat emocional Equilibri emocional</p>	<p>AE RIE EE</p>

<p>E. Josep: “L’entenc com la capacitat per gestionar les emocions de manera positiva.” (...) “Per tant, poder regular les emocions correctament.” (...) “Et puguis permetre doncs conèixer què et passa i actuar amb conseqüència. És a dir, si estàs cabrejat doncs ho estàs i ho pots compartir. Però estar cabrejat no vol dir que puguis tirar coses ni cridar, sinó que vol dir regular-te, conèixe’t, és a dir, saber quins màxims tens i poder-los reconduir d’una manera positiva.”</p>	<p>Gestió emocional positiva Autoconeixença</p>	<p>GEP AC</p>
<p>E.Àngela: “Per mi el tema de la regulació emocional és més un acompanyament de cara als menors. Pensa que tot <i>nano</i> que entra en un centre, entra molt tocat. És a dir, porta una motxilla molt gran que s’ha d’anar desgranant a poc a poc.”</p>	<p>Acompanyament</p>	<p>A</p>
<p>E.Pere: “L’entenc com la capacitat que té un ésser humà de regular les seves emocions davant de les diverses circumstàncies, contextos i situacions.” (...) “En el cas dels educadors o educadores, seria regular totes les emocions de tot el patiment que tenen els infants i com poder acompanyar-los en un procés tan dolorós com és la separació del nucli familiar o reviuire relats de maltractament, d’abús, etc. I en el cas dels infants, ho entenc com sobreviuen o com se sobreposen a tot el maltractament o a tota la negligència viscuda.”</p>	<p>Regulació emocional personal com dels infants i adolescents Acompanyament</p>	<p>REPIA A</p>

<p>E.Alba: “Para mi tiene que ver con el manejo emocional para que esas emociones eviten que la persona que está con esa emoción en ese momento pueda llevarse por ellas o sea incapaz de gestionarlas de una forma adecuada.”</p>	<p>Control emocional</p>	<p>CE</p>
---	--------------------------	-----------

<p>2.- Creus que treballar aquesta competència emocional amb infants i adolescents que han patit maltractament és encara més rellevant? Per què?</p>		
<p>Segmentació – Separació per unitats (Unitats de registre)</p>	<p>Categories (Categorització)</p>	<p>Codis (Codificació)</p>
<p>E. Marc: “al final una de les dimensions de l'ésser humà és tota aquesta gestió emocional que finalment també té molt a veure amb la manera en com ens relacionem amb l'altre. Per tant, sí que penso que en aquest sentit és essencial.”(...) “l'element que ens ha de permetre relacionar-nos amb l'altre és la paraula.” (...) “penso que s'ha de treballar perquè és la paraula la que ens ha de poder ajudar a trobar sentit a totes aquestes coses, a totes aquestes emocions i reaccions que estem tenint nosaltres mateixos amb l'altre i amb tot allò que ens envolta. Per tant, entenc que és essencial.” (...) “és un col·lectiu que ha patit molt i que moltes vegades no està acostumat ni a relacionar-se amb si mateix o a pensar en si mateix ni tampoc es pregunta si la manera en com s'està relacionant potser és la més</p>	<p>Relació amb un mateix i amb l'altre</p> <p>Expressió verbal (la paraula)</p>	<p>RMA</p> <p>EV</p>

<p>adequada. Per tant, tenint en compte tota aquesta motxilla que bona part d'ells i elles tenen, al final doncs això que dèiem, haurien de poder posar paraula a tot aquest malestar."(...) "al final, tota la competència de la gestió emocional i de coneixement de les emocions penso que és essencial. Penso que d'alguna manera és com una prèvia ¿no? És a dir, si això no està ben regulat és difícil poder després gestionar altres coses."</p>		
<p>E.Andreu: "Penso que sí perquè si avui en dia treballar amb persones és complicat perquè la gent té poca paciència i autoregulació imaginat amb nens i adolescents que han patit problemes bastant forts durant la seva infància i adolescència. Per tant, crec que tot el que tingui a veure en enfocar-nos i treballar amb ells i elles tot el que té relació amb com expressar-se amb els demes, com regular les seves emocions, treballar la paciència, etc són aspectes necessaris."</p>	<p>Expressió i regulació emocional</p>	<p>ERE</p>
<p>E.Quim: "Sí, clar perquè normalment aquests infants i joves que han patit situacions de vulnerabilitat necessiten més eines per poder regular aquestes emocions ¿no?"</p>	<p>Oferiment d'eines</p>	<p>OE</p>
<p>E.Ricard: "Penso que el tema emocional és un tema sinó prioritari, molt important de treballar perquè</p>	<p>Autoregulació emocional</p>	<p>ARE</p>

<p>moltes vegades ens trobem amb “nanos” que no tenen aquesta forma d’entendre que quan un experimenta una emoció l’ha de poder sostenir en el cap. (...) “El problema és si no saps què fer amb això que experimentes.”</p>		
<p>E.Gemma: “Sí, és fonamental. Jo crec que aquesta regulació emocional és la que els pot possibilitar normalitzar la seva vida.” (...) “perquè qualsevol persona no pot viure amb els extrems, no pot viure amb una intensitat emocional contínua perquè això et fa tallar la teva vida. Llavors, penso que totes aquestes situacions que viuen si no s’acompanyen i si no es poden sanar no els hi deixen avançar.”</p>	<p>Normalització Equilibri intensitat emocional Acompanyament</p>	<p>N EIE A</p>
<p>E.Josep: “Jo crec que sí. És a dir, quan parlem d’aquest tipus d’infants estem parlant de què la seva gran dificultat està amb relació a la capacitat de vincular ¿no?, perquè la majoria són infants o adolescents que han passat per situacions on el vincle amb les seves famílies doncs ha estat malmès. Llavors, quan aquesta capacitat de vincle ja està malmesa des de la base, les emocions que es generen aquí poden estar o molt inhibides o poden estar molt distorsionades. Llavors, clar que és molt important treballar això amb ells i elles i treballar-ho en la vida quotidiana.”</p>	<p>Capacitat de vincle Situació emocional</p>	<p>CV SE</p>

<p>E.Àngela: “Sí, totalment.”</p>		
<p>E.Pere: “Sí, totalment. Ja et dic, són infants i adolescents que han passat per situacions molt complicades i necessiten que els ajudem i els acompanyem en tot aquest procés de com regular les seves emocions i també de com regular-se davant dels altres.”</p>	<p>Acompanyament emocional</p>	<p>AE</p>
<p>E.Alba: “Claro, en mi contexto actual de trabajo, yo creo que la regulación emocional es igualmente importante.” (...) “yo lo trabajaría con cualquier persona que está en un circuito como este y que solo el hecho de tener que pasar de vivir en tu casa a vivir en un centro con otros niños, con educadores que van cambiando ya de por si es complicado. Por lo tanto, si a todo esto le añades otras capas de dificultades, pues la regulación emocional es fundamental.” “Pero también insisto mucho en los profesionales porque creo que no estamos a salvo de tener un buen manejo emocional de todas las situaciones. Hay cosas que nos superan y eso pasa por revisarnos mucho” (...) “creo que eso también es un trabajo emocional que nos tenemos que hacer.”</p>	<p>Treball emocional del professional</p>	<p>TEP</p>

Dimensió 1: Treball de la competència de la regulació emocional

3.- Com treballem la competència de la regulació emocional amb els infants i adolescents que han patit maltractament? Seguiu alguna mena d'estratègia fixe? O bé opteu per adaptar la manera de treballar aquesta competència segons les característiques individuals que presenti cadascú?		
Segmentació – Separació per unitats (Unitats de registre)	Categories (Categorització)	Codis (Codificació)
<p>E. Marc: “sempre es treballa individualitzadament.” (...) “La intervenció sempre ha d’anar adaptada, ajustada i reorientada.” (...) “al final no hi ha res més personal o més íntim que les emocions.” (...) “Per tant, sempre des de l’adaptació, des del respecte als ritmes, des del respecte als tempos, entenent també que no és una cosa lineal i progressiva sinó que dins d’un plantejament educatiu sempre hi ha moments de pujada, de baixada, de crisi, de malestar, d’estabilització.” (...) “aquesta competència es treballa des de diferents espais. Es treballa des de la pròpia quotidianitat, és a dir, des de la pròpia relació educativa quotidiana del dia a dia, des de l’espai tutorial.” (...) “l’espai de tutoria serveix per poder ajudar a construir a posar paraula a tot això que ha de venir o bé a tot allò que ha passat.” (...) “en algun moment, també es treballava aquesta competència en l’espai de l’assemblea.”</p>	<p>Intervenció adaptada Diferents espais de treball</p>	<p>IA DET</p>

<p>E.Andreu: “segons cada infant doncs adaptem una miqueta el tracte cap al nen ja que cada nen és diferent i cadascú ha tingut unes situacions diferents en el seu entorn vital quan eren petits o més ja de joves i llavors doncs no ho treballem de la mateixa manera.” (...) “s’intenta tractar i treballar aquesta competència d’una manera conjunta però si que hi ha coses que igual no tractem igual o aspectes que potser hem de fer més èmfasi.”</p>	<p>Adaptació segons infant</p>	<p>ASI</p>
<p>E.Quim: “cada educador anava una mica amb la seva línia i per tant, cadascú parteix des dels seus valors, des de les seves creences, etc. A vegades, parlant des de la meva experiència, crec que ens falta unificar més aquesta mena de criteri i treballar més cap a una línia en concret perquè si que per un costat jo i altres companys meus treballàvem molt més la gestió de les emocions, però n’hi havia d’altres que tenien un tarannà molt més conductista- conductual ¿no?”</p>	<p>Treballar cap a una mateixa direcció</p>	<p>TCMD</p>
<p>E.Ricard: “aquesta competència la treballem de manera molt informal perquè hem establert espais formals de dir: “Fem un taller d’intel·ligència emocional per exemple” i no han funcionat perquè ells o elles ho viuen com una cosa que allà no toca.” (...) “Llavors, si aprofitem espais informals com per exemple a l’hora d’anar a dormir on aprofites i els</p>	<p>Moments informals</p>	<p>MI</p>

<p>expliques un conte, llavors són molt receptius. O també per exemple quan estàs sopant que es treuen mil temes i llavors és un moment que tu pots treballar coses o pots parlar d'aquelles coses que els preocupa o també per exemple quan estem fregant plats que per a mi és un dels moments estrella juntament amb anar a dormir perquè com estàs uno a uno." (...) "Llavors, en allà t'expliquen de l'alçada d'un campanar i són en aquests moments informals en els quals nosaltres podem treballar. Però, l'estratègia cada dia és diferent." (...) "perquè la dinàmica del dia a dia és una dinàmica molt desenfrenada."</p>		
<p>E.Gemma: "Nosaltres aquesta competència la treballàvem molt a partir de tallers. És a dir, es feien molts tallers, es feien activitats que ajudaven a la regulació emocional com per exemple el ioga, exercicis de respiració, etc. Aquestes activitats ajudaven a trobar un espai de calma a on col·locar les coses i després també es treballava molt aquesta competència en el dia a dia. És a dir, a partir de l'acompanyament en aquests nois i noies, a partir de la conversa."</p>	<p>Tallers com a estratègia</p>	<p>TCE</p>
<p>E.Josep: "Clar, no hi ha un pla de treball exacte. Vull dir, cada institució té segurament unes guies ¿no?. Jo en el centre on estic ara estic amb adolescents</p>	<p>Diferents maneres de fer</p>	<p>DMF</p>

<p>d'entre 16 a 18 anys i tenim només dos anys per treballar moltes coses i llavors doncs has de prioritzar una mica per on començar. Sovint, pel tipus d'adolescent que hi ha hem de començar per la contenció emocional. En canvi, en CRAE amb nens més petits el sistema és un altre, ja que tenim més marge de temps per poder treballar competències emocionals i poder-les planificar amb tutories o bé també en grups.”</p>		
<p>E.Àngela: “Sí, és a dir, adaptem la manera de fer segons les necessitats que presenti l'adolescent perquè hi ha moments en què el noi està més predisposat a parlar i hi ha altres moments en què no. O sigui tu no pots plantejar tenir una estratègia educativa quan el <i>nano</i> no està en predisposició a treballar.” (...) “Llavors, t'ho has de fer venir bé i has de conèixer prou bé el <i>nano</i> per veure en quin moment pots treure determinats temes.”</p>	<p>Adaptació</p>	<p>A</p>
<p>E.Pere: “la manera de treballar tot això s'adaptava una mica a cada infant i cada adolescent. Jo penso que l'objectiu del sistema de protecció és individualitzar respostes. És a dir, no hauria d'haver-hi respostes homogènies per cada situació.”</p>	<p>Individualització de respostes</p>	<p>IDR</p>

<p>E.Alba: “nosotros trabajamos todo lo que es la regulación emocional a partir de distintas estrategias.” (...) “una estrategia que tenemos es apoyarnos en profesionales especializados y luego, cada compañero y compañera tiene su personalidad y su forma de trabajar. Yo por ejemplo, el tema de la lectura es un elemento irrenunciable para mí y siempre que puedo intento trabajar a partir de algún libro o de algún cuento pues para mí es una estrategia clave. Y luego también, es muy diferente la intervención en lo cotidiano, es decir, en esos momentos en los que acompañas dentro de unas rutinas a un acompañamiento en situaciones más delicadas o más problemáticas de crisis.”</p>	<p>Aplicació de diferents estratègies</p>	<p>ADDE</p>
---	---	-------------

4.- A part de treballar aquesta competència en moments informals i quotidians, m'agradaria saber si en el servei on treballes destineu una estona fixe a la setmana o al mes a treballar més a fons aquesta competència a través de dinàmiques o de tallers?		
Segmentació – Separació per unitats (Unitats de registre)	Categories (Categorització)	Codis (Codificació)
<p>E. Marc: “No del tot, sí que és veritat que a vegades això ho destinàvem a l'espai d'assemblea, però clar tot s'havia d'adaptar segons les edats i interessos dels infants i adolescents.” (...) “Però, allò de dir anem a fer un taller sobre la gestió emocional com a tal no ho fèiem.”</p>	<p>Assemblea</p>	<p>A</p>

<p>E.Andreu: “Això per exemple és més complicat, ja que és una casa d’acollida on actualment hi ha 31 o 32 nens i el fet que durant el matí van a l’escola i per la tarda doncs arriben al centre i han de fer deures o tenen visites amb els pares, anar al metge, etc ho dificulta.”</p>	<p>Dificultació per temps</p>	<p>DPT</p>
<p>E.Quim: “Bueno, nosaltres això ho fèiem a vegades en l’espai d’assemblea. Llavors, en l’assemblea es treballaven temes d’aquest estil. Però, sobretot quan treballàvem més tot allò relatiu amb la regulació emocional era més en el dia a dia ja fos a través de la tutoria, de les petites intervencions que hi havia quan es produïen conflictes.”</p>	<p>Assemblea</p>	<p>A</p>
<p>E.Ricard: “Ara, per exemple fem un taller d’art teràpia, però no li posem aquest nom i llavors doncs els petits s’engresquen.” (...) “El que sí que fem per exemple però no com una cosa de cara a ells o elles organitzada, o sigui és organitzada per mi perquè jo la monto, és veure pelis. Jo sopo dos dies allà amb ells i llavors són dos dies que posem peli i posem pel·lícules més amb relació a temes que ells o elles viuen. Per exemple, fa res amb les adolescents estàvem veient “<i>Precious</i>” i és una pel·lícula que dóna per parlar. (...) “Però ja et dic que tot això per elles és molt informal. Vull dir elles no saben o no sospiten d’una manera oberta que jo aprofito les</p>	<p>Tallers informals Dinàmiques informals</p>	<p>TI DI</p>

<p>pel·lícules per treballar coses que d'altra manera probablement no m'escoltarien." (...) "Ja et dic, el que et comentava abans dels contes, les metàfores, les pel·lícules són maneres més fàcils d'aproximar-nos a treballar i pensar sobre les emocions i que les puguin experimentar a través d'altres com per exemple el personatge d'un conte, el personatge d'una pel·lícula, etc, abans de posar-te a parlar com a tal només d'això."</p>		
<p>E.Gemma: "fèiem tallers de regulació emocional, de tècniques de com canalitzar quan tinc una emoció negativa en comptes de posar-me en bucle. També ho treballàvem a través de pel·lícules, vídeo fòrums, i tot això funcionava molt bé."</p>	<p>Tallers i dinàmiques formals</p>	<p>TDF</p>
<p>E.Josep: "hem fet dinàmiques amb peces de Lego. Llavors, els tutors per exemple deien en els infants: L'objectiu d'avui és construir una casa i els educadors anaven preguntant i a partir d'aquí anaven tirant discurs ¿no? dient: I si això fos casa teva, on estaria l'habitació dels teus pares? A aquí. I per què? Doncs perquè prefereix-ho que estiguin lluny perquè a vegades em fan por. Llavors, a través del joc, moltes vegades aconseguies que sobretot els infants verbalitzin coses que potser d'una altra manera no farien." "Una altra dinàmica que també</p>	<p>Dinàmiques a través del joc i dibuix</p>	<p>DJD</p>

<p>s'utilitza molt és el dibuix, ja sigui dibuixar entorns, família, estats d'ànim, dibuixar de manera abstracta, etc. Tot això, els fa connectar una mica amb les emocions i verbalitzar-les i parlar-ne."</p>		
<p>E.Àngela: "Sí, per exemple també fem assemblea. A vegades, hi ha objectius que potser li estan angoixant molt a un <i>nano</i> que els treballem de forma grupal. Llavors, és una assemblea obligatòria i no la fem cada setmana, sinó que la fem un cop al mes i treballem diferents aspectes." (...) "Per tant, destinem espais que tenim en conjunt amb tot el grup, per treballar aspectes d'aquest tipus que poden angoixar a un únic noi o a més d'un noi."</p>	<p>Assemblea</p>	<p>A</p>
<p>E.Pere: "Sí, per exemple setmanalment o cada quinze dies fèiem assemblees. En aquestes assemblees parlàvem dels conflictes quotidians. (...) "També parlàvem de la relació amb els companys i les companyes."</p>	<p>Assemblees Conflictes quotidians Relació entre companys</p>	<p>A CQ REC</p>
<p>E.Alba: "No, la verdad es que en el CRAE donde estoy no hay tendencia a trabajar esta competencia a través de talleres o actividades."</p>	<p>-----</p>	<p>-----</p>

5.- A part de la feina que realitzeu com a equip educatiu sobre treballar aquesta competència amb els infants i adolescents, m'agradaria saber si compteu amb algun altre servei extern que es coordini amb xarxa amb vosaltres on també treballi aquesta competència emocional amb ells i elles?

Segmentació – Separació per unitats (Unitats de registre)	Categories (Categorització)	Codis (Codificació)
<p>E. Marc: “els Csmij és el centre de salut mental infantil i juvenil, hi havia el psicòleg o el terapeuta de referència. Aleshores, sí que en aquest sentit ens coordinàvem per qüestions concretes ¿no?, una mica per veure com estava el noi, si estava bé, com se sentia, si estava regulat, si no estava regulat. Es tractaven tots aquests temes.”</p>	<p>Coordinació amb Csmij</p>	<p>CAC</p>
<p>E.Andreu: “hi ha molts nens que van al Csmij que és el centre de salut mental infantil i juvenil on hi ha un equip de psicòlegs i psiquiatres que tenen visita amb el nen o bé un cop a la setmana o bé cada quinze dies. Després, també hi ha l’ASI que és un servei que va dirigit als infants que han patit abús sexual i llavors doncs el nen fa teràpia en aquest espai ja sigui un cop a la setmana, un cop cada quinze dies, etc.” (...) “per exemple, fa anys tenia un nen que anava al Csmij un cop per setmana ja que aquest nen tenia problemes de salut mental. Llavors, jo anava amb el nen al recurs i primer passava el nen en una sala i li comentava a la psiquiatra com li havia anat la setmana. Després,</p>	<p>Treball en xarxa amb Csmij i ASI Valoració procés</p>	<p>TXCA VP</p>

<p>sortia el nen i entrava jo i posava en comú el que havia dit el nen amb la realitat i després estàvem els tres junts a la sala i llavors cada x temps jo tenia una reunió ja fos telemàtica o presencial amb la psiquiatra per valorar una miqueta el procés del nen.”</p>		
<p>E.Quim: “Bueno, hi ha un cert treball en xarxa. Teníem infants i adolescents que anaven a recursos externs com els Csmij i també teníem assessorament extern un cop al mes o cada dos mesos venia algun psicòleg a supervisar els casos que nosaltres teníem i també per donar una visió externa del que hi havia.” “El centre de salut mental el que fa és que els nois i noies anaven a teràpia un cop al mes. Llavors, nosaltres els acompanyàvem, ens esperàvem a fora, hi havia moments que ens deia el terapeuta que entréssim i llavors doncs cada mes anàvem fent un seguiment, ens escrivíem de com veiem al nen o nena, etc. Per tant, ens anàvem coordinant per veure com es podia gestionar tot plegat.”</p>	<p>Recurs extern Csmij Assessorament extern psicòleg Seguiment</p>	<p>REC AEP S</p>
<p>E.Ricard: “La coordinació que nosaltres fem és amb un servei privat que treballa des d’una orientació més psicopedagògica. És un servei privat que hi ha</p>	<p>Servei privat psicopedagògic Intervencions grupals</p>	<p>SPP IG</p>

<p>al municipi i fa intervencions grupals amb els <i>nanos</i> amb un caire més psicopedagògic. I també ens coordinem amb els Csmij pels casos més complexos.” “es fa una coordinació setmanal via correu electrònic. O sigui, cada setmana parlem amb la terapeuta o amb la psiquiatra de referència i la posem al dia de com ha anat la setmana perquè ella en la sessió doncs pugui treballar coses. I després, tècnicament em sembla que és un cop al mes o un cop cada dos mesos que ens hauríem de trobar presencialment.” (...) “Però, coordinació en el sentit que vingui els Csmij al CRAE i estiguem parlant i tal es fa un cop a l’any.”</p>	<p>Coordinació amb Csmij</p>	<p>CAC</p>
<p>E.Gemma: “Sí, per exemple treballàvem amb xarxa i ens coordinàvem amb els Csmij i després en el centre nosaltres teníem una terapeuta i hi havia algunes noies que havien fet teràpia a entitats especialitzades. Per exemple, hi havia algunes que anaven a la fundació Vicky Bernadet ja que teníem bastantes noies que havien patit abús i anaven allà a fer teràpia.” “amb els Csmij normalment les noies quan estan en centres d’acollida són menors i, per tant, van acompanyades. Llavors, se les acompanya i normalment o s’entra al principi de la sessió o s’entra al final. Llavors, més o menys sempre hi ha com un feedback. Després, sí que es fan</p>	<p>Coordinació amb Csmij Teràpies a entitats especialitzades</p>	<p>CAC TEE</p>

<p>coordinacions amb l'equip tècnic." (...) "I amb la terapeuta les coordinacions eren contínuament perquè ella formava part de l'equip tècnic i amb la fundació Vicky Bernadet la coordinació també era força contínua i normalment fèiem la coordinació via telèfon."</p>		
<p>E.Josep: "Nosaltres ara mateix amb un servei extern amb qui tenim coordinació és amb el Csmij, ja que tenim alguns adolescents que van en aquest servei. A part d'això, també tenim coordinació amb una figura que s'anomena supervisor/a. Aquesta figura el que fa és ajudar a l'equip a mirar-se cap a endins a nivell personal i relacional d'equip i també moltes vegades ens dóna una altra mirada de casos determinats d'adolescents que estan en el centre." "Normalment, amb el supervisor/a ens coordinem un cop al mes. És a dir, un cop al mes ve un supervisor en el centre un parell d'hores i es fa un treball d'equip amb ell. Pel que fa a la relació amb el Csmij doncs són les visites que tinguin els <i>xavals</i> i totes les coordinacions que des del centre se li plantegi en el Csmij."</p>	<p>Coordinació amb Csmij Coordinació amb supervisor/a</p>	<p>CAC CAS</p>
<p>E.Àngela: "Tot aquest tema de l'acompanyament i la regulació ho treballem conjuntament amb els</p>	<p>Coordinació amb Csmij</p>	<p>CAC</p>

<p>Csmij.” (...) “També, hi ha altres <i>nanos</i> que estan assistint en diferents teràpies d’altres fundacions.” (...) “un cop al mes com a equip fem amb els Csmij el que nosaltres diem com a sessions de suport, on presentem un cas d’un dels nostres <i>nanos</i> i li plantejem aquells dubtes o aquelles angoixes que nosaltres com a equip estem patint sobre un <i>nano</i> determinat i el tractem a fons. Llavors, nosaltres quan fem aquest tipus de presentació fem una breu història familiar, el perquè va entrar en el centre, la situació actual i quines són aquestes angoixes.” (...) “De totes maneres, el tutor o tutora sempre que ho cregui necessari pot tenir interconsultes amb el terapeuta del <i>nano</i> en concret.”</p>	<p>Teràpies amb altres fundacions Sessions de suport amb Csmij</p>	<p>TAF SSC</p>
<p>E.Pere: “No, alguna vegada havíem fet supervisions que aquestes sí que eren amb entitats externes i el que feien era supervisar tot el tema emocional.”</p>	<p>Supervisions amb entitats externes</p>	<p>SAEE</p>
<p>E.Alba: “La parte de la regulación emocional más psicológica o psiquiatra está derivada. Es decir, nosotros tenemos convenio con la <i>Fundació Nou Barris</i> y ahí hay un equipo de profesionales de servicios como los Csmij.” (...) “Entonces el educador o educadora acompaña al chaval cada vez que tiene cita en el Csmij y luego se hace el traspaso y ya está. Y luego está la parte que te decía antes del</p>	<p>Coordinació amb Csmij Suport tècnic amb professional del Csmij</p>	<p>CAC STPC</p>

<p>“suport tècnic” que la hacemos los miércoles cada quince días de 9:30 a 11h con la profesional del Csmij.”</p>		
---	--	--

Dimensió 2: Anàlisi del treball efectuat sobre la competència de la regulació emocional

<p>6.- A l'hora de treballar la competència de la regulació emocional amb els infants i adolescents, quin tipus de respostes us acostumeu més a trobar? És a dir, quines actituds acostuma a mostrar l'infant o l'adolescent en aquest moment?</p>		
<p>Segmentació – Separació per unitats (Unitats de registre)</p>	<p>Categories (Categorització)</p>	<p>Codis (Codificació)</p>
<p>E. Marc: “el que et pots trobar és de tot, des de nois que estan absolutament bloquejats i com a molt en els millors dels casos, l'única cosa que poden fer és asseure's i escoltar-te ¿no? i ja ho valores com un èxit ¿no?, el fet que pugui estar assegut i pugui escoltar coses que no li agraden sense aixecar-se i marxar i sense donar un cop de porta dient “dejadme en paz!” fins a altres nois que estan en un moment diferent, que sí que poden parlar ¿no?. Però el que et deia, al final la resposta que et trobes és absolutament diversa en funció del perfil, en funció de l'edat, en funció de la situació, en funció del moment.”</p>	<p>Resposta diversa Condicionament de factors</p>	<p>RD CDF</p>

<p>E.Andreu: “Doncs les respostes que mostren són bastant variades. Per exemple, hi ha nens o nenes que ja per la seva forma de ser són més carinyosos o són més sensibles i fan que treballar aquesta competència amb ells sigui més senzill i, en canvi, hi ha nens que degut a les situacions que han patit doncs són més freds i costa més d’apropar-te i de crear un vincle i llavors doncs a partir d’aquí, es fa més molt més complicat treballar aquest aspecte.”</p>	<p>Respostes variades</p>	<p>RV</p>
<p>E.Quim: “En el CRAE, quan estàs amb etapes més de petita infància (6,7,8,9,10 anys) doncs bueno eren més els conflictes del dia a dia, no eren grans coses. Era més de: “Mira aquest m’ha tret tal cosa, jo volia jugar amb això, etc”. A vegades, també el malestar que porten dins doncs a vegades l’acaben canalitzant cap a l’altre ¿no? perquè a vegades no saben relacionar-se.”</p>	<p>Conflictes quotidians Factor malestar</p>	<p>CQ FM</p>
<p>E.Ricard: “si ells o elles sospiten que és una cosa pautada i que hi ha una intencionalitat molt evident al darrere els hi fa cert recel.” (...) “Llavors si està muntat com una estratègia camuflada, llavors la resposta acostuma a ser bastant bona.” (...) “aprofitem aquests espais informals per des d’una cosa nostra programada ells o elles puguin parlar i que puguin veure situacions i discutir entre ells i</p>	<p>Recel Espais informals</p>	<p>R EI</p>

<p>amb nosaltres de quina manera resolen les dificultats o les coses que han vist que els preocupen.”</p>		
<p>E.Gemma: “Doncs les noies solien estar força obertes a treballar-se d’aquesta manera i els nois menys. Sí que és veritat que quan el noi decideix participar també té una molt bona resposta i amb els nens es treballa d’una altra manera llavors no crec que siguin tan conscients que estan treballant això. Però ja et dic, la resposta sol ser bona.”</p>	<p>Resposta positiva de les noies</p>	<p>RPN</p>
<p>E.Josep: “Clar això depèn de l’adolescent, del vincle i del recorregut que portem amb ell. En un moment inicial, si són nois que tenen clara aquesta necessitat ens és molt fàcil i llavors estan molt receptius i fan molta demanda. En canvi, si són nois que no tenen aquesta demanda i estan com en una actitud de què no volen que ningú els hi digui el que han de fer, doncs llavors costa molt en un inici.”</p>	<p>Condicionants de factors</p>	<p>CDF</p>
<p>E.Àngela: “Doncs quan nosaltres intentem treure el tema normalment ens trobem rebuig. Quan és el <i>nano</i> qui vol parlar, és quan tu ho has de deixar tot per recollir aquest neguit que ell té. Llavors clar, en el moment en què tu estàs tractant un tema que a</p>	<p>Resposta inicial rebuig</p>	<p>RIR</p>

<p>ell li està provocant molta angoixa, l'actitud d'ell canvia totalment." (...) "Per tant, passem d'una actitud totalment reacia cap a l'adult a un <i>nano</i> que necessita de l'adult."</p>		
<p>E.Pere: "Clar això depèn de com estigui treballat prèviament l'infant, depèn de la seva capacitat que tingui de resiliència i depèn també del vincle que hagi generat amb l'educador o educadora. És a dir, no et podria donar una resposta universal, però sí que són processos molt llargs en els infants i en les respostes perquè la primera reacció que té un infant davant de les emocions és tancar-se o no identificar-les." (...) "Llavors, a través del vincle i a través de tots aquells espais quotidians de cura, d'afecte, d'acompanyament, etc ja sí que acostumen a obrir-se més i et comencen a explicar de forma explícita com se senten, com s'han sentit, què han viscut, què no han viscut, etc." "El que passa és que això repercuteix sobretot el vincle amb el temps i el temps repercuteix amb l'estabilitat laboral. Llavors clar, <i>nanos</i> que han passat per cinc o sis educadors doncs després els hi costava molt tornar a explicar el que els hi passa i com es senten perquè tenen la sensació de: "Para qué te lo voy a explicar, si después ya te irás a otro centro."</p>	<p>Condicionants de factors Tancament emocional com a primera reacció Influència inestabilitat laboral</p>	<p>CDF TEPR IIL</p>

<p>E.Alba: “Claro esto depende. Es que es como te decía antes que cada uno es un mundo. O sea tienen en común que son chavales que viven en un centro de protección pero es que luego cada uno es completamente complejo porque en función del tipo de vínculo que tengas, de si hay alrededor gente o no. Es decir, no es lo mismo una intervención a solas con ellos que se abren más que frente al grupo que en el caso de algunos de los adolescentes les sale un poco este punto de hacerse los duros y que la parte emocional no salga tanto.” (...) “Y otros chavales por ejemplo cuando intentas tocar el tema emocional te gritan, te insultan y pues a veces en estos casos es mejor marcharse porque si no sabes que entras en una escalada y retomar la charla en otro momento cuando ya están más tranquilos.”</p>	<p>Situacions diverses segons noi/a i entorn</p>	<p>SDNE</p>
---	--	-------------

7.- Davant les respostes més “negatives” amb les que us acostumeu a trobar en el moment de treballar aquesta competència emocional, com a equip com tendiu a reconduir la situació?		
Segmentació – Separació per unitats (Unitats de registre)	Categories (Categorització)	Codis (Codificació)
<p>E.Marc: “les respostes i la manera de reconduir poden ser molt diverses o fins i tot en el propi</p>		

<p>moment ¿no? osti joestic en un moment en què el nano està molt empenyat amb mi i jo sóc el tutor i jo sóc el referent i tal, però ostres està la cosa molt tensa darrerament ¿no?. Doncs jo sé que aquest nano té molt vincle amb aquesta altra educadora que no és la tutora, però anem a delegar certes qüestions ¿no?, com mira parla tu amb ell, a veure com el veus tu, a veure si a tu t'explica. Finalment, el nen no és del tutor ni de la tutora ¿no?, sinó que el nen està allà, sí que evidentment té un professional com a referència, però poder utilitzar aquests recursos també forma part de la pròpia habilitat del professional ¿no?."</p>	<p>Delegació de certs temes a un altre company/a</p>	<p>DCTAC</p>
<p>E.Andreu: "Normalment, quan el nen està més nerviós o més irritable (...) doncs s'acostuma a donar un espai (...) i al cap d'una estona tornem a parlar amb ell. Hi ha vegades que el nen contesta malament o directament comença a donar cops i oferim al nen que vagi una estona al pati que cridi o el que necessiti i al cap d'una estona que veiem que està més tranquil doncs ens apropem i parlem amb ell i li diem que ens expliqui què li passa, com se sent, etc. Generalment, hi ha nens que és més fàcil i hi ha nens què és més complicat, però normalment, al cap d'una estona solen acceptar parlar amb l'educador o al seu referent."</p>	<p>Espai físic i de temps</p>	<p>EFT</p>

<p>E.Quim: “cada persona té la seva forma de treballar ¿no?. A mi m’agrada molt treballar a partir del vincle que s’estableix amb l’altre. Llavors utilitzo un llenguatge sempre molt positiu i molt càlid davant d’aquests nens o adolescents (...) també penso que la meva expressió verbal és molt important ¿no? perquè si jo faig cara de preocupat, faig cara de por o faig una cara que no és positiva, doncs el nen o la nena també ho veu. Llavors, l’haig de poder acompanyar davant d’aquestes situacions en el que hi ha un malestar dins, on molts cops la persona no sap identificar que és ¿no?”</p>	<p>Llenguatge verbal positiu i càlid</p>	<p>LVPC</p>
<p>E.Ricard: “Bueno, jo sóc del parer que no pots obligar a ningú. O sigui, en el tema de les emocions tu no pots obligar al <i>nano</i> que parli de les seves emocions si no vol. Llavors, si no vol com a mínim li has de deixar veure que tu estàs sentint que per ell allò és una cosa difícil i que entens que no en vulgui parlar. Però li obres la possibilitat que en algun moment busqui la manera d’agafar allò i tornar-s’ho a mirar. (...) “Per tant, sempre ha de quedar clar que jo respecto el teu ritme, que no t’obligaré a què em diguis com et sents, perquè jo no sóc ningú per obligar-te, però ha de tenir clar que allò no l’està</p>	<p>Respecte als ritmes Oferiment de recursos</p>	<p>RR OR</p>

<p>beneficiant i que ha de buscar a algú amb el que pugui parlar. Però que allò no pot quedar tancat perquè al final s'acaben posant de mal humor i no saben per què.”</p>		
<p>E.Gemma: “Bàsicament jo crec que en tots els casos el tema de què la persona se senti acompanyada i no jutjada és bàsic i llavors, hi ha nois que potser saps que estan trencats absolutament per dins i que no t’ho estan dient i que, fins i tot, si intentes treure el tema serà un problema, però el fet que tu diguis: “Mira estic aquí, sé que no estàs bé, no passa res si no m’ho vols explicar, però per poder continuar amb el que tu vols fer això ho hem de posar en el seu lloc, perquè si no no podràs fer res”. Llavors, a partir d’aquí, poc a poc sí que es van obrint.</p>	<p>Acompanyament No jutjar Ser allà Construir vincle primer</p>	<p>A NJ SA CVP</p>
<p>E.Josep: “Bueno, podem fer mil estratègies. És a dir, cada adolescent és un repte. Llavors, amb alguns doncs fem tècnica de “poli bueno/poli malo”, amb altres fem que tot l’equip faci el mateix discurs, amb altres som més flexibles. Ja et dic, és una miqueta de mirar el moment i anar provant coses. Llavors, en el moment en què proves una cosa i veus que el noi connecta una mica amb algú doncs dius bueno per</p>	<p>Segons moment Flexibilitat</p>	<p>SM F</p>

<p>aquí estem veient una mica de llum, doncs seguim per aquest camí ¿saps?. És una miqueta moltes vegades anar provant. No podem tenir un sistema fix.”</p>		
<p>E.Àngela: “Doncs buscant la persona que més vincle té amb el <i>nano</i> i no té per què ser el tutor/a. Vull dir, potser l’adolescent té més feeling amb un educador que no sigui el seu tutor. Llavors, si per exemple un <i>nano</i> amb mi com a tutora no vol parlar d’un tema en concret, però sé que amb un altre educador sí que es mostra més obert doncs pot ser ell i jo treballarem en equip.” (...) “D’aquesta manera, s’ intenta reconduir situacions d’aquests tipus.”</p>	<p>Treball conjunt amb un altre company/a</p>	<p>TCAC</p>
<p>E.Pere: “Bueno, sobretot et diria identificar de quina manera aquests infants que són més hermètics o que no mostren tanta predisposició a mostrar les emocions s’obren en diversos espais per exemple o en quin professional s’identifica. És a dir, per exemple potser la companya que està de nit em diu: “Ostres, doncs mira a l’hora del conte el nen s’obre molt”. Llavors, en aquest cas aprofitar aquestes estones per rescatar o per intentar autoregular les seves emocions.” (...) “És intentar sobretot descobrir de quina manera es poden obrir</p>	<p>Identificació d’espais i persones</p>	<p>IEP</p>

<p>aquests infants o adolescents, identificar amb qui s'obren i en quins espais s'obren.”</p>		
<p>E.Alba: “Pues yo respeto bastante. A ver también te digo que depende de la situación. Es decir, si es una situación grave donde te han insultado y demás pues tienes que tarde o temprano retomarla.” (...) “Con los reacios, pues eso a veces es buscar el momento. Pero tampoco puedes ponerte “burra” y si no quieren hablar o no están en el mejor estado de ánimo tampoco puedes forzar la situación. Hay que ser flexible a la hora de buscar el mejor momento y la situación.”</p>	<p>Respecte Flexibilitat</p>	<p>R F</p>

8.- Podries explicar alguna experiència que t'hagi marcat o hagi sigut significativa per a tu a l'hora de treballar aquesta competència amb els infants i adolescents?		
Segmentació – Separació per unitats (Unitats de registre)	Categories (Categorització)	Codis (Codificació)
<p>E.Marc: “Et diria que potser dues situacions concretes. La primera amb relació a una resposta que em va donar un <i>nano</i> que realment em va fer molt pensar. Ell es va mostrar agraït per haver pogut parlar de les emocions, que ningú mai li havia parlat</p>	<p>Agraïment</p>	<p>A</p>

<p>de les emocions, ningú mai li havia preguntat com se sentia ¿no?. Per mi això va ser com molt revelador, en el sentit de dir: “Ostres, és que ho troben a faltar, és que ho necessiten”. És a dir, moltes vegades donem per fet que els <i>nanos</i> com són grans ja ho tenen tot assolit i no ens adonem que moltes vegades el punt de partida realment és absolutament precari. Aleshores, el fet que els propis <i>nanos</i> posin en valor el fet de dir: “Ostres, gràcies per preguntar-me per les meves emocions”. Per mi, realment va ser molt revelador ¿no?. “</p> <p>“I després, això sí que de vegades en diferents moments o situacions, quan treballes amb un <i>nano</i> que realment no hi ha manera i que està molt bloquejat i és una cosa transversal que li passa amb tots els professionals i que és com molt reaci a parlar i, de cop i volta, un dia t’ho xerra tot i connecta i t’escolta i li pots preguntar d’una manera natural sense forçar coses, és com dir: “Bua, esto es como el dia que recogemos los frutos de dos años de trabajo ¿no?”. I hem trigat dos anys en arribar a aquest punt de què aquest <i>xaval</i> pugui obrir-se i parlar de com se sent i de per què actua com actua i de preguntar-se coses sobre si mateix. Clar, això és</p>	<p>Canvi d’actitud Procés</p>	<p>CA P</p>
---	-----------------------------------	-----------------

<p>meravellós, quan dius: “ostres com ens ha costat arribar fins aquí i que guai ¿no?”.</p>		
<p>E.Andreu: “vaig haver d’arribar a fer una contenció física” (...) “en el qual t’insultava, t’intentava mossegar, t’escopia, etc i són situacions que no són gaire fàcils de portar i és complicat.” “Però també destacar que alguna situació bona per mi són més el dia a dia com per exemple anar a buscar al nen o nena a l’escola doncs normalment sempre estan contents i contentes, t’abracen, et fan dibuixos, etc. Realment, si fas balança, a mi em surt positiu en aquest cas.”</p>	<p>Contenció física Moments quotidians</p>	<p>CF MQ</p>
<p>E.Quim: “jo crec que en el fons per mi és el meu procés d’aprenentatge ¿no? i de començar a ser conscient que la gestió de les emocions són importants i com tu les vas intentant aplicar en el teu dia a dia ¿no?. Llavors, vas fent com una mena d’assaig-error.”</p>	<p>Propi procés d’aprenentatge</p>	<p>PPA</p>
<p>E.Ricard: “Bueno hi ha una que era un <i>nano</i> petit que s’enfadava molt quan el portàvem amb les visites que tenia amb la seva mare.” (...) “ell sempre em deia que no li agradava anar a les visites amb la seva mare i no li agradava el fet que a les visites jo</p>	<p>Evolució</p>	<p>E</p>

<p>no podia entrar perquè anava acompanyat sempre d'un tècnic del servei." (...) "Llavors, ell plorava molt i llavors treballàvem amb un conte les emocions d'estar enfadat i de sentir ràbia." (...) "i bueno no es va aconseguir que ell anés a les visites amb alegria perquè no li agradava, però almenys jo crec que la seva vivència de malestar era bastant menor que al principi. Ja et dic al principi era un drama."</p>		
<p>E.Gemma: "Doncs mira jo recordo que teníem una noia que tot el tema dels tallers, de les emocions, etc li costava moltíssim. És a dir, era molt tancada" (...) "Llavors, jo els divendres els hi feia ioga i després del ioga sempre posava una cançó i els hi deia que escoltessin la lletra, que intentessin pensar el que els hi transmetia i llavors vaig veure aquesta noia que no parava de plorar." (...) "llavors em vaig quedar amb aquesta noia i me'n recordo que aquell dia em va explicar moltes coses ¿no?, és a dir, el sentiment de soledat que tenia, el sentiment de no sentir-se estimada per ningú, de sentir-se com una pilota, etc. I doncs, em va dir que m'agraïa molt aquell moment perquè havia estat com un desfogament per ella ¿no?. I sí que és veritat que</p>	<p>Canvi d'actitud</p>	<p>CA</p>

<p>amb aquest tipus de coses va anar començant a canviar i ja et dic, va ser un moment molt maco.”</p>		
<p>E.Josep: “Per exemple una en concret de fa molt poc és amb un noi que estava a l’anterior centre on jo treballava i era un noi que estava molt malmès. És a dir, no confiava en l’adult, tenia uns alts i baixos emocionals brutals.” (...) “no connectava amb les emocions dels altres per res.” (...) Llavors, es va fer com una feina de tot l’equip per anar reconeixent les emocions en els altres perquè ell no volia parlar mai del que sent ell, llavors la feina era identificar les emocions en els altres i saber perquè se sentien així. (...) “en un principi, la cosa va anant funcionant. Però en aquest últim mes, doncs ha entrat un altre cop en declivi total. No sabem per què, però ha sigut un bloqueig total.” “Et poso aquest exemple perquè tu vas ensenyant una sèrie de qüestions i com de sobte la pressió i el dany és tan gran que fa que decaigui tot. Llavors, t’explico tot això perquè tot el tema de les emocions i tota aquesta feina, tu la vas fent i potser no es veu, però va quedant i de cara a l’adulthood doncs són coses que estan allà.”</p>	<p>Davallades</p>	<p>D</p>

<p>E.Àngela: “Un exemple que et podria posar és un de fa uns anys on un <i>nano</i> va ser apunyalat.” (...) “Era un <i>nano</i> totalment refractari a qualsevol acció educativa i que no volia tenir vincle amb ningú.” (...) “En aquest <i>nano</i> se li havien de fer unes cures i l’havíem de deixar reposar. Doncs resulta que aquest <i>nano</i> en veure com a punt de “dinyar-la” tots ens vam bolcar amb ell, és el que et comentava abans de què va canviar totalment l’actitud. (...) “O sigui, la seva percepció al veure’s acompanyat emocionalment, cuida’t i veure que l’enteníem i que sobretot no el jutjàvem perquè s’hagués posat enmig d’una baralla i l’haguessin apunyalat doncs el va fer canviar i la seva actitud dins del centre i de cara a la vida va canviar moltíssim. Per tant, va ser un canvi total i veure aquest canvi i aquest procés que va fer va ser molt gratificant.”</p>	<p>Canvi d’actitud</p>	<p>CA</p>
<p>E.Pere: “Mira una que et podria dir era en el moment en què feia algun tipus de contenció en algun infant. Per a mi era un moment molt dur.” “Després, altres moments són més informals com per exemple anar a veure la cantada de Nadal que feien alguns infants en les seves escoles, anar a veure un partit de futbol d’algun nen o nena del</p>	<p>Contenció Física Moments informals</p>	<p>CF MI</p>

<p>centre. Per a mi, acompanyar-los en aquests moments era molt important i també normalitzar sobretot aquesta relació. Ja et dic, a mi aquests moments de l'espai quotidià m'han marcat molt.”</p>		
<p>E.L: “Pues lo más complicado que yo he vivido es el tema de las agresiones. Es ese tema que yo creo que cuando estudias educación social no se nombra ni se aborda.” (...) “Las agresiones para mí es algo que me ha marcado profundamente y que han tenido diferentes grados de gravedad y que yo incluso también me he enfrentado de formas muy diferentes a ellas desde el bloqueo hasta el llorar.” (...) “Es un tema que creo que habría que hablarlo y abordarlo más y que requiere más clarificación de conceptos y que cuando hablamos de regulación emocional pues quizá el extremo es este ¿no? y acaba en agresiones entre los chavales y hacia los profesionales.”</p>	<p>Agressions</p>	<p>A</p>

Dimensió 3: Paper de la figura de l'educadora i educador social

9.- Em podries dir quines funcions consideres que realitzes com a educadora/or social quan treballes aquest tipus de competència emocional amb els infants?		
Segmentació – Separació per unitats (Unitats de registre)	Categories (Categorització)	Codis (Codificació)
<p>E. Marc: “Clar, depèn de la situació i del cas.” (...) “Clar, finalment, l’objectiu últim no és la regulació, sinó l’autoregulació. És a dir, l’objectiu últim és que el <i>nano</i> tingui consciència de com funciona, de quins són els mecanismes, què li fa saltar, què li fa estar trist i que es pugui anticipar i identificar a aquelles petites situacions quotidianes o aquelles zones de <i>arenas movidizas</i>. D’alguna manera, l’objectiu últim és que el noi pugui circular socialment sense haver de dependre d’un tercer que en aquest cas seria el professional que l’hagi d’estar acompanyant permanentment.”</p>	<p>Autoregulació Autoconsciència No dependència</p>	<p>AR AC ND</p>
<p>E. Andreu: “penso que la figura educativa o la meua funció o la dels meus companys i companyes doncs és acompanyar al nen durant el seu dia a dia i suplir una mica la figura del pare i la mare.”</p>	<p>Acompanyament diari</p>	<p>AD</p>
<p>E. Quim: “Bueno jo crec que en el fons és la tasca més d’acompanyar a l’altra persona dins d’aquests processos ¿no? i dins de la quotidianitat de la seva</p>	<p>Acompanyament quotidià</p>	<p>AQ</p>

<p>vida. En definitiva, crec que és acompanyar a l'altre dins d'aquests moments.”</p>		
<p>E.Ricard: “Jo penso que fem una funció de suport i d'acompanyament i una funció de contenció. Però quan dic contenció, ho dic amb el bon sentit.” (...) “la contenció és una competència que l'entenc com una qüestió de limitar l'explosió de la persona temporalment perquè si no es limita, les conseqüències són devastadores. Per tant, jo crec que també fem una funció contenidora que porta implícit un pensar sobre allò emocional i un regular l'expressió d'allò que faig amb allò que em passa pel cap.”</p>	<p>Suport Acompanyament Contenció</p>	<p>S A C</p>
<p>E.Gemma: “jo crec que les funcions serien de suport i acompanyament. I també jo crec que de la part cognitiva ¿no?, estàs donant uns coneixements o aportant unes tècniques o estratègies i jo crec que això és més una funció educativa. Per tant, jo diria que es duu a terme una funció educativa i d'acompanyament.”</p>	<p>Funció educativa i d'acompanyament</p>	<p>FEDA</p>
<p>E.Josep: “Penso que sobretot exercia una funció d'acompanyament. Llavors, això implica posar límits, vol dir també sostenir quan les coses no van bé, estar allà per ell i fer-li veure que li donem un</p>	<p>Funció d'acompanyament Establir límits Suport incondicional</p>	<p>FA EL SI</p>

<p>suport incondicional passi el que passi. És a dir, el professional li ha de fer veure que malgrat passin coses la seva obligació és estar al seu costat. Això no vol dir que li passem tot ¿saps?, sinó que simplement ha de saber que hi ha uns límits i que malgrat tot té un espai on se l'ajudarà.”</p>		
<p>E.Àngela: “Jo crec que la funció principal és ajudar a l’adolescent a créixer. I quan dic ajudar, no em refereixo a imposar el que ha de fer, sinó a ajudar-lo i respectar. Tu pots aconsellar una cosa que tu no faries, però no és la teva vida sinó que és la vida d’un <i>nano</i> amb el qual tu estàs treballant. Per tant, tu no pots imposar i has d’ajudar a què el <i>nano</i> vagi creixent amb uns valors.”</p>	<p>Ajudar a créixer Respectar</p>	<p>AAC R</p>
<p>E.Pere: “una funció seria la de l’acompanyament a espais formals i no formals. Els formals seria per exemple anar a l’escola, anar al psicòleg i els espais informals seria el lleure, l’acompanyament per exemple a una botiga a comprar els cromos de la lliga, jugar amb ells i elles en el moment del pati o de la tarda.”</p>	<p>Acompanyament espais formals i informals</p>	<p>AEFII</p>
<p>E.Alba: “tiene que ver con observar, con escuchar, con ayudar a poner palabras, con ayudar a canalizar,</p>	<p>Ser allà Acompanyar en aquest procés</p>	<p>SA AEAP</p>

acompañar, revisar, ofrecer herramientas alternativas ¿no?. Yo te diría estas.”		
---	--	--

10.- Tenint en compte les funcions generals que exerceixes com a educadora/or social, creus que la teva figura com a professional aporta valor tant per als infants que acompanyes com per a la societat en general? Per què?		
Segmentació – Separació per unitats (Unitats de registre)	Categories (Categorització)	Codis (Codificació)
E. Marc: “una casa o centre residencial treballa per la normalització, treballa per la circulació social i és en aquests termes ¿no? en que s’ha de construir tota la intervenció. Aleshores, clar des d’aquesta lògica, qualsevol feina que tu puguis fer evidentment tindrà una translació. Una altra cosa és que hi hagi un reconeixement o que es valori com una cosa extra ¿no?.”	Efecte	E
E.Andreu: “Jo penso que sí perquè hi ha molts nens que venen amb l’autoestima molt baixa per situacions que han patit o venen amb carències afectives i el nostre equip per exemple, a l’hora d’estar amb el nen o nena intentem ser carinyosos, donar afecte.”	Tracte afectiu	TA

<p>E.Quim: “per exemple tenia un nen que la seva mare tenia un trastorn mental i desatenia als seus fills i llavors la DGAIA li va acabar traient la tutela.” (...) “el nen que et comentava al principi era el primer fill d’aquesta dona que es trobava en el CRAE i quan va arribar tenia uns cinc anys, però físicament era com si en tingués tres perquè no havia rebut una estimulació. És a dir, havia estat molt dins de casa, el joc era minse, no s’havia socialitzat mai amb altres nens, tenia problemes d’esfínters, etc. Llavors clar, tu veus aquest nen i era com una evolució el fet de poder jugar amb joguines molt diverses, poder jugar amb nens més grans, més petits ¿no?” (...) “Llavors, vas veient tota l’evolució que fa aquesta criatura des de que arriba fins que avança.” (...) “has de veure enrere i veure quina és l’evolució i penso que nosaltres això també ens ho hem de valorar ¿no?, és a dir, ens hem de valorar la feina que fem.”</p>	<p>Evolució de l’infant</p>	<p>EDI</p>
<p>E.Ricard: “Bueno jo crec que la figura de l’educació social és una figura que durant la pandèmia ja es va veure que era una professió essencial i llavors jo crec que som professionals essencials que hauríem d’estar presents en molts més serveis i recursos per tal de contribuir en aquesta dimensió social a l’educació i a la millora d’algunes de les condicions de vida de les persones.” (...) “Llavors, jo crec que</p>	<p>Temps pandèmia Professió essencial Figura poc reconeguda</p>	<p>TP PE FPR</p>

<p>hauríem d'estar molt més presents, el que passa és que encara no som una figura prou reconeguda.”</p>		
<p>E.Gemma: “Jo penso que pels infants i els adolescents que acompanyem claríssimament sí que els hi aportem valor, però penso que per a la societat no. És a dir, penso que la nostra professió no està gens valorada. Jo recordo durant la pandèmia que tothom òbviament aplaudia als sanitaris i bravo pels sanitaris, però nosaltres anàvem a treballar cada dia també.”</p>	<p>Valor cap als infants i adolescents Professió poc valorada Temps pandèmia</p>	<p>VCAIIA PPV TP</p>
<p>E.Josep: “des de l'època de la pandèmia sí que està la nostra professió com més visibilitzada, però que tampoc està gaire reconeguda i no se sap ben bé què fem. O sigui, nosaltres sí que ho sabem, però la població en general no sap què és el que fem. Llavors, nosaltres sí que sabem molt el valor de què un <i>xaval</i> passi per les nostres mans, de sostenir-lo, de vincular-lo a coses, de treballar amb la família, etc. Vull dir, per nosaltres tot això té un valor espectacular, però socialment no se sap. Llavors, una de les missions que tenim també nosaltres és de reivindicar-nos com a figures que treballem</p>	<p>Temps pandèmia Professió poc reconeguda Reivindicació</p>	<p>TP PPR R</p>

<p>moltíssimes coses que són molt útils per la societat.”</p>		
<p>E.Àngela: “Sí, totalment. La figura de l’educador/a social és una figura totalment necessària en qualsevol àmbit i és una professió de pica pedra contínuament.”</p>	<p>Figura necessària</p>	<p>FN</p>
<p>E.Pere: “Mira pels infants jo crec que aportava valor perquè inexorablement els hem acompanyat en un moment bastant dur de la seva vida i crec que és bastant important ¿no?.” (...) “Llavors, jo crec que inexorablement els marquem. I de cara a la societat no ho tinc tan clar. La pandèmia va ser un bon exemple. Estava molt bé que es reconegués als sanitaris, però també hi havia milers d’educadors i educadores que treballàvem amb centres de protecció i érem un servei essencial.” (...) “Aleshores, jo crec que la societat no té prou consciència del que significa l’educació social.” (...) “Llavors, jo crec que encara queda molt per recórrer i per visibilitzar la professió.”</p>	<p>Valor cap als infants Temps pandèmia Poc consciència Visibilitzar la professió</p>	<p>VCAI TP PC VLP</p>
<p>E.Alba: “Yo creo que muchísimo. Creo que estamos en una profesión que desgraciadamente no se conoce apenas o lo suficiente y de hecho nos siguen confundiendo con trabajadoras sociales o con</p>	<p>Poc coneixement d’aquesta professió Reivindicació Valor cap als nois i noies</p>	<p>PCAP R VCANIN</p>

<p>asistentes sociales. Por tanto, creo que hay que hacer mucho trabajo desde ahí por reivindicar más nuestra figura, por clarificar a qué nos dedicamos y porqué y para qué lo hacemos.” (...) “Y respecto a los chavales, yo creo que si que sientes que ellos valoran lo que haces. Si que es verdad que no siempre lo dicen o no siempre lo hacen ver, pero yo creo que vas dejando muchas semillas en el trabajo que haces.” (...) “Al final creo que somos una figura clave y más en este contexto en el que la familia está poco presente porque tienen visitas una vez a la semana o en algunos casos no se ven casi nunca y porque conviven en un sitio donde la figura de referencia es el educador social.”</p>	<p>Figura clau</p>	<p>FC</p>
--	--------------------	-----------

11.- Partint de l'anterior pregunta, consideres que aquesta professió se li hauria de donar més prestigi tenint present el paper que realitzeu com a agents socials de canvi? Per què?		
Segmentació – Separació per unitats (Unitats de registre)	Categories (Categorització)	Codis (Codificació)
<p>E.Marc: “Sí, categòricament i perquè a més els i les professionals de l'educació social al final som els depositaris de tot allò que la societat no vol veure, grinyola, fa nosa ¿no?.” (...) “Per tant, crec que sí</p>	<p>Més valoració</p>	<p>MV</p>

<p>que categòricament se'ns hauria de valorar més.” (...) “reivindicant condicions més adequades a nivell laboral.”</p>		
<p>E.Andreu: “Jo crec que sí que se li hauria de donar més prestigi perquè els sous són molt baixos i realment fas una feina que no és fàcil. O sigui estàs treballant amb nens o nenes que han patit una sèrie de situacions molt desagradables i dures i molts cops la figura de l’educador/a social és vista com que som els cuidadors i ja està.” (...) “penso que les condicions del sou i la feina que fem està molt desequilibrat.”</p>	<p>Més prestigi Desproporció sou laboral amb feina realitzada</p>	<p>MP DSLAFR</p>
<p>E.Quim: “Jo crec que l’educació social encara no gaudeix de prou prestigi.” (...) “en el fons, la feina que fem, totes les hores que dediquem, etc es nota que encara no es reconeix prou. Llavors, falta poder explicar-ho millor, també a vegades els educadors o educadores no fem bé aquesta feina d’explicar bé les coses i a vegades no som prou crítics amb el que fem en la nostra tasca i falta millorar en aquest sentit.</p>	<p>Poc prestigi i reconeixement cap a la professió Falta reivindicació</p>	<p>PPRP FR</p>
<p>E.Ricard: “Sí, o sigui no pot ser que un professional de l’educació social tingui un conveni laboral com és el conveni català que no està gens bé i que ens condemna a la màxima precarietat.” (...) “Penso que</p>	<p>Precarietat Condicions desproporcionades</p>	<p>P CD</p>

<p>el sou està totalment desproporcionat i s'ha de lluitar per millorar totes aquestes condicions a nivell tant de drets com de sou.”</p>		
<p>E.Gemma: “Sí, sobretot perquè el fet que no estigui valorada fa que els professionals es cremin molt. Clar al fet que no estigui valorada socialment ja fa que tampoc estigui valorada laboralment i llavors clar, nosaltres tenim sous massa baixos. Vull dir per la feina que fem i pel nivell d'implicació que mostrem està molt poc valorat i això encara que no vulguis et crema perquè és normal.” (...) “Penso que som molt poc reivindicatius i que hauríem de lluitar més per aconseguir millorar aquestes condicions i equilibrar la feina que fem i la dedicació amb el sou que obtenim.”</p>	<p>Burn out Condicions laborals baixes Falta reivindicació</p>	<p>BO CLB FR</p>
<p>E.Josep: “Sí, no sé si prestigi o reconeixement. També t'he de dir que el reconeixement primer ens l'hem de donar nosaltres i nosaltres no ens el sabem donar.” (...) “Llavors, hem de saber explicar millor què fem i hem d'escriure més i tot això també ens ha de servir per reivindicar-nos i reivindicar també les nostres condicions laborals perquè la nostra professió és duríssima i no se sap això.”</p>	<p>Reivindicar professió i condicions laborals</p>	<p>RPCL</p>

<p>E.Àngela: “Sí, jo crec que sí. Som unes figures totalment necessàries. De fet, tenim un col·legi que no se li dóna la importància que se li hauria de donar, tampoc se li dóna el valor tècnic que hauria de tenir, no se’l convida a moltes taules sectorials on es debaten temes que són totalment importants i vitals. Nosaltres som les figures directes d’intervenció en el que sembla que la nostra paraula no serveix-hi. És a dir, penso que no se’ns dóna el valor que hauríem de tenir.”</p>	<p>Poc valor cap a la professió</p>	<p>PVCP</p>
<p>E.Pere: “Sí. Jo crec que sobretot afecta la precarització del sector, per exemple qualsevol professió ja pot cobrar més que aquesta i tal com està l’habitatge, la vida, etc. doncs bueno jo crec que afecta molt ja que la vida s’ha encarit.” (...) “Llavors, encara estem amb els mateixos sous, les mateixes ràtios, les mateixes condicions laborals, etc i ostres jo crec que això són millores que com a col·lectiu hauríem de reivindicar.”</p>	<p>Precarització Reivindicar millores laborals</p>	<p>P RML</p>
<p>E.Alba: “Sí. Bueno la palabra prestigio depende de cómo tú la entiendas. Pero sí, llámale reconocimiento, llámale valor.”</p>	<p>Reconeixement i valor cap a la professió</p>	<p>RVP</p>

11.4.- Annex 4: Temes extrets de cadascuna de les dimensions a partir de l'anàlisi de contingut

DIMENSIONS	TEMES EXTRETS
Dimensió 0: Introductòria	<ul style="list-style-type: none"> • Concepte regulació emocional
Dimensió 1: Treball de la competència de la regulació emocional	<ul style="list-style-type: none"> • Manera de treballar la regulació emocional • Altres eines per treballar-la: Dinàmiques i tallers • Treball en xarxa • Freqüència del treball en xarxa amb el Csmij
Dimensió 2: Anàlisi del treball efectuat sobre la competència de la regulació emocional	<ul style="list-style-type: none"> • Respostes/actituds de l'infant o l'adolescent • Actuació de l'equip educatiu • Experiències significatives
Dimensió 3: Paper de la figura de l'educadora i educador social	<ul style="list-style-type: none"> • Funcions de l'educadora i l'educador social en el treball de la regulació emocional • Valor que aporta l'educadora o educador social a l'infant o adolescent i a la societat • Reconeixement de la professió

